

บทที่ 4

ผลการวิจัยและวิจารณ์

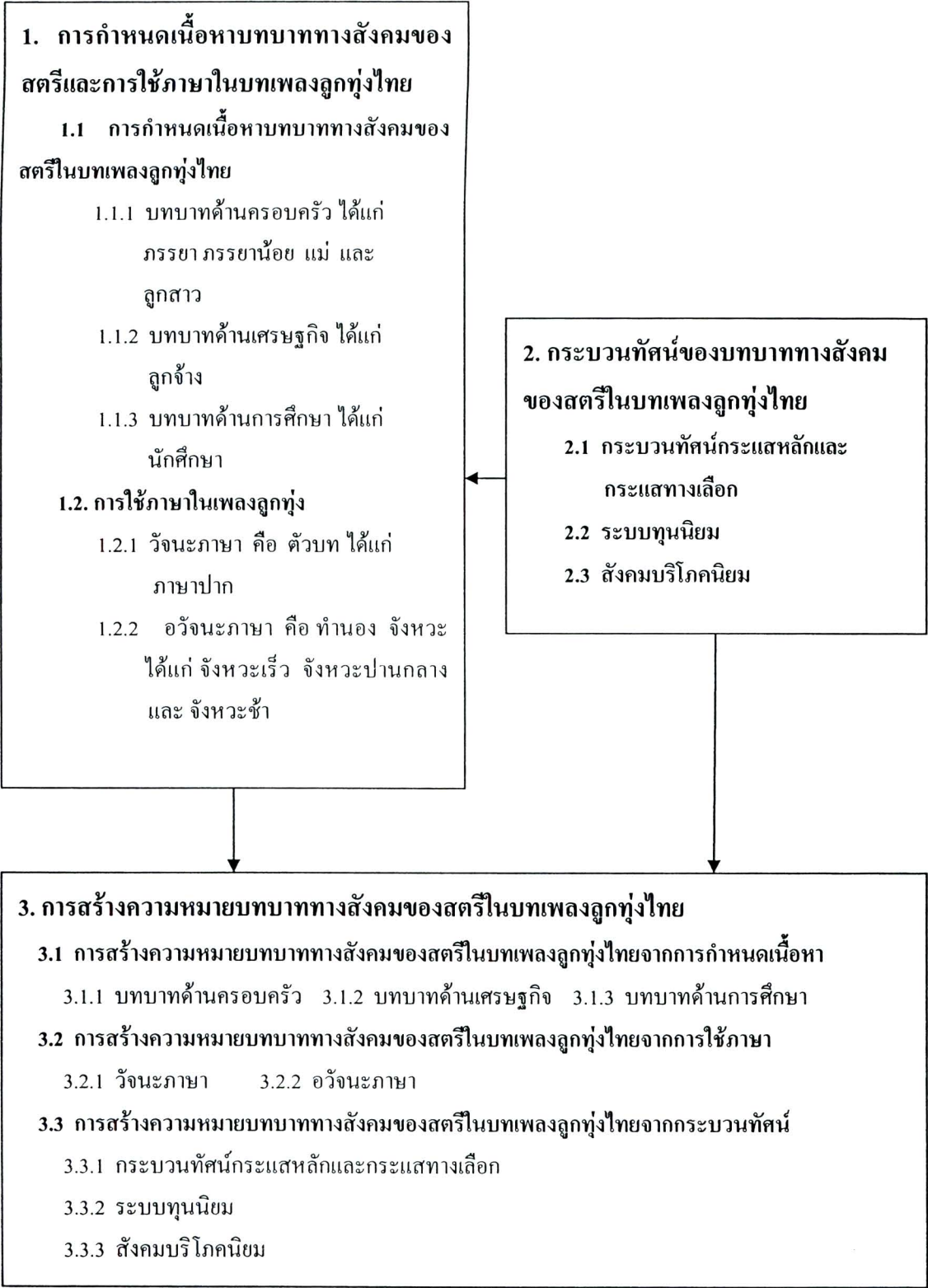
การศึกษาเรื่อง “บทบาททางสังคมของสตรีในบทเพลงลูกทุ่งไทย” บทเพลงลูกทุ่งไทยที่นำมาวิเคราะห์ มีจำนวน 20 เพลง ได้แก่

อยากเป็นคนรัก ไม่อยากเป็นชู้	ศิลปิน	ต๊ากเตน ชลดา
แฟนเก็บ	ศิลปิน	ต๊ากเตน ชลดา
ลูกเทวดา	ศิลปิน	สนุก สิงห์มาตร
ชีวิตฉันขาดเธอไม่ได้	ศิลปิน	จินตหรา พูนลาภ
อยากมีเธอเป็นแฟน	ศิลปิน	ไผ่ พงศธร
กิ่งก่าทอง	ศิลปิน	ฉันทา ราศรีหนู
น้ำได้เข้า	ศิลปิน	หญิง ธิติกานต์
ผู้หญิงด้วยกัน	ศิลปิน	ฝน ธนสุนทร
มีเธอจึงมีฝัน	ศิลปิน	ไผ่ พงศธร
รักสามเส้าเราสามคน	ศิลปิน	หญิง ธิติกานต์
ไก่อ่าฟาง	ศิลปิน	ฉันทา ราศรีหนู
เปิดใจสาวแต่	ศิลปิน	กระแต
ตำแหน่งแทนคือแฟนน้อย	ศิลปิน	หญิง ธิติกานต์
สาวรามๆ ยามเย็น	ศิลปิน	บิว กัลยาณี
มีเมียเด็ก	ศิลปิน	พรรคัด ส่องแสง
คนบ้านเดียวกัน	ศิลปิน	ไผ่ พงศธร
ความหาลัย	ศิลปิน	สาวมาด เมกะแดนซ์
เหตุผลที่ทนเจ็บ	ศิลปิน	ด่าย อรทัย
ดอกนีออนบานค่ำ	ศิลปิน	ต๊ากเตน ชลดา
น้อยใจ	ศิลปิน	เดวิด อินทรีย์

โดยยึดวัตถุประสงค์ของการวิจัยเป็นหลัก คือ

1. การกำหนดเนื้อหาบทบาททางสังคมของสตรีและการใช้ภาษาในบทเพลงลูกทุ่งไทย
2. กระบวนทัศน์ของบทบาททางสังคมของสตรีในบทเพลงลูกทุ่งไทย
3. การสร้างความหมายบทบาททางสังคมของสตรีในบทเพลงลูกทุ่งไทย

ผังอภิปรายผลการวิจัย

ภาพ 5 ผังอภิปรายผลการวิจัย

บทเพลงลูกทุ่งไทยที่นำมาวิเคราะห์มีจำนวน 20 เพลง ได้แก่

เพลง อยากเป็นคนรักไม่อยากจะชู้

อัลบั้ม หนาวแสงนีออน ชุดที่ 1 ปี 2549

ศิลปิน ตั๊กแตน ชลดา

คำร้อง พยัค ภูวัญชัย

แฟนของใครโทรมา ฝากน้ำตาไว้ที่แก้มของฉัน เขาโทรมาร้องรำพัน บอกว่าคน
ของฉันนั้นมีเขาเป็นเจ้าของ เป็นแฟนของเธอใช่ไหม หรือเป็นใครถึงโทรมาเรียกร้อง ถ้าหัวใจ
มีเจ้าของ บอกตรง ๆ สักคำได้ไหม ไม่ต้องหลอกกัน

สิ่งที่ฉันนั้นทำพลาดไป สิ่งที่ใจรู้ไม่เท่าทัน บอกเขาให้ทีว่าฉัน ก็ยังเสียใจ อยาก
เป็นคนรัก ไม่ได้อยากเป็นชู้ ถ้าฉันรู้ ฉันจะรักเธอไหม ความผิดของฉัน คือไม่รู้และไม่ตั้งใจ
ไม่คิดโทษใคร นอกจากใจฉันเองที่ไม่รักดี ขอให้เราเลิกกัน ขอให้มันสิ้นสุดเพียงแค่นี้ ช่วยโทร
บอกเขาให้ที ว่าคนคนนี้.. อยากรักไม่อยากจะชู้

ช่วยโทรบอกเขาให้ที ว่าคนคนนี้.. อยากเป็นคนรักไม่อยากจะชู้

เนื้อเพลงบรรยายถึงผู้หญิงคนหนึ่ง ที่เพิ่งรู้ว่าโดนสามีหลอกให้เป็นภรรยาน้อย
หรือเป็นชู้ โดยที่ภรรยาหลวงได้โทรศัพท์มาบอกว่า ผู้ชายที่ตนคบอยู่นั้นมีเจ้าของ หรือมีภรรยาอยู่
แล้ว ผู้หญิงที่โดนหลอกนั้นไม่เคยรู้มาก่อนว่าสามีคนนั้นมีภรรยาแล้ว รู้สึกเสียใจและไม่โทษใคร
ว่าผิด ได้แต่โทษตนเองว่าผิดที่รู้ไม่เท่าทัน และพร้อมที่จะเลิกกันเพราะตนนั้นก็อยากเป็นภรรยา
หลวง ไม่ได้อยากเป็นภรรยาน้อย

จากบทเพลงพบว่า มีบทบาทด้านครอบครัว คือ บทบาทภรรยาที่ได้ทวงสิทธิ์การ
เป็นภรรยากับภรรยาน้อย และบทบาทภรรยาน้อยที่โดนหลอกให้เป็นชู้โดยที่ตนไม่ทราบมาก่อน

ในบทเพลงพบว่า มีการใช้ภาษาปากที่เรียบง่าย เป็นการครวญครางแสดงอารมณ์
ความรู้สึกเหมือนเป็นภาษาพูดทั่วไป และมีท่วงทำนองจังหวะที่ซ้ำแสดงให้เห็นถึงความเศร้าเสียใจ
ซึ่งเข้ากันกับเนื้อหาของเพลง

เพลง แฟนเก็บ

อัลบั้ม ดอกนีออนบานค่ำ ชุดที่ 3 ปี 2551

ศิลปิน ตั๊กแตน ชลดา

คำร้อง วสุ ห้าวหาญ

อย่าให้ใครรู้ว่าเราคบกัน คือคำที่เธอนั้น ข้าเตือนฉันอยู่เสมอ เธอบอกว่างจากตัวจริง แล้วเธอจะรีบมาเจอ รู้ไหมน้ำตาฉันเอ่อ เมื่อเธอหันหลังจากลา

ล่านโซ่หัวใจฉันไว้ใช้งาน แต่ไม่ให้ความสำคัญ ยกย่องออกหน้าออกตา เป็นตุ๊กตาคลายเหงา อยู่ห้องเช่าคอยเธอโทรมา เมื่อเธอนึกอยากมาหา ฉันจึงมีค่าในฐานะแฟน

แฟนเก็บ อยู่แบบเจ็บๆ อย่างคนเป็นน้อย มีหน้าที่คอย ช่วยเธอบรรเทาขมเหงา อ้อมแขน ไม่ใช่ตัวจริง เป็นไม่ได้แม้แต่ตัวแทน แ่คนที่เธอหลบแฟน แอบมาหาเวลาใจเฉา

หากใครสักคนเขาเดินเข้ามา คบฉันออกหน้าออกตา ให้เกียรติว่าฉันคือแฟนเขา อยากถามเธอคู่สักคำ ปล่อยฉันไปได้หรือเปล่า หรือจะขังฉันไว้ในเงา ทำหน้าที่แฟนเก็บจนตาย

แฟนเก็บ อยู่แบบเจ็บๆ อย่างคนเป็นน้อย มีหน้าที่คอย ช่วยเธอบรรเทาขมเหงา อ้อมแขน ไม่ใช่ตัวจริง เป็นไม่ได้แม้แต่ตัวแทน แ่คนที่เธอหลบแฟน แอบมาหาเวลาใจเฉา

เนื้อเพลงบรรยายถึงผู้หญิงคนหนึ่ง ที่รู้ว่าตนนั้นมีฐานะเป็นภรรยาน้อยและมีการตัดพ้อต่อว่าสามีว่าเก็บตนไว้ในฐานะภรรยาน้อย ไม่ให้ใครรู้ว่าคบกัน มีหน้าที่แค่เป็นกุ่นนอน แก่เหงา ทำให้ตนนั้นรู้สึกเจ็บในหัวใจ และมีคำถามว่าถ้าหากมีคนมาชอบตนและยกย่องให้เป็นภรรยาหลวง สามีนั้นจะยอมหรือไม่ หรือจะให้เป็นภรรยาน้อยตลอดไป

จากบทเพลงพบว่า มีบทบาทด้านครอบครัว คือ บทบาทภรรยาน้อยที่มีหน้าที่แค่เป็นกุ่นนอน แก่เหงา

ในบทเพลงพบว่า มีการใช้ภาษาปากที่เรียบง่าย เป็นการครวญครางแสดงอารมณ์ความรู้สึกเหมือนเป็นภาษาพูดทั่วไป และมีท่วงทำนองจังหวะที่ซ้ำแสดงให้เห็นถึงความเศร้าเสียใจ ซึ่งเข้ากันกับเนื้อหาของเพลง

เพลง ลูกทวดา

อัลบั้ม ร็อกแปดแสน ชุดที่ 5 ปี 2553

ศิลปิน สนั่นก สิงห์มาตร

คำร้อง สนั่นก สิงห์มาตร

ลูกชายบังเกิดเกล้าอิหฺลิตัวนี้เย โอ้ยลูกหล่าลูกทวดาของแม่ ตื่นแม่ลูกคำเอ๊ย
ตื่นขึ้นมาหากินเข้ากิปลา มันสิบมีแสงต่อเคะมือแสงฮั่นนะ ลูกคำลูกคุณลูกแม่ลูกทวดาคือเว่ง่าย
แท้น้อเอ๊ย...

ลูกชายคนดีก่อนนี้มันมาคแมน ลูกชายคนดีตอนนี้มันบ่แมน เฮ็ดงานบ่เป็น ยาม
เว็นพักสายตา ยามแสงลงมาถ่าเบ็ง มันห่าวไปเที่ยวเบิดคีนกลับมาเอายามเช้า ไปเที่ยวเหมิด
คีนกลับมามีแต่เมา บ่ฟังคำเวาบ่ฟังคอกคำจากลูกเอ๊ยลูกหล่าพญา..

ของแม่มีมือหนึ่งมือหนึ่งเวียกงงานบ่เคยแล มีมือหนึ่งมือหนึ่งจี้คร้านคักแท็ริดไถแต่
เงินแม่ เค่มือและฮ่ายใส่ขันบ่ได้ดังใจ กะเคียด มันโกรธธาเมะ ๆ ขอดังจักหยังยามเห็นหน้า
เมะเมะขอดังท่องเอาไว้ลูกทวดา อย่าให้เพิ่นได้โกรธธาเดียว โลกาสิบรรลัย สิบรรลัย

ทวดาของแม่ทวดาของแม่ (.ๆ.) บรรทมสำราญแท้ลูกฮักลูกแพง (.ๆ.) ลูกทวดา
ลูกฮักลูกแพง (.ๆ.) ลูกฮักลูกแพงลูกคำลูกคุณ (.ๆ.)

ลูกชายทวดาเกิดมาบ่สนใจ ลูกชายทวดาเกิดมาบ่เอาไฟ แต่งแต่รถมอเตอร์ไซค์เท่
ไปก็เท่มา ให้ไทบ้านเขาซาไปทั่ว เม็ดบ้านโทรศัพท์ยสาวแม่เอ๊ยเป็นวัน ๆ โทรศัพท์ยสาวแม่เอ๊ยจน
รำคาญ จี๊รถเลาะบ้านแป้นแป้นฮอดโรงเรียน เฮ็ดให้สาวกระโปงเอียนเนมเบ็งว่าบ่ได้เที่ยวงาน
ยามได้ มอเตอร์ไซค์กวนเมืองเที่ยวงานยามได้ขึ้นซื้อลือเลื่อง มันชอบหาเรื่องหน้าฮ่านหมอลำ
ขวลอยประจำ มันเท่

มันสะใจ แม่สอนแม่ว่าทวดากะฮ้ายใส่ แม่สอนแม่ว่ารำคาญตะคอกใส โอ้ยบัก
ทวดาใหญ่บ่คุดสุดท้ายบ่หวิดแม่ ๆ ทวดาของแม่ทวดาของแม่ (.ๆ.) ลูกฮักลูกแพงลูกฮักลูกแพง
(.ๆ.) ลูกคำลูกคุณลูกคำลูกคุณ (.ๆ.) ทวดาของแม่ทวดาของแม่ (.ๆ.) เฮ้อ..ลูกชายบังเกิดเกล้า
อิหฺลิตัวนี้เย

เนื้อเพลงบรรยายถึงแม่ ที่กำลังบ่นลูกชายว่าเมื่อก่อนลูกตนนั่นเป็นคนดี
แต่เดี๋ยวนี้ไม่ใช่ ตกเย็นมาก็ออกเที่ยว กลับบ้านอีกทีก็สว่าง ไปเที่ยวกลับมาก็เมา ไม่ฟังคำพูดของแม่
ไม่เคยช่วยทำงาน มีแต่แบบมีริดไถขอเงินแม่ทุกครั้งที่เห็นหน้า ถ้าไม่ให้ก็โกรธอาละวาด ไม่สนใจ
ใคร วันๆแต่งแต่รถมอเตอร์ไซด์ จี้ไปจี้มาจนชาวบ้านด่าไปทั่ว อยู่บ้านก็เอาแต่คุยโทรศัพท์กับสาว

เป็นวัน จนราคาญ ชีรเสียงดังไปอวดสาวที่โรงเรียน ว่าก็ไม่ได้ ไปเที่ยวงานก็มีแต่เรื่องตีกันเวลา
ที่แม่สอนลูกก็ร้ายประชดประชัน ตะคอกใส่แม่ แต่สุดท้ายเวลามีเรื่องที่จัดการไม่ได้ก็ต้องให้แม่
ดูแลอยู่เรื่อยไป

จากบทเพลงพบว่า มีบทบาทด้านครอบครัว คือ บทบาทแม่ที่มีหน้าที่คอยสั่งสอน
ดูแล ส่งเสียลูก

ในบทเพลงพบว่า มีการใช้ภาษาปาก เป็นภาษาท้องถิ่น ภาษาตลาด มีการประชด
ประชัน ความรู้สึกเหมือนเป็นภาษาพูดทั่วไป และมีท่วงทำนองจังหวะเร็วเน้นความสนุกสนาน
ตลกขบขัน ซึ่งเข้ากันกับเนื้อหาของเพลง

เพลง ชีวิตฉันขาดเธอไม่ได้

อัลบั้ม จินตหราครบเครื่อง ชุดที่ 4 ปี 2553

ศิลปิน จินตหรา พูลลาบ

คำร้อง พจน์ สุวรรณพันธ์

นอนกอดความเหงาในวันที่เค้าไม่มา อยากโทรไปหาที่กลัวภรรยาของเธอรับสาย
นอนรอความหวัง ที่ได้แค่หวังอย่างไรจุดหมาย คนโสดก็มีถมไป ไม่รู้ทำไมต้องรักแฟนเขา นอน
กอดความเหงา ในห้องเช่า ๆ รุหนู อยากให้เธอรู้ ว่าฉันทนอยู่ อย่างคนโง่เขลามันเจ็บเหลือเกิน
มันเหงาเหลือเกินเธอรู้หรือเปล่า อยากเป็นเหมือนคนอื่นเขา ที่มีเพียงเราคงเป็นไปไม่ได้

วาสนาเกิดมาเป็นได้แค่น้อยชีวิตที่ยังเลือนลอย ท่องคำว่าคอยเสียจนขึ้นใจ เมื่อ
เลือกแบบนี้จะทรมานก็ต้องทนไหว สิ่งเดียวที่พอทำได้คือบอกหัวใจไม่ให้พังช้ำ นอนกอดความ
เหงาในวันที่เค้าไม่มา ช่วยเจียดเวลา ส่งข้อความมาถ้ายังหวังกันคงต่อชีวิต ผู้หญิงอาภัพ ได้อีก
หลายวันถามใจแล้วยังยืนยัน ว่าชีวิตฉันขาดเธอไม่ได้ คงต่อชีวิต ผู้หญิงโชคร้าย ได้อีกหลายวัน
ถามใจแล้วยังยืนยัน ว่าชีวิตฉันขาดเธอไม่ได้

เนื้อเพลงบรรยายถึงผู้หญิงคนหนึ่ง ที่รู้ว่าคนนั้นมีฐานะเป็นภรรยาน้อยกำลังเหงา
แต่ไม่กล้าโทรหาสามีเพราะกลัวภรรยาหลวงจับได้ ได้แต่รออย่างไรจุดหมาย ตัดพ้อว่าคนโสดไม่
ไปรัก รักคนที่มียศแล้ว รู้สึกเหงาและเจ็บปวดหัวใจ อิจฉาคนอื่นที่มีคนรักเพียงคนเดียวและมี
การโทษวาสนาตนเองที่เป็นได้แค่ภรรยาน้อย แต่เมื่อเลือกเดินทางนี้แล้วก็ได้แต่คอยอย่างทรมาน
และปล่อยให้ใจไม่หยุดคิดมาก เพราะถึงอย่างไรชีวิตนี้ก็ขาดผู้ชายคนนี้ไม่ได้

จากบทเพลงพบว่า มีบทบาทด้านครอบครัว คือ บทบาทภรรยาน้อยที่อดทนเฝ้ารอสามี และยอมจำนนต่อวาสนา

ในบทเพลงพบว่า มีการใช้ภาษาปากที่เรียบง่าย เป็นการครวญครางแสดงอารมณ์ความรู้สึกเหมือนเป็นภาษาพูดทั่วไป และมีท่วงทำนองจังหวะที่ช้า แสดงให้เห็นถึงความเศร้าเสียใจ ซึ่งเข้ากันกับเนื้อหาของเพลง

เพลง อยากมีเธอเป็นแฟน

อัลบั้ม อยากมีเธอเป็นแฟน ชุดที่ 4 ปี 2552

ศิลปิน ไผ่ พงศธร

คำร้อง วสุ ห้าวหาญ

คนไม่มีแฟนก็เหมือนเพลงที่มีแค่ทำนอง ขาดอีกคนที่เป็นคำร้องมาเติมทำนองชีวิตให้เต็ม ขาดคนร่วมฝัน แลกเงินด้วยงานเหงื่อเม็ดเล็กๆ ให้เจ้านายน้ำเสียงเข้มๆ ชี้นิ้วสั่งงานอย่างนั้นอย่างนี้ ไม่รู้ว่าเธอเคยรู้สึกคล้ายๆ กันหรือไม่ ชีวิตลูกจ้างห่างบ้านมาไกลแบบว่าเดียวดาย บ่อยไหมคนดี ทำงานไม่ไกลเจอหน้าทักทายตามฟอรั่มทุกที แต่จริงๆ แล้วลึ้นเต็มๆ ซาตินี้จะมีโอกาสสบอกไหม

อยากมีเธอเป็นแฟน อยากเดินควงแขนกับเธอคนที่โดนใจ อย่างน้อยยามเหงายังพอมีคนโทรคุยได้ ถามทุกข์สุขให้กำลังใจเป็นอะไรที่เข้าใจกัน ก็เลยอยากมีเธอเป็นแฟน หากได้ควงแขนกับเธอคงสุขดังฝัน เฝ้าแอบมองเธอพลัดลมเหงาไปวัน ๆ ประสาคนคุ้นหน้ากันที่เธอไม่รู้ความจริงบ้างเลย

หากเธอเข้าใจชีวิตเดียวดายของคนไกลบ้าน แค่นั่งมาสบตากันสักครั้งต่อวันแทนการเฉยเมย หรือเธอจะให้โอกาสเลขหมายสร้างความคุ้นเคย โทรมาฟังถ้อยคำเซซๆ ที่ใช้เฉลยทุกอย่างในใจ

เนื้อเพลงบรรยายถึงผู้ชายคนหนึ่ง ที่ต้องการบอกรักผู้หญิงที่มีอาชีพเป็นลูกจ้างที่จากบ้านมาไกล เข้ามาทำงานในเมืองกรุงเหมือนกัน โดยถามว่าเหงาและเดียวดายบ้างไหม อยากได้มาเป็นแฟนคอยให้กำลังใจกันและกัน คอยโทรคุยกันยามเหงา

จากบทเพลงพบว่า มีบทบาทด้านเศรษฐกิจ คือ บทบาทลูกจ้างที่จากบ้านมาไกล เข้ามาทำงานในเมืองกรุง

ในบทเพลงพบว่า มีการใช้ภาษาปากที่เรียบง่าย เป็นการครวญครางแสดงอารมณ์ความรู้สึกเหมือนเป็นภาษาพูดทั่วไป และมีท่วงทำนองจังหวะที่ช้า ซึ่ง แสดงอารมณ์เหงาเดียวดาย ซึ่งเข้ากันกับเนื้อหาของเพลง

เพลง กิ่งก่าทอง

อัลบั้ม กิ่งก่าทอง ปี 2552

ศิลปิน ธันวา ราศีธนู

คำร้อง ธันวา ราศีธนู

ขอสมน้ำหน้า อยู่ดีไม่ว่ามาหาหาใส่หัว ก็เธอคิดนอกใจหัว บาปจากชีวิ้วตามเธอให้ทัน หากรักเดียวใจเดียว นางฟ้าเบื้องบนจะพาไปสวรรค์ แต่เธอคิดนอกใจฉัน เชื่อเถอะสักวันได้ปันต้นจ๊ว

ใครเลยจะรู้ไปแอบเล่นชู้ตอนหัวทำงาน แผลโม่งเข้าเข้าราชการ ก้มหน้าทำงานหาเลี้ยงครอบครัว พอถัดตาไปเธอแอบพาใครมาตีท้ายครัว เจ็บปวดร้าวเขาใส่ใจหัว เป็นควายเป็นวัวให้เธอสวมเขา

น้ำตาผู้ชายก็ไหลมาเป็นทาง ได้แต่ทวงถามว่าฉันผิดอะไร เธอช่างใจร้ายเธอทำได้ยังไย ชายก็ย่อที่ไหนมาเล่นชู้กลางวัน สวรรค์มีตา ฟาก็มีหัวอก เปิดประตูนรกรับคนเลวทั้งสองอยากจะเชื่อใจมาใส่โถยาคอง เธอมันกิ่งก่าทอง เธอมันนางสองใจ

เนื้อเพลงบรรยายถึงผู้ชาย ที่ภรรยาของตนไปมีชู้ลักลอบได้เสีย ตอนตนไปทำงานหาเลี้ยงครอบครัว และได้ค่าจ้างว่าหากรักเดียวใจเดียวจะได้ขึ้นสวรรค์ แต่ถ้าคิดนอกใจจะได้ตกนรกไปปันต้นจ๊ว และมีการถามว่าตนผิดตรงไหน แล้วโทษภรรยาว่าใจร้าย เป็นคนไม่ดี

จากบทเพลงพบว่า มีบทบาทางด้านครอบครัว คือ บทบาทภรรยาที่ไม่ดีไปมีชู้

ในบทเพลงพบว่า มีการใช้ภาษาปาก ภาษาตลาด คำหยาบ คำคำทอ มีการประชดประชัน เปรียบเปรย การครวญครางที่แสดงอารมณ์ ความรู้สึก เหมือนเป็นภาษาพูดทั่วไป และมีท่วงทำนองจังหวะปานกลางไม่ช้าหรือเร็ว เน้นความดุดัน แสดงอารมณ์โกรธ ซึ่งเข้ากันกับเนื้อหาของเพลง

เพลง น้ำใต้เข่า

อัลบั้ม กุญแจชีวิต เข้มทิศหัวใจ ปี 2552

ศิลปิน หญิง ธิดิกานต์

คำร้อง วสุ ห้าวหาญ

คิดว่าเป็นที่หนึ่ง มาถึงกลายเป็นที่สอง คนที่มีเจ้าของมาร้องมาลงหัวใจ มีเขาอยู่
แล้วไม่พอหรือ หลอกกันว่าเธอไม่มีใคร หลอกฉันให้รักทั้งใจ สุดท้ายคือใครที่เศร้า

ถามตัวเองทุกคืน พรุ่งนี้เธอตื่นบ้านไหน เคยหวังฉันบ้างไหม มีฉันในใจหรือ
เปล่า กินน้ำได้สอกว่าชอกช้า แต่ฉันเหมือนกินน้ำใต้เข่า ขึ้นข่มต้องตรมต้องเศร้า ใครเขาจะมา
เห็นใจ

ถูกหลอกให้รัก ถูกหักว่าเป็นมือที่สาม เป็นน้อยเพราะเชื่อถ้อยคำ ไม่รู้ว่าเธอมี
ใคร โคนซี่โคนคำว่าแย่งเขา อยากบอกเหลือเกินว่าไม่ตั้งใจ กอดหอมจนแล้วนอนร้องไห้ ขาดเธอก็
ตายอยู่ไปก็ช้า

ฉันคงไม่มีสิทธิ ไม่คิดจะไขว่จะคว้า เธออยู่เหนือปัญหา ปล่อยฉันตามยถากรรม
เพราะรักเสี้ยวเศษของความรัก จมหายในมูมที่มีดคำ กับเวรที่ไม่ได้ทำ ต้องช้าเพราะกรรมของใคร
กอดหอมจนแล้วนอนร้องไห้ ขาดเธอก็ตายอยู่ไปก็ช้า

เนื้อเพลงบรรยายถึงผู้หญิงคนหนึ่ง ที่โดนผู้ชายหลอกให้เป็นภรรยาน้อยไม่มีคน
เข้าใจ โคนคนอื่นด่า หาวว่าเป็นมือที่สาม แต่ไม่กล้าบอกว่าโดนหลอกมาให้มาเป็นภรรยาน้อยและไม่
มีสิทธิ์ตัดสินใจ ต้องยอมจำนนเพราะมีความคิดว่า ถ้าจากไปก็ต้องตาย แต่ถ้าอยู่ก็เจ็บช้า

จากบทเพลงพบว่า มีบทบาทด้านครอบครัว คือ บทบาทภรรยาน้อยที่โดนหลอก
ให้เป็นผู้โดยที่ตนไม่ทราบมาก่อนและต้องยอมจำนน

ในบทเพลงพบว่า มีการใช้ภาษาปากที่เรียบง่าย เป็นการครวญครางแสดงอารมณ์
ความรู้สึกเหมือนเป็นภาษาพูดทั่วไป และมีท่วงทำนองจังหวะที่ช้า แสดงให้เห็นถึงความเศร้า
เสียใจ ซึ่งเข้ากันกับเนื้อหาของเพลง

เพลง ผู้หญิงด้วยกัน

อัลบั้ม ฤดูแห่งความรัก ปี 2553

ศิลปิน ฝน ธนสุนธร

คำร้อง ตะวันฉาย ชิงชัย

ฉันมีความในใจบางอย่าง ขอถามเธอได้ไหมสักอย่าง ตอบฉันที ถ้าเธอไม่ว่าอะไรถ้ามีใครสักคนมาขอ ของที่เธอไม่เคยให้ใคร รักที่เป็นดังลมหายใจ เธอให้ได้หรือเปล่า

เหมือนคนใจกำลังจะขาด หายใจโดยไม่มีอากาศ ขาดเขาไปโลกคงจะแหลกสลาย คนที่เธอกำลังกอดเขา เขามีคนรักรูปร่างใหม่ รู้แล้วเธอกงไม่ใจร้าย หยุค เลย์ได้ไหม

อย่าเอาคนรักของฉันไป อ่อนวอนเธอ ขอให้เห็นใจ ผู้หญิงคนหนึ่ง โลกยังมีคนตั้งมากมาย อย่ามาเอา คนของหัวใจ ไปจากฉันเลย ให้นึกเสียว่าสงสารผู้หญิงด้วยกัน ขอให้มันจบนะ ได้โปรด

ไม่โทษเธอว่าเป็นคนผิด ฉันเข้าใจ ทุกคนมีสิทธิ์จะรัก แต่เห็นน้ำตาของฉันบ้างไหม เห็นแล้วใจเธอคิดอย่างไร ผู้หญิงคนหนึ่งกำลังจะตาย หยุค เลย์ได้ไหม

เนื้อเพลงบรรยายถึงผู้หญิงคนหนึ่ง ที่มีฐานะเป็นภรรยาหลวง ได้มาทวงเอาสามีคืนจากภรรยาน้อยด้วยการอ่อนวอนขอให้เห็นใจ และให้นึกว่าสงสารเพราะตนรักสามีมาก ดังลมหายใจถ้ามีคนมาแย่งไปคงตายแน่ จึงขอให้ภรรยาน้อยจบความสัมพันธ์กับสามีตนและไม่โทษว่าภรรยาน้อยเป็นคนผิด เพราะทุกคนมีสิทธิ์ที่จะรัก

จากบทเพลงพบว่า มีบทบาทด้านครอบครัว คือ บทบาทภรรยาที่ได้ทวงสิทธิ์การเป็นภรรยาและขอสามีคืนจากภรรยาน้อย

ในบทเพลงพบว่า มีการใช้ภาษาปากที่เรียบง่าย เป็นการครวญครางแสดงอารมณ์ความรู้สึกเหมือนเป็นภาษาพูดทั่วไป และมีท่วงทำนองจังหวะที่ช้า แสดงให้เห็นถึงการอ่อนวอนให้สงสาร และอารมณ์ที่เศร้าเสียใจ ซึ่งเข้ากันกับเนื้อหาของเพลง

เพลง มีเธอจึงมีฝัน

อัลบั้ม มีเธอจึงมีฝัน ชุดที่ 5 ปี 2552

ศิลปิน ไม้ พงศธร

คำร้อง วสุ ห้าวหาญ

มาพบกันในยามทุกข์ยาก มีของมาฝาก ก็แค่หัวใจ ทุกก้าวยังต้องฝ่าฟัน ก่อฝัน
ค่อยเป็นค่อยไป

มีเธอเป็นกำลังใจ บนเส้นทางฝัน หยดเหงื่อริน เธอคอยซับให้ มีเรื่องทุกข์ใด
เธอช่วยแบ่งเบา ตั้งแต่เริ่มคบกัน จนมีกันและกันเป็นเงา เธออยากฟังหรือเล่า เสียงใจละเมอ

มีเธอจึงมีแรงฝัน มีฝันจึงมีความหวัง ถนนชีวิตเปลี่ยวร้าง แสงไฟส่องทางเพื่อ
เธอ ยามเหงาเมื่อได้คิดถึง แรงใจเพิ่มขึ้นเสมอ อยากบอกทุกครั้งที่เจอ รักเธอได้ยืนหรือเล่า

นั่งสบตาเวลาเลิกงาน มีคำหวาน ๆ พุดกันเบา ๆ ผ่านอีกหนึ่งวันลำเค็ญ เห็นเธอ
เหมือนเห็นดวงดาว ส่องจุดหมายอยู่ปลายทางเหงา ของคนสู้งาน

อยากบอกทุกครั้งที่เจอ รักเธอได้ยืนหรือเล่า

เนื้อเพลงบรรยายถึงผู้ชายคนหนึ่ง ที่มีภรรยาเป็นกำลังใจ คอยช่วยเหลือ แบ่งเบา
เรื่องทุกข์ ในการฝ่าฟันต่อสู้บนทางชีวิต บนเส้นทางฝันทำให้มีความหวังและทุกครั้งที่เหงาแค่ได้
คิดถึงก็มีแรงใจต่อสู้อย่างทำงาน

จากบทเพลงพบว่า มีบทบาทด้านครอบครัว คือ บทบาทภรรยาที่คอยเป็น
กำลังใจให้สามี ช่วยแบ่งเบาภาระให้สามี

ในบทเพลงพบว่า มีการใช้ภาษาปากที่เรียบง่าย เป็นการครวญครางแสดงอารมณ์
ความรู้สึกเหมือนเป็นภาษาพูดทั่วไป และในเพลงมีท่วงทำนองจังหวะที่ช้า แสดงให้เห็นถึงอารมณ์
ซึ่ง กินใจ ซึ่งเข้ากันกับเนื้อหาของเพลง

เพลง รักสามเส้าเราสามคน

อัลบั้ม ภูญแจชีวิต เข้มทิศหัวใจ ปี 2552

ศิลปิน ภูญง ธิติกันต์

คำร้อง วสุ หัวหาญ

ไม่รู้มาก่อน ว่าเธอนั้นเคยมีใคร ไม่เคยรู้มานานแค่ไหนที่เธอมีเขา เพราะเชื่อใจก็เลย
ไม่รู้เรื่องราว ว่าเธอมีเขาอยู่นานเท่าใด

ก็เพิ่งรู้ตัว เมื่อคนนั้นเขาเข้ามา แผลกหน้าหนา ไม่รู้ด้วยเรื่องอะไร สิ่งที่เขาพูด
มาฉันเป็นส่วนเกินหัวใจ ที่มาแทรกเธอกับเขาสองคน

ถูกผู้หญิงด้วยกัน ฉันรู้ว่าข้าแค่ไหน หากได้รู้มีใครเป็นมือที่สาม ฉันคงเป็นคน
ต้องไป ถึงแม้มันจะถลำลึกไปก็ตาม เมื่อเขาพูดขนาดนั้นฉันก็ยินดี

ก็คงต้องยอม ยอมรับกับความเป็นจริง ไม่คิดแย่งชิงของใคร ไร้ศักดิ์ศรี รักสาม
เส้าเราสามคน จบลงด้วยดี หายใจไว้แค่ครั้งนี้ เพื่อความสบายใจ

เนื้อเพลงบรรยายถึงผู้หญิงคนหนึ่ง ที่เพิ่งรู้ว่าโดนผู้ชายหลอกให้เป็นภรรยา
น้อย หรือเป็นชู้ โดยที่ภรรยาหลวงมาบอกว่าผู้ชายที่ตนคบอยู่นั้นมีเจ้าของ หรือมีภรรยาอยู่แล้ว
ภรรยาน้อยนั้นได้เข้าใจ และเห็นใจหัวอกของผู้หญิงด้วยกันดีว่าเจ็บซ้ำหากได้รู้ว่าสามีของตนไปมี
ภรรยาน้อย จึงยอมเป็นฝ่ายจากไปและไม่คิดแย่งชิง

จากบทเพลงพบว่า มีบทบาทด้านครอบครัว คือ บทบาทภรรยาที่ได้ทวงสิทธิ์การ
เป็นภรรยากับภรรยาน้อย และบทบาทภรรยาน้อยที่โดนหลอกให้เป็นชู้โดยที่ตนไม่ทราบมาก่อน

ในบทเพลงพบว่า มีการใช้ภาษาปากที่เรียบง่าย เป็นการครวญครางแสดงอารมณ์
ความรู้สึกเหมือนเป็นภาษาพูดทั่วไป และมีท่วงทำนองจังหวะที่ช้า แสดงให้เห็นถึงความเศร้า
เสียใจ ซึ่งเข้ากันกับเนื้อหาของเพลง

เพลง ไก่ตาฟาง

อัลบั้ม ตำนานนักสู้ ปี 2549

ศิลปิน ชันวา ราศีธนู

คำร้อง ชันวา ราศีธนู

เมื่อรักของเราต้องจบ เพราะเธอไปคบคนใหม่ ตัวฉันก็จะทำใจ ตัดใจถือว่าเป็นกรรม ความดีที่ฉันมีให้ เธอไม่เห็นสิ่งที่ทำ เธอไม่เคยจดจำ ว่าฉันรักเธอเท่าไร

พูดไปใครเขาจะเชื่อ เมื่อเสียนั่นโดนสวนเขา ตักน้ำชะโงกดูเงา ไม่เห็นเขาที่บนหัว ความรักทำให้ลุ่มหลง ทำคนหน้ามีดตามัว เห็นจักรนั้นเป็นดอกบัว มีคมัวเหมือนไก่ตาฟาง

กว่าจะรู้ใจแทบสลาย รักเธอแทบตาย สุดท้ายเธอไปจากฉัน เธอไปรักกันตอนไหน ทำไมฉันไม่รักกัน คนโง่ก็คือตัวฉัน ที่มันไม่รู้เรื่องเลย

ผู้หญิงหน้าตาดีๆ ทำทีเรียบร้อยอ่อนหวาน ที่แท้เธอคือ ซาตาน นางมารกิเลส ดันหา รักเดียวใจเดียวไม่พอ อ้อล้อเสพสมกามา เส่สร้างเกล้งทำมายา ลับตาเธอคิดนอกใจ

เนื้อเพลงบรรยายถึงผู้ชาย ที่เลิกกับภรรยาเพราะภรรยาของตนไปมีชู้ ภรรยาไม่เห็นความดีที่ตนเคยทำให้ จนไปมีชู้ ส่วนตนนั้นก็รักภรรยาเหมือนคนตาบอดไม่รู้ว่าภรรยากำลังมีชู้ มารู้ทีหลังตอนภรรยาหนีไปกับชู้แล้ว และได้รู้ว่าผู้หญิงที่เรียบร้อยก็เกล้งทำมายา นอกใจสามีได้

จากบทเพลงพบว่า มีบทบาทด้านครอบครัว คือ บทบาทภรรยาที่ไม่ดีไปมีชู้

ในบทเพลงพบว่า มีการใช้ภาษาปาก ภาษาตลาด คำหยาบ คำด่าทอ มีการประชดประชัน เปรียบเปรย การครวญครางที่แสดงอารมณ์ ความรู้สึก เหมือนเป็นภาษาพูดทั่วไป และมีท่วงทำนองจังหวะปานกลาง เน้นความดูคั่น แสดงอารมณ์โกรธ ซึ่งเข้ากันกับเนื้อหาของเพลง

เพลง เปิดใจสาวแต

อัลบั้ม เปิดใจสาวแต ปี 2550

ศิลปิน กระแต โฟร์ทีน

คำร้อง นคร ทิพย์ปัญญา

ตัวน้องเป็นสาว รุ่มราวเอ๊ะ เอ๊ะ หุ่นช่างก็เหมียะ บ่ามาเกาะมาต่อม อีแม่น้อง
ข้างเป็นตึงบ่ยอม ถึงไผมาต่อม ตึงบ่ฮือไกล่ ไผบ่ได้หุ๊บ ไผบ่ได้กำ คงบ่ได้หล่าไปเป็นลูกไป
น้องแตกนางม ขอยกอะมือไหว บ่าวเหนือบ่าวได้อัดเอา

บ่ว่าเมืองกรุง บ่ว่าบ้านนอก บ่ามาอู้ มาหยอกตัวน้องก็เงิน จะบอกอี่แม่จะไป
ข้างเมืงกล้าวได้เดินเกินละก่ายเป็นสาวเฒ่า สาวน้อยล่ำปาง หุ่นบางผิวขาวรออายุถึงชวาก่อนหนอ
ปีจั้น

ถ้าแม่เลิกขางหือมาโวย โวย นะจ๊ะ อีน้องเป็นนักมวณนะ แต่บ่สวกหือไผ ถ้าปีะ
ป้อจายดีจะฮักจั้นวันตาย จะบ่หลายใจ ฮักไผฮักมัน ปีะป้อจายจีจื้อย่าหาว่าคู้ฮ้ายเหย จะลือกคอดี
เข้าเลย จนกางเอยเอย ปีจั้น นีละหนอ หน้อ ละนาย

เนื้อเพลงบรรยายถึงสาววัยรุ่นที่มีอายุน้อย มีหุ่นดี มีผู้ชายมาชอบเยอะ แต่แม่ยัง
คอยหวงอยู่ ไม่ให้ผู้ชายใดมาใกล้ มาแตะต้องและขอให้ผู้ชายที่มาจีบอดทนรอ ไม่ว่าจะเป็นผู้ชาย
เมืองกรุงหรือผู้ชายบ้านนอกที่มาจีบพูดหยอกล้อ บอกว่าตนนั้นรู้สึกตนนั้นเงิน จะบอกแม่ว่าอย่า
หวงนาน กลัวจะขึ้นคาน และบอกให้รอถึงอายุที่สิบก่อนค่อยมาขอ จนกว่าแม่เลิกหวงให้รับมาขอ
ถึงแม้ว่าตนจะเป็นนักมวณแต่ไม่คู้ ถ้าเจอผู้ชายดีๆก็จะรักตลอดไป แต่ถ้าพบผู้ชายมาหลอก ก็จับ
ลือกคอดีเขาเสียเลย

จากบทเพลงพบว่า มีบทบาทด้านครอบครัว คือ บทบาทลูกสาวที่เชื่อฟัง ทำ
ตามแม่สอน แม่บอก และบทบาทแม่ที่คอยสั่งสอน ดูแล ปกป้องสวัสดิภาพของลูกสาว

ในบทเพลงพบว่า มีการใช้ภาษาปาก เป็นภาษาท้องถิ่น มีการเชิญชวน
ความรู้สึกเหมือนเป็นภาษาพูดทั่วไป และมีท่วงทำนองจังหวะเร็ว เน้นความสนุกสนาน ซึ่งเข้ากัน
กับเนื้อหาของเพลง

เพลง ตำแหน่งแทนคือแฟนน้อย

อัลบั้ม ตำแหน่งแทนคือแฟนน้อย ปี 2553

ศิลปิน หญิง ธิติกานต์

คำร้อง พลสันต์ พินิจคุณ

หัวใจปล้นร่วงโรย โอคโอยน้ำตาร่วงริน เมื่อได้ยิน หัวใจสิ้นสลาย รู้มั๊ยเขาเป็นใคร คำถามที่ใครคนนั้น เอ่ยถึงแฟนฉัน ดังคมมีดนับพันมาทิ่มแทง

คนที่ฉันเรียกแฟน เธอเรียกแทนได้ซึ่งกว่าใคร ว่าสามีตามกฎหมาย เธอบอกไว้ฐานะของผู้ชาย คนที่ใจฉันเรียกแฟน นี่เขามาหลอกหลวงฉัน จากวันวานฉันครองตำแหน่งแฟน เมื่อความจริงเริ่มแดง ตำแหน่งแทนคือแฟนน้อย

ทุกขระกำขำใจ ถูกใครเค้ามองเหยียดหยาม เจ็บเพราะการกระทำจากชายที่มีแต่คำว่าหลอกหลวง คนที่ฉันเรียกแฟน เธอเรียกแทนได้ซึ่งกว่าใคร ว่าสามีตามกฎหมาย เธอบอกไว้ฐานะของผู้ชาย คนที่ใจฉันเรียกแฟน นี่เขามาหลอกหลวงฉัน จากวันวานฉันครองตำแหน่งแฟน เมื่อความจริงเริ่มแดง ตำแหน่งแทนคือแฟน

เจ็บซ้ำจนเกินไปหน่อย แฟนน้อยต้องขอลา

เนื้อเพลงบรรยายถึงผู้หญิงคนหนึ่ง ที่เพิ่งรู้ว่าโดนผู้ชายหลอกให้เป็นภรรยา หรือเป็นชู้ โดยที่ภรรยาหลวงได้มาบอกว่าผู้ชายที่ตนคบอยู่นั้นมีเจ้าของ หรือมีภรรยาอยู่แล้ว ผู้หญิงที่โดนหลอกนั้นไม่เคยรู้มาก่อนว่าสามีตนนั้นมีภรรยาแล้ว รู้สึกเสียใจและทุกข์ใจที่โดนมองเหยียดหยาม และเจ็บจนขอเป็นคนจากไป

จากบทเพลงพบว่า มีบทบาทด้านครอบครัว คือ บทบาทภรรยาที่ได้ทวงสิทธิ์การเป็นภรรยากับภรณาน้อย และบทบาทภรณาน้อยที่โดนหลอกให้เป็นชู้ โดยที่ตนไม่ทราบมาก่อน

ในบทเพลงพบว่า มีการใช้ภาษาปากที่เรียบง่าย เป็นการครวญครางแสดงอารมณ์ความรู้สึกเหมือนเป็นภาษาพูดทั่วไป และในเพลงมีท่วงทำนองจังหวะที่ช้า แสดงให้เห็นถึงความเศร้าเสียใจ ซึ่งเข้ากันกับเนื้อหาของเพลง

เพลง สาวรามฯ ยามเย็น

อัลบั้ม โนบรา โนราห์ ปี 2549

ศิลปิน บิว กัลยาณี

คำร้อง สุธษดี ปราบนอก

คิดถึงบ้านจัง ตอนนี้นุ้ยนั่งอยู่หน้าราม หัวใจวังเวงยามพลบค่ำ ทั้งที่หน้ารามผู้คน
จอแจ คิดถึงพี่บ่าว คิดถึงน้องบ่าว และพ่อแม่ แต่เพื่อความฝันนุ้ยไม่แคร์ ต้องจบรามแน่ แค่นี้ก็ปี
คิดถึงปักษ์ใต้ ไม่ได้กลับไปนานเต็มที พ่อจ๋าแม่จ๋า คงสบายดี นุ้ยอยู่ทางนี้ แม่ไม่
ต้องห่วง แค่งานนิดหน่อย หวังเหวิด ใจลอยอยู่กลางเมืองหลวง มองรูปพ่อแม่ให้ชื่นทรวง ก็หาย
เหงาได้ไปหลายวัน

สาวรามใจแกร่ง จะขอแข่งกับความอ้างว้าง สาวรามชะอย่าง ใจชั่วร้ไม่กลัวไม่
ถอยสาวรามคนนี้ รู้ดียังมีคนคอย พ่อแม่รอหน่อย นุ้ยไม่ทำให้ผิดหวัง

คิดถึงทุกครั้ง นุ้ยชอบมานั่งอยู่หน้าราม มองรอมองไฟยามพลบค่ำ ผู้คนหน้าราม
ดั่งเพื่อนคล้ายเหงา อยากฝากดวงใจ ผ่านในสายลมเบาเบา ล่องลอยไปถึงบ้านเรา บอกกล่าวสาว
รามคิดถึง

เนื้อเพลงบรรยายถึงลูกสาว ที่จากบ้านภาคใต้มาศึกษาอยู่ที่มหาวิทยาลัยรามคำแหง
กำลังคิดถึงบ้านที่ไม่ได้กลับไปนาน คิดถึงพี่ชาย น้องชายและพ่อแม่ หวังว่าทุกคนสบายดี ลูกอยู่
ทางนี้ไม่ต้องห่วง จะอดทน ไม่ท้อถอยเพราะรู้ว่าพ่อแม่คอย จะไม่ทำให้ผิดหวัง เพื่อความฝันต้อง
เรียนจบภายในไม่กี่ปีนี้แน่ เวลาเหงาชอบมานั่งหน้ารามมองไฟและผู้คนและฝากความคิดถึงไป
บ้าน

จากบทเพลงพบว่า มีบทบาทด้านครอบครัว คือ บทบาทลูกสาวที่ตั้งใจศึกษาเล่า
เรียน ไม่ทำให้พ่อแม่ผิดหวัง เพื่อที่จะได้กลับไปอยู่กับครอบครัว

ในบทเพลงพบว่า มีการใช้ภาษาปาก เป็นภาษาท้องถิ่น ความรู้สึกเหมือนเป็น
ภาษาพูดทั่วไป และมีท่วงทำนองจังหวะที่ช้า แสดงให้เห็นถึงความเหงา เดี่ยวดาย ซึ่งเข้ากับ
เนื้อหาของเพลง

เพลง มีเมียเด็ก

อัลบั้ม มีเมียเด็ก ปี 2548

ศิลปิน พรศักดิ์ ส่องแสง

คำร้อง ไพฑูรย์ ชันทอง

มีเมียเด็กต้องหมั่นตรวจเช็คร่างกาย ไม่ต้องนิกาย เป็นลูกผู้ชายต้องกล้า อย่าไป
ตะแบงในเมื่อเรียวแรง โรยราร่างกายไม่ไหว ก็ต้องอาศัยได้ปลา มีคู่นอนอ่อนกว่า ต้องหาหาบำรุง

มีเมียเด็ก ชาว ๆ เล็ก ๆ บาง ๆ ต้องคอยระวังเพราะชายต่างหวังใจมุ่งได้ เมียคราว
หลาน ส่วนตัวผมนั้นคราวสูง ต้องคอยห่วงใย เหมือนพวกป่าไม้หวงซุง ไม่คอยชำเลื่องเดี่ยวเรื่อง
ยุ่ง เพราะหนุ่มต่างมุ่งหมายปอง

ผมได้เมียเด็ก ตามสเป็คต้องการ แต่นำรำคาญ เพราะมีพวกมาร คอยจ้อง
หนุ่มๆอีก ฉะนั้นจึงจะมาถึงลง อย่ามัวแต่เมา นั่งกินเหล้าขาดอง ถ้าเผอเรอไม่สอดส่อง เดี่ยว
พวกแมวมองคว้าไป

มีเมียเด็กต้องหมั่นตรวจเช็ค ใครโทรมา อย่าเอาหูไปนา และอย่าเอาตาไปไร่ ได้
เมียยังสาว โบราณกล่าวอย่าไว้ใจ ควายไม่ล้อมคอก โบราณบอกจะเสียใจ ถ้าถูกขโมยลักไป จะ
เอาควายไหนไถนา

เนื้อเพลงบรรยายถึงผู้ชาย ที่มีภรรยาอายุน้อยกว่ามาก ประมาณรุ่นเดียวกับหลาน
ต้องคอยดูแลสุขภาพ ร่างกายตนเองให้แข็งแรง เพราะมีคู่นอนที่อ่อนกว่า กลัวจะไม่มีเรียวแรง
ต้องหาหาบำรุงมาทาน และต้องคอยดูไม่ให้ชายอื่นมายุ่งเกี่ยว คอยเช็ค โทรศัพท์กลัวจะมีชายอื่นมา
ยุ่งเกี่ยว

จากบทเพลงพบว่า มีบทบาทด้านครอบครัว คือ บทบาทภรรยา ที่มีหน้าที่เป็น
คู่นอนให้แก่สามี

ในบทเพลงพบว่า มีการใช้ภาษาปาก ภาษาตลาด ที่เรียบง่าย เช่นคำว่า เมีย เป็น
ต้น เป็นการครวญครางแสดงอารมณ์หึงหวง ความรู้สึกเหมือนเป็นภาษาพูดทั่วไป และ
มีท่วงทำนองจังหวะปานกลาง แสดงให้เห็นถึงอารมณ์หึงหวง ซึ่งเข้ากันกับเนื้อหาของเพลง

เพลง คนบ้านเดียวกัน

อัลบั้ม อยากบอกว่าอายเหงา ชุดที่ 3 ปี 2551

ศิลปิน ไผ่ พงศธร

คำร้อง วสุ ห้าวหาญ

โอ๊ย..น้อ..นอ...คนบ้านเฮา คนบ้านเดียวกัน แค่มองตากันก็เข้าใจอยู่ รู้ว่าเหนื่อย
แค่ไหน ว่าหนักแค่ไหนบนหนทางสู้ ยังมีคำปลอบโยน ยังมีคำปลอบใจ มีคำว่าซาบยดึบให้กัน
เสมอ เด็กคนบ้านเฮา

อ้ายทิดเคน เข้ามาเป็นคนขับแท็กซี่ จากร้อยเอ็ด เฮ็ดนาได้เอา ไปใช้แต่หนี้
ตัดสินใจ หิ้วกระเป๋าเดินทาง มาสู่กลางเมืองใหญ่เมืองนี้ ได้เจอกันอยู่ร้านลาบหลายที เป็นจั่งได้พี่
โชคหมานบ่น้อ

คนบ้านเดียวกัน แค่มองตากันก็เข้าใจอยู่ รู้ว่าเหนื่อยแค่ไหน ว่าหนักแค่ไหนบน
หนทางสู้ ยังมีคำปลอบโยน ยังมีคำปลอบใจ มีคำว่าซาบยดึบให้กันเสมอ เด็กคนบ้านเฮา

โอ๊ย..น้อ..นอ...คนบ้านเฮา ให้โชคให้หมาน ให้มั่งให้มี ให้อยู่ดีมีเฮง อยู่แดงมีฮี
เด้อครับพี่น้อง

น้องตักแตน เข้ามาเป็นสาวโรงงานเย็บผ้า แรงที่ใช้กับเงินที่ได้ ยังบ่เคยคุ้มค่า
นักเรียน ม.ปลายจากภาคอีสาน กลายเป็นแรงงานถูกกดราคา น้องมาซื้อลาบเฮาได้เว้าจา จั่งได้อด
สาเอาก่อนเดือนาง

เนื้อเพลงบรรยายถึงคนที่จากบ้านภาคอีสานมาทำงานขายแรงงานในเมืองกรุงว่า
มีความเหนื่อยยากลำบาก แต่ก็ยังทักทาย พูดคุยกันเสมอ เข้าใจกันและกัน กล่าวถึงพี่เคนที่เคยทำนา
ที่ร้อยเอ็ด ไม่มีดั่งค์เก็บใช้แต่หนี้สิน เลยตัดสินใจเข้าเมืองมาเป็นคนขับแท็กซี่ ได้เจอกันที่ร้านลาบ
หลายทีก็ทักทายกัน และมีการกล่าวถึง น้องตักแตนที่เรียนจบชั้นมัธยมปลายจากภาคอีสานได้เข้า
มาทำงานเป็นลูกจ้างสาวโรงงาน ทำงานหนักไม่คุ้มค่ากับเงินค่าแรงที่ได้ น้องมาซื้อลาบจึงได้มี
การทักทายกันว่าให้ออดทนต่อไปเป็นกำลังใจให้

จากบทเพลงพบว่า มีบทบาทด้านเศรษฐกิจ คือ บทบาทลูกจ้างสาวโรงงาน
เงินน้อย ที่หนีจากภาคอีสานเข้ามาทำงานในเมืองกรุง

ในบทเพลงพบว่า มีการใช้ภาษาปาก เป็นภาษาท้องถิ่น ความรู้สึกเหมือนเป็น
ภาษาพูดทั่วไป และมีท่วงทำนองจังหวะเร็ว เน้นความสนุกสนาน

เพลง ความหาลัย

อัลบั้ม ความหาลัย ปี 2552

ศิลปิน สาวมาด เมกะแดนซ์

คำร้อง สัญญาลักษณ์ ดอนศรี

แม่ : ฮัลโหล คาวบ์ลูกหล่า

คาว : ค่ำ

แม่ : ปิดเทอมแล้วกลับมาชอยแม่เฮ็ดนาแนห์เด้อ

คาว : โอเคค่า คุณแม่ขา แค่นี้กะ

แม่ : เออ

หนูคาวเป็นลูกสาวกก จบชั้น ม.6 โรงเรียนบ้านหนองใหญ่ คุณแม่ขายไร่ขายนา
ส่งคาวเข้ามาเรียนมหาลัย มาเรียนอยู่ในกรุงเทพ ยูนิเวอร์ซิตีที่ทันสมัย คาวสวยคาวเร็ดคาวเด่น คน
มันสวาททำอะไรก็เด่น ก็เลยถูกฟรีเซ็นต์ให้เป็นความหาลัย เพื่อนๆที่คณะ ปลื้มคาวสุดๆ เลยนะชะ

ซัมเมอร์แม่เรียกตัวกลับมา ช่วยทำไรทำนาอยู่ที่บ้านหนองใหญ่ ไปอยู่บ้านป่ากับ
คง คาวบอกตรง ๆ ว่ามันไม่ใช่ บ้านนอกขาดการพัฒนา มีแต่ทุ่งนาและหมูหมากาไก่ ชาวบ้านก็
ด้อยการศึกษา กินแต่ปลาไร่ที่ไม่พาสเจอร์ไรซ์ กินกบกินอึ่งกินเข้ แมงจิ้งจก แมงจิโป่ม ดักแด่ กิน
แม้แต่กูดจีที่อยู่ในกองขี้ควาย ฮือ กินเข้าไปได้ไงอะ แวะ

หนุ่ม ๆ มีแต่ซุ่มโลโซ เมมาเหล้าขาว เหล้าโท ซิ่งมอเตอร์ไซค์ ไม่เหมือนหนุ่ม
ม.กรุงเทพ ชีเบบซ์ ชีเซฟ บีเอ็ม รุ่นใหม่ ลูกทุ่งฟังไม่เป็นจริง ๆ คาวชอบสตริง โฟร์ มด กอล์ฟ
ไมค์

อยากไปเมืองทองธานี ดูคาเคมีแฟนตาเซีย ก็มีแต่เสียงอีสาน นกน้อย ปอยฝ้าย
คำมอด ลูกแพร เจียะ หมอลำ หมอลำ

เซ็นทรัล โรบินสัน เดอะมอลล์ เซเว่น บิ๊กซี ไม่มีที่บ้านหนองใหญ่ มีแต่ตลาด
นัดคลองถม ไร่รสนิยม คาวรับไม่ได้ เสียดี้ดตัว 199 ไม่รู้ว่าเขาใส่ได้ยังไง เคยเดินเล่นแถวเซ็น
เตอร์พอยท์ ต้องมาเดินด้อย ๆ ไล่วัวไล่ควาย คิดมาเศร้าใจอดสู คิดถึงสังคมหรุๆ ตอนที่คาวเรียน
อยู่เป็นความหาลัย เจอสังคมบ้านนอก ๆ อย่างนี้ คาวปรับตัวไม่ทันนะ

ไปนาใส่เก็บส้นสูง ตกคันทนาหงายท้องคาวนั่งร้องไห้ ใส่เอด้าสายเคี้ยวเกี่ยวข้าว
ควายเถิกควายเฒ่าขึ้นน้ำลายไหล คุณแม่พานั่งรถอีแต็ก หัวสั่นค้อกแด็ก กลับถึงบ้านเป็นไข้
อยู่มหาลัยเป็นเชียร์ลีดเดอร์ เป็นพริตตี้ เป็นพรีเซ็นเตอร์ ให้มาเป็นฟาร์เมอร์ คาวว่า มันไม่ใช่
มันไม่ใช่ตัวตนที่แท้จริงของคาวอะ

แม่ขอยากกลับบ้านกรุงเทพ คิดถึงเพื่อน ๆ ที่มหาลัย หนูเบื่อบ้านนอกคอกนา หะ
เหียง ปลา ร้า และกลิ่นโคน สัปควาย ดาวเบื้อชีวิตคันทรี่ อยากไปอยู่ ซิดี้ เป็นความหาลัย อย่าง
หนูมันต้องอยู่กรุงเทพ ถึงจะตรงคอนเซ็ปต์ที่ดาวตั้งไว้ละ

แม่ : คุณสิไปตายใส่กะไปโลด ให้ไปเรียนกะบ่มีประโยชน์ มาอยู่บ้านกะบ่มี
ประโยชน์ ไปตายใส่กะไปโลด ผมงะรับบ่ได้ ผมงะรับบ่ได้ ผมงะรับบ่ได้

แม่ : อีความหาลัย อีฟรีเซ็นเตอร์ใหญ่ ผมเบิดนาไปจักท่งแล้วมือได้ คุณสิเรียน
จบกับเขาจักเทีย ละหือ

ดาว : คุณแม่ขามาว่าหนูอย่างนี้ไคยังงี้ มันเสื่อมเสียเกียรติภูมิความหาลัย นะกะ
คุณแม่ขา

แม่ : ว่าซื่อๆ ไคตัว ผมบ่ตื่นยันตักกันแท กะบุญหัวคุณแล้วตัว

ดาว : แม่ไม่เข้าใจดาว แม่ไม่เข้าใจความเป็นความหาลัย แม่ไม่เซ็นสลิฟ แม่ไม่
เซ็นสลิฟอ่อนไหวกับเรื่องอย่างนี้หรอก

แม่ : มีแต่ผมสลิบคุณนั่นแหละ อีความหาลัยใหญ่

เนื้อเพลงบรรยายถึงการสนทนาระหว่างแม่กับลูกสาว และมีการเล่าจากลูกสาวว่า
ตนนั้นเรียนจบชั้น ม.6 จากโรงเรียนบ้านหนองใหญ่แล้ว แม่ก็ได้ขายไร่ขายนาส่งเข้าเรียนที่
มหาวิทยาลัยในกรุงเทพฯ และมีความสุข ความเด่นจนได้เป็นความหาลัยเป็นที่รักของเพื่อน ๆ
พอปิดเทอมแม่ก็ให้กลับมาช่วยงานที่บ้านทำไร่นา แต่ความรู้สึกไม่ชอบเพราะที่บ้านนั้นขาดการ
พัฒนา ค้อยการศึกษา อาหารการกินก็ไม่ถูกสุขลักษณะ หนูม่ ๆ ก็ไร้รสนิยม มีแต่พวกขี้เหล้าไม่
เหมือนคนมีกรุงเทพฯ ที่มีรถหรูขับ และไม่ชอบฟังเพลงลูกทุ่งแต่ชอบฟังเพลงสตริง อยากไปดูคา
เคมีแฟนตาเซียแต่ที่บ้านมีแต่ลูกทุ่ง หมอลำให้ดู ซึ่งตนไม่ชอบ และบ่นว่าที่บ้านนั้นไม่มี
ห้างสรรพสินค้า มีแต่ตลาดนัดที่มีแต่สินค้าราคาถูกไร้รสนิยม คิดถึงสังคมหมูในเมืองกรุง อยาก
กลับบ้านกรุงเทพและคิดว่าสังคมบ้านนอกนั้นไม่เหมาะกับตน และแม่ก็ถามว่าเมื่อไรจะเรียนจบ แม่
ขายไร่ขายนาส่งเรียนจนหมดแล้ว ลูกสาวก็ตัดพ้อว่าแม่ไม่เข้าใจ

จากบทเพลงพบว่า มีบทบาทด้านครอบครัว คือ บทบาทแม่ที่มีหน้าที่คอยสั่ง
สอน ส่งเสียลูกให้เรียน และบทบาทลูกสาวที่หลงแสงสี สังคมหมู ไม่ตั้งใจเรียน

ในบทเพลงพบว่า มีการใช้ภาษาปาก เป็นภาษาท้องถิ่น ภาษาตลาด มีการประชด
ประชัน คำทอ ความรู้สึกเหมือนเป็นภาษาพูดทั่วไป และมีท่วงทำนองจังหวะเร็ว เน้นความ
สนุกสนาน ตลกขบขัน ซึ่งเข้ากันกับเนื้อหาของเพลง

เพลง เหตุผลที่ทนเจ็บ

อัลบั้ม คนในความคิดสอ ด ปี 2551

ศิลปิน ต่าย อรทัย

คำร้อง พจน์ สุวรรณพันธ์

มือไคน้อ้ายจะพอ เห็นว่ารูปหล่อก็แจจกเรื่อยไป อ้ายบ่เคยถอนม่น้ำใจ ทำนอง
ร้องไห้จนจมน้ำตา สัญญาอ้ายคงบ่จำ นอกใจทุกยามเท่าที่รู้มา หลูโตน้องแนเค้ออ้ายจำ คง
หมคปัญญาสิเห็นขว้างหัวใจ

เจ็บเรียกร้องบ่ได้ แต่ใจก็ยอมสู้ทน มีเพียงหนึ่งเหตุผล ก็คือรักรู้ใหม่ เสียน้ำตาก็
ครั้ง อ้ายก็ยังหลายใจ คำว่าแค้นหล่นหาย ในวันอ้ายลืมห้วงหา

จากนี้คงได้แค้น เส้นทางรักต่อคงได้แต่ทวนา สาธุเค้อให้อ้ายเห็นค่า หวน
คืนกลับมาฮักน้องคนเดียว

เนื้อเพลงบรรยายถึงภรรยา ที่รำพึงรำพันว่าสามีตนนั้นไม่รู้จักพอ มีหน้าตาหล่อ
จีบสาวไปเรื่อย นอกใจตนตลอดมา ส่วนตนนั้นก็ไต่แต่อดทน เพราะรัก แม้จะเสียน้ำตาและทุกข์
ใจมาก ทำได้แค่อดทนรอทวนาจนกว่าสามีจะเลิกเจ้าชู้และกลับมามีตนเพียงคนเดียว

จากบทเพลงพบว่า มีบทบาทด้านครอบครัว คือ บทบาทภรรยาที่อดทน อดกลั้น
ต่อพฤติกรรมเจ้าชู้ของสามี

ในบทเพลงพบว่า มีการใช้ภาษาปากที่เรียบง่าย เป็นภาษาท้องถิ่น มีการครวญ
ครางแสดงอารมณ์ ความรู้สึกเหมือนเป็นภาษาพูดทั่วไป และมีท่วงทำนองจังหวะที่ช้า แสดงให้
เห็นถึงความเศร้าเสียใจ และการอ้อนวอน ซึ่งเข้ากันกับเนื้อหาของเพลง

เพลง ดอกนีออนบานค่ำ

อัลบั้ม ดอกนีออนบานค่ำ ปี 2551

ศิลปิน ตั๊กแตน ชลดา

คำร้อง วสุ ห้าวหาญ

ดอกไม้อะไรดีแล้วยังไม่นอน ก็ดอกนีออน... บานค่ำ จากดอกไม้ภูธร มาเป็น
ดอกนีออนบานค่ำ ตะวันลาท้องฟ้ามืดดำ เวลาชีวิตก็ผลิดอกออกฝั้น เป็นลูกจ้างดั่งคนน้อย ลำบาก
เท่าใดบ่อยัน ดึก ๆ ดื่น ๆ ยังยืนสู้งาน เหนื่อยก็โทรหากันเนาะเราคนภาคค่ำ

น้องสมพรบ้านอยู่เชียงาย เลิกเก็บลำไย ก็เลยมาเสิร์ฟอาหาร อยู่ตะวันแดงเดิน
โต๊ะมาตั้งนาน เงินในบัญชีก็มีอยู่แค่นั้น คิดเตงคนทางบ้าน บ่เมินจะปิ๊กบ้านเฮา ดอกไม้อะไรดี
แล้วยังไม่นอน ก็ดอกนีออน... บานค่ำ

ชลดาบ้านอยู่โคราช ความจนพาพัดเข้ามาอยู่ในโรงงาน นั่งเย็บผ้าโหลทำโอทีมา
ทุกวัน เก็บสลิปเป็นร้อยเพียรสร้างเป็นทางฝั้น อยากมีร้านอาหาร ขายของกินบ้านเอง จากดอกไม้
ภูธร มาเป็นดอกนีออนบานค่ำ ตะวันลาท้องฟ้ามืดดำ เวลาชีวิตก็ผลิดอกออกฝั้น เป็นลูกจ้างดั่ง
คนน้อย ลำบากเท่าใดบ่อยัน ดึก ๆ ดื่น ๆ ยังยืนสู้งาน เหนื่อยก็โทรหากันเนาะเราคนภาคค่ำ

พีนกเมืองคอน บ้านอยู่ร้อนพิบูลย์ จากสวนยางทางโน้น เข้ามาอยู่แถวลาดพร้าว
ทำงานเซเว่น ขายของชำพร้อมชาละเปา ออกกะดิสอง ถึงห้องกึ่งนั่งเหงา อยากหลบบ้านแล้วหว่า
คิดถึงทิวพร้าวลมเล ดอกไม้อะไรดีแล้วยังไม่นอน ก็ดอกนีออน... บานค่ำ

จากดอกไม้ภูธร มาเป็นดอกนีออนบานค่ำ ตะวันลาท้องฟ้ามืดดำ เวลาชีวิตก็ผลิ
ดอกออกฝั้น เป็นลูกจ้างดั่งคนน้อย ลำบากเท่าใดบ่อยัน ดึก ๆ ดื่น ๆ ยังยืนสู้งาน เหนื่อยก็โทรหา
กันเนาะเราคนภาคค่ำ

เนื้อเพลงบรรยายถึงคนที่จากบ้านต่างจังหวัดมาทำงานเป็นลูกจ้างเงินน้อยที่ทำงาน
ตอนกลางคืน ในเมืองกรุงว่ามีความเหนื่อยยากลำบากทำงานดึกจนมืดค่ำ แต่ก็ยังสู้ไม่ถอยเวลา
เหนื่อยก็โทรหากัน กล่าวถึงน้องสมพรที่เคยทำสวนลำไยที่เชียงราย เลิกทำลำไยเข้าเมืองมาเป็นเด็ก
เสิร์ฟที่ตะวันแดงอยู่นานแต่เงินก็ยังไม่เพิ่มขึ้น คิดถึงบ้านและอีกไม่นานก็จะกลับบ้าน มีการ
กล่าวถึง ชลดาที่บ้านอยู่โคราชความจนทำให้ได้เข้ามาทำงานเป็นลูกจ้างสาวโรงงานเย็บผ้าทำโอที
ทุกวัน เก็บเงินและอยากเปิดร้านอาหารที่บ้านเกิด และมีการกล่าวถึงพีนกคนจังหวัด
นครศรีธรรมราช จากเคยทำสวนยาง ได้เข้ามาทำงานร้านเซเว่นขายของ ขายชาละเปาในเมือง
ออกงานเวลาดิสอง กลับถึงห้องก็เหงาคิดถึงบ้านและ อยากกลับบ้าน

จากบทเพลงพบว่า มีบทบาทด้านเศรษฐกิจ คือ บทบาทลูกจ้าง เงินน้อย ที่หนีจากต่างจังหวัดเข้ามาทำงานในเมืองกรุง

ในบทเพลงพบว่า มีการใช้ภาษาปาก เป็นภาษาท้องถิ่น มีการเปรียบเทียบความรู้สึกเหมือนเป็นภาษาพูดทั่วไป และมีท่วงทำนองจังหวะเร็ว เน้นความสนุกสนาน

เพลง น้อยใจ

อัลบั้ม มีอโหมหัดรัก ปี 2549

ศิลปิน เดวิด อินทรีย์

คำร้อง วิสาท โมรา

หมดความหวังมันพังแล้วใจ เมื่อเธอพาญาติผู้ใหญ่พ่อแม่พี่น้องมาเคลียร์ น้ำตาตกไม่มีอะไรจะเสีย เสียงญาติพี่น้องเธอเชียร์ ต้องการให้เราเลิกกัน อยู่ก็จนไม่รวยสักที ใคร ๆ เขาก็เห็นดี อยู่ไปก็คงแค่นั้น คำผู้ใหญ่ตัดสินว่าความให้ฉัน ต้องเลิกอย่างเป็นทางการ ขาดกันให้สมใจเธอ

มาอยู่ด้วยกันก็มีแต่เราที่รู้ใจมัย ไม่เห็นมีญาติฝ่ายไหน ตัดสินใจแทนฉันและเธอน้อยใจเรื่องวันนี้ที่ได้เจอ ปัญหาของฉันกับเธอ ทำไมไม่พูดกันเอง

นั่งมองดูเธอเตรียมข้าวของ หางตาเธอก็ไม่มอง รีบเก็บแต่ของของตัวเอง พูดไม่ออกเมื่อใจนั้น โคนข่มเหง ต่อไปคงกว้างคงแวง เมื่อฉันนั้นไม่มีเธอ

เนื้อเพลงบรรยายถึงผู้ชายที่น้อยใจภรรยา ตัดพ้อต่อว่าตอนมาอยู่ด้วยกันก็ไม่มีใครช่วยตัดสินใจ แต่พอจะทิ้งกันกลับให้ญาติผู้ใหญ่มาตัดสิน และได้ทิ้งตนไปเพราะความจนอยู่ไปก็ไม่มีอะไรดีขึ้น

จากบทเพลงพบว่า มีบทบาทด้านครอบครัว คือ บทบาทภรรยาที่ทิ้งสามีไป เพราะความจน หาเลี้ยงตนไม่ได้

ในบทเพลงพบว่า มีการใช้ภาษาที่เรียบง่าย เป็นการครวญครางแสดงอารมณ์น้อยใจ ความรู้สึกเหมือนเป็นภาษาพูดทั่วไป และมีท่วงทำนองจังหวะปานกลาง แสดงให้เห็นถึงอารมณ์น้อยใจ ซึ่งเข้ากันกับเนื้อหาของเพลง

การกำหนดเนื้อหาบทบาททางสังคมของสตรี
และการใช้ภาษาในบทเพลงลูกทุ่งไทย

การวิเคราะห์ข้อมูล

1.1 การกำหนดเนื้อหาบทบาททางสังคมของสตรี

จากการศึกษาบทบาททางสังคมของสตรีในบทเพลงลูกทุ่งไทยทั้ง 20 เพลงพบว่า สามารถแบ่งบทบาททางสังคมของสตรีได้ 3 ด้าน ดังมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

1.1.1 บทบาทด้านครอบครัว คือ พฤติกรรมที่ต้องปฏิบัติตามสถานภาพหรือการปฏิบัติตามสิทธิและหน้าที่ของสถานภาพในครอบครัว เช่น บทบาทแม่ต้องเลี้ยงดูลูก และบทบาทลูกสาวต้องเคารพเชื่อฟังพ่อแม่ เป็นต้น ซึ่งพบได้ในบทเพลงลูกทุ่งไทย 17 เพลง คือ

อยากเป็นคนรัก ไม่อยากเป็นชู้	ศิลปิน	ต๊ักแตน ชลดา
แฟนเก็บ	ศิลปิน	ต๊ักแตน ชลดา
ลูกเทวดา	ศิลปิน	สนั่นก สิงห์มาตร
ชีวิตฉันขาดเธอไม่ได้	ศิลปิน	จินตหรา พูนลาภ
กึ่งกำทอง	ศิลปิน	ธันวา ราศีธนู
น้ำได้เข้า	ศิลปิน	หญิง ธิติกานต์
ผู้หญิงด้วยกัน	ศิลปิน	ฝน ธนสุนทร
มีเธอจึงมีฝัน	ศิลปิน	ไผ่ พงศธร
รักสามเส้าเราสามคน	ศิลปิน	หญิง ธิติกานต์
ไก่อดาฟาง	ศิลปิน	ธันวา ราศีธนู
เปิดใจสาวแต่	ศิลปิน	กระแต
ตำแหน่งแทนคือแฟนน้อย	ศิลปิน	หญิง ธิติกานต์
สาวรามฯ ยามเย็น	ศิลปิน	บิว กัลยาณี
มีเมียเด็ก	ศิลปิน	พรศักดิ์ ส่องแสง
ความหาลัย	ศิลปิน	สาวมาด เมกะแดนซ์
เหตุผลที่ทนเจ็บ	ศิลปิน	ต่าย อรทัย
น้อยใจ	ศิลปิน	เดวิด อินทรีย์

จากการวิเคราะห์บทบาทด้านครอบครัวในบทเพลงลูกทุ่งไทยทั้ง 17 เพลง พบว่า สามารถแบ่งบทบาทด้านครอบครัวได้ 4 บทบาท คือ บทบาทภรรยา บทบาทภรรยาน้อย บทบาทแม่และบทบาทลูกสาว ดังต่อไปนี้

1) บทบาทภรรยา คือ พฤติกรรมที่ภรรยาต้องปฏิบัติต่อสามีหรือภรรยาน้อย ซึ่งพบได้ในบทเพลงลูกทุ่งไทย 10 เพลง คือ

อยากเป็นคนรัก ไม่อยากเป็นชู้	ศิลปิน	ตึกแดน ชลดา
กึ่งกำทอง	ศิลปิน	ธันวา ราศีธนู
ผู้หญิงด้วยกัน	ศิลปิน	ฝน ธนสุนทร
มีเธอจึงมีฝัน	ศิลปิน	ไผ่ พงศธร
รักสามเส้าเราสามคน	ศิลปิน	หญิง ธิติกานต์
ไก่อ้าฟาง	ศิลปิน	ธันวา ราศีธนู
ตำแหน่งแทนคือแฟนน้อย	ศิลปิน	หญิง ธิติกานต์
มีเมียเด็ก	ศิลปิน	พรศักดิ์ ส่องแสง
เหตุผลที่ทนเจ็บ	ศิลปิน	ต่าย อรทัย
น้อยใจ	ศิลปิน	เดวิด อินทรีย์

จากการศึกษาบทบาทภรรยาในบทเพลงลูกทุ่งไทยทั้ง 10 เพลง พบว่า สามารถแบ่งพฤติกรรมที่ภรรยาปฏิบัติต่อสามีหรือภรรยาน้อยได้ 6 พฤติกรรม ดังรายละเอียดดังต่อไปนี้

1.1) การทวงสิทธิ์การเป็นเจ้าของจากภรรยาน้อย ซึ่งพบได้ในบทเพลงลูกทุ่งไทย 4 เพลง ดังต่อไปนี้

แฟนของใคร ไทมา ฝากน้ำตาไว้ที่แก้มของฉัน
เขาไทมา ร้องรำพัน บอกว่าคนของฉันนั้นมีเขาเป็นเจ้าของ...
 (จากเพลง อยากเป็นคนรัก ไม่อยากเป็นชู้ ศิลปิน ตึกแดน ชลดา)

...อย่าเอาคนรักของฉันไป อ้อนวอนเธอ ขอให้เห็นใจ ผู้หญิงคนหนึ่ง
โลกยังมีคนตั้งมากมาย อย่ามาเอา คนของหัวใจ ไปจากฉันเลย
ใหนักเสียว่าสงสารผู้หญิงด้วยกัน...

(จากเพลง ผู้หญิงด้วยกัน ศิลปิน ฝน ธนสุนทร)

...สิ่งที่เขาพูดมาฉันเป็นส่วนเกินหัวใจ ที่มาแทรกเธอกับเขาสองคน
ลูกผู้หญิงด้วยกัน ฉันรู้ว่าข้าแก่ไหน หากได้รู้มีใครเป็นมือที่สาม

ฉันคงเป็นคนต้องไป ถึงแม้มันจะถลำลึกไปก็ตาม

เมื่อเขาพูดขนาดนั้นฉันก็ยินดี...

(จากเพลง รักสามเส้าเราสามคน ศิลปิน หญิง ธิดิกานต์)

หัวใจพลันร่วงโรย โอคโอยน้ำตาร่วงริน

เมื่อได้ยิน หัวใจสั่นสลาย รู้มั๊ยเขาเป็นใคร

คำถามที่ใครคนนั้น เอ่ยถึงแฟนฉัน ดั่งลมมีคณับพันมาทิ่มแทง

คนที่ฉันเรียกแฟน เธอเรียกแทนได้ซึ่งกว่าใคร

ว่าสามีตามกฎหมาย เธอบอกไว้ ฐานะของผู้ชาย คนที่ใจฉันเรียกแฟน

นี่เขามาหลอกหลวงฉัน จากวันวานฉันครองตำแหน่งแฟน

เมื่อความจริงเริ่มแดง ตำแหน่งแทนคือแฟนน้อย...

(จากเพลง ตำแหน่งแทนคือแฟนน้อย ศิลปิน หญิง ธิดิกานต์)

1.2) ภรรยาไปมีชู้ ซึ่งพบได้ในบทเพลงลูกทุ่งไทย 2 เพลง ดังต่อไปนี้

...ใครเลยจะรู้ไปแอบเล่นชู้ตอนผิวทำงาน

แปดโมงเช้าเข้าราชการ ก้มหน้าทำงาน หาเลี้ยงครอบครัว

พอลับตาไปเธอแอบพาใครมาตีท้ายครัว

เจ็บปวดร้าวเขาชี้ใส่ใจฉัน เป็นควายเป็นวัวให้เธอสวมเขา...

(จากเพลง กิ่งก่าทอง ศิลปิน ชันวรา ราศีธนู)

...พูดไปใครเขาจะเชื่อ เมื่อเสื่อมันโคนสวนเขา

ตักน้ำชะโงกดูเงา ไม่เห็นเขาที่บนหัว

ความรักทำให้ลุ่มหลง ทำคนหน้ามิดตามัว

เห็นจักรนั้นเป็นดอกบัว มีคมเหมือนไก่อดาฟาง

กว่าจะรู้ใจแทบสลาย รักเธอแทบตาย

สุดท้ายเธอไปจากฉัน เธอไปรักกันตอนไหน

ทำไมฉันไม่รักทัน คนโง่ก็คือตัวฉัน ที่มันไม่รู้เรื่องเลย ...

(จากเพลง ไก่อดาฟาง ศิลปิน ชันวรา ราศีธนู)

1.3) ภรรยาเป็นกำลังใจให้สามี ซึ่งพบได้ในบทเพลงลูกทุ่งไทย 1

เพลง ดังต่อไปนี้

...มีเธอเป็นกำลังใจ บนเส้นทางฝัน
 หยดเหงื่อริน เธอคอยซับให้
 มีเรื่องทุกข์ใด เธอช่วยแบ่งเบา
 ตั้งแต่เริ่มคบกัน จนมีกันและกันเป็นเงา
 เธออยากฟังหรือเปล่า เสียงใจละเมอ...
 (จากเพลง มีเธอจึงมีฝัน ศิลปิน ไผ่ พงศธร)

เพลง ดังต่อไปนี้

1.4) ภรรยาเป็นหุ่นนอนให้สามี ซึ่งพบได้ในบทเพลงลูกทุ่งไทย 1
 มีเมียเด็กต้องหมั่นตรวจเช็คร่างกาย
 ไม่ต้องนีกาย เป็นลูกผู้ชายต้องกล้า
 อย่าไปตะเบงในเมื่อเรียวแรงโรยรา
 ร่างกายไม่ไหว ก็ต้องอาศัยได้ปยา
 มีหุ่นนอนอ่อนกว่า ต้องหาขายบำรุง...
 (จากเพลง มีเมียเด็ก ศิลปิน พรศักดิ์ ส่องแสง)

ลูกทุ่งไทย 1 เพลง ดังต่อไปนี้

1.5) ภรรยาอดทนต่อความเจ้าชู้ของสามี ซึ่งพบได้ในบทเพลง
 ...เจ็บเรียกร้องบ่ได้ แต่ใจก็ยอมสู้ทน
 มีเพียงหนึ่งเหตุผล ก็คือรักรู้ไหม
 เสียน้ำตาก็ครั้ง อ้ายก็ยังหลายใจ
 คำว่าแค้นหล่นหาย ในวันอ้ายลืมห่วงหา
 จากนั้นคงได้แควอ เส้นทางรักต่อคงได้แต่ภาวนา
 สาธุเคื่อให้อ้ายเห็นค่า หวนคืนกลับมาฮักน้องคนเดียว...
 (จากเพลง เหตุผลที่ทนเจ็บ ศิลปิน ด่าย อรทัย)

ดังต่อไปนี้

1.6) ภรรยาทอดทิ้งสามี ซึ่งพบได้ในบทเพลงลูกทุ่งไทย 1 เพลง
 หมดความหวังมันพังแล้วใจ
 เมื่อเธอพาญาติผู้ใหญ่พ่อแม่พี่น้องมาเคลียร์

น้ำตาตกไม่มีอะไรจะเสีย
เสียงญาติพี่น้องเธอเชียร์ ต้องการให้เราเลิกกัน
 อยู่ก็จนไม่รวยสักที
 ใคร ๆ เขาก็เห็นดี อยู่ไปก็คงเท่านั้น
 คำผู้ใหญ่อัดสินว่าความให้ฉัน
ต้องเลิกอย่างเป็นทางการ ขาดกันให้สมใจเธอ
 มาอยู่ด้วยกันก็มีแต่เราที่รู้ใจมั๊ย
 ไม่เห็นมีญาติฝ่ายไหน คัดสินใจแทนฉันและเธอ
 น้อยใจเรื่องวันนี้ที่ได้เจอ
 ปัญหาของฉันกับเธอ ทำไมไม่พูดกันเอง
นั่งมองดูเธอเตรียมข้าวของ
ทางตาเธอก็ไม่มอง รีบเก็บแต่ของของตัวเอง
พูดไม่ออกเมื่อใจนั้น โคนข่มเหง
ต่อไปคงกว้างคงแวง เมื่อฉันนั้นไม่มีเธอ
 (จากเพลง น้อยใจ ศิลปิน เดวิด อินทรีย์)

2) บทบาทภรรยาหน่อย คือ พฤติกรรมที่ภรรยาหน่อยต้องปฏิบัติต่อสามี หรือต่อภรรยาหลวง ซึ่งพบได้ในบทเพลงลูกทุ่งไทย 6 เพลง คือ

อยากเป็นคนรัก ไม่อยากเป็นชู้	ศิลปิน	ต๊ากแตน ชลดา
แฟนเก็บ	ศิลปิน	ต๊ากแตน ชลดา
ชีวิตฉันขาดเธอไม่ได้	ศิลปิน	จินตหรา พูนลาภ
น้ำได้เข้า	ศิลปิน	หญิง ชิติกานต์
รักสามเส้าเราสามคน	ศิลปิน	หญิง ชิติกานต์
ตำแหน่งแทนคือแฟนน้อย	ศิลปิน	หญิง ชิติกานต์

จากการศึกษาบทบาทภรรยาหน่อยในบทเพลงลูกทุ่งไทยทั้ง 6 เพลง พบว่า สามารถแบ่งพฤติกรรมที่ภรรยาหน่อยปฏิบัติต่อสามีหรือภรรยาหลวงได้ 2 พฤติกรรม ดังรายละเอียดดังต่อไปนี้

2.1) การโทษตนเองและขอยุติความสัมพันธ์ ซึ่งพบได้ในบทเพลงลูกทุ่งไทย 3 เพลง ดังต่อไปนี้

...สิ่งที่ฉันนั้นทำพลาดไป สิ่งที่เราไม่รู้ไม่เท่าทัน
 บอกเขาให้ทีว่ฉัน ก็ยังเสียใจ
 อยากเป็นคนรัก ไม่ได้อยากเป็นชู้
 ถ้าฉันรู้ ฉันจะรักเธอไหม
 ความผิดของฉัน คือไม่รู้และไม่ตั้งใจ
ไม่คิดโทษใคร นอกจากใจตัวเองที่ไม่รักดี
ขอให้เราเลิกกัน ขอให้มันสิ้นสุดเพียงแค่นี้
ช่วยโทรบอกเขาให้ที ว่าคนคนนี้.. อยากรักไม่อยากเป็นชู้
 (จากเพลง อยากเป็นคนรัก ไม่อยากเป็นชู้ ศิลปิน ตั๊กแตน ชลดา)

ก็เพิ่งรู้ตัว เมื่อคนนั้นเขาเข้ามา
 แปลกหนักหนาไม่รู้ด้วยเรื่องอะไร
สิ่งที่เขาพูดมาฉันเป็นส่วนเกินหัวใจ ที่มาแทรกเธอกับเขาสองคน
 ถูกผู้หญิงด้วยกัน ฉันรู้ว่าช้าแค่ไหน
 หากได้รู้มีใครเป็นมือที่สาม ฉันคงเป็นคนต้องไป
 ถึงแม้มันจะถลำลึกไปก็ตาม เมื่อเขาพูดขนาดนั้นฉันก็ยินดี
 ก็คงต้องยอม ยอมรับกับความเป็นจริง
 ไม่คิดแย่งชิงของใครไว้ศักดิ์ศรี
รักสามเส้าเราสามคน จบลงด้วยดี
หยุดใจไว้แต่ตรงนี้ เพื่อความสบายใจ...
 (จากเพลง รักสามเส้าเราสามคน ศิลปิน หญิง ธิติกานต์)

...คนที่ฉันเรียกแฟน เธอเรียกแทนได้ซึ่งกว่าใคร
 ว่าสามีตามกฎหมาย เธอบอกไว้
 ฐานะของผู้ชาย คนที่ใจฉันเรียกแฟน
 นี่เข้ามาหลอกลวงฉัน จากวันวานฉันครองตำแหน่งแฟน
เมื่อความจริงเริ่มแดง ตำแหน่งแทนคือแฟนน้อย
เจ็บซ้ำจนเกินไปหน่อย แฟนน้อยต้องขอลา
 (จากเพลง ตำแหน่งแทน คือแฟนน้อย ศิลปิน หญิง ธิติกานต์)

2.2) การยอมเป็นขู้หรือให้สามีเป็นคนตัดสินใจ ซึ่งพบได้ในบทเพลงลูกทุ่งไทย 3 เพลง ดังต่อไปนี้

...แฟนเก็บ อยู่แบบเจ็บ ๆ อย่างคนเป็นน้อย
มีหน้าที่คอย ช่วยเธอบรรเทาขมเหงาอ้อมแขน

ไม่ใช่ตัวจริง เป็นไม่ได้แม้แต่ตัวแทน

แค่คนที่เธอหลบแฟน แอบมาหาเวลาใจเฉา

หากใครสักคนเขาเดินเข้ามา คบฉันออกหน้าออกตา

ให้เกียรติว่าฉันคือแฟนเขา อยากถามเธอคู่สักคำ ปล่อยฉันไปได้หรือเปล่า

หรือจะขังฉันไว้ในเงา ทำหน้าที่แฟนเก็บจนตาย...

(จากเพลง แฟนเก็บ ศิลปิน ตึกเตน ชลดา)

...วาสนาเกิดมาเป็นได้แค่น้อยชีวิตที่ยังเลือนลอย

ท่องคำว่าคอยเสียจนสิ้นใจ

เมื่อเลือกแบบนี้จะทรمانก็ต้องทนไหว

สิ่งเดียวที่พอทำได้ คือบอกหัวใจไม่ให้พังช้ำน

นอนกอดความเหงาในวันที่เค้าไม่มา

ช่วยเจียดเวลา ส่งข้อความมาถ้ายังห่วงกัน

คงต่อชีวิต ผู้หญิงอาภัพ ได้อีกหลายวัน

ถามใจแล้วยังยืนยัน ว่าชีวิตฉันขาดเธอไม่ได้...

(จากเพลง ชีวิตฉันขาดเธอไม่ได้ ศิลปิน จินตหรา พูนลาภ)

...ฉันคงไม่มีสิทธิ ไม่คิดจะไขว่จะคว้า

เธออยู่เหนือปัญหา ปล่อยฉันตามขณกรรม

เพราะรักเสี้ยวเศษของความรัก จมหายในมมที่มีดคำ

กับเวรที่ไม่ได้ทำ ต้องซ้ำเพราะกรรมของใคร

กอดหอมจนแล้วนอนร้องให้ ขาดเธอก็ตายอยู่ไปก็ซ้ำ...

(จากเพลง น้ำใต้เข่า ศิลปิน หญิง ธิติกานต์)

3) บทบาทแม่ คือ พฤติกรรมที่แม่ต้องปฏิบัติต่อลูก ซึ่งพบได้ในบทเพลงลูกทุ่งไทย 3 เพลง คือ

ลูกเทวดา	ศิลปิน สนั่นก สิงห์มาตร
เปิดใจสาวแต่	ศิลปิน กระแต
ความหาลัย	ศิลปิน สาวมาด เมกะแดนซ์

จากการศึกษาบทบาทแม่ในบทเพลงลูกทุ่งไทยทั้ง 3 เพลง พบว่า สามารถแบ่งพฤติกรรมที่แม่ปฏิบัติต่อลูกได้ 3 พฤติกรรม ดังรายละเอียดดังต่อไปนี้

3.1) เลี้ยงดู ส่งเสีย ซึ่งพบได้ในบทเพลงลูกทุ่งไทย 2 เพลง ดังต่อไปนี้

...ของแม่มีมือหนึ่งมือหนึ่งเวียกงานบ่เคยแล
มือหนึ่งมือหนึ่งซื้อร้านคักแทร์ดไถแต่เงินแม่
เค่มือและฮ้ายใส่ขันบ่ได้ดังใจ กะเคียด
มันโกรธราแม่ๆขอตั้งจักหยังยามเห็นหน้า
แม่แม่ขอตั้งทอ้งเอาไว้ลูกเทวดา
อย่าให้เพิ่นได้โกรธราเดียวโลกาสิบรรลัย สิบรรลัย...
 (จากเพลง ลูกเทวดา ศิลปิน สนั่นก สิงห์มาตร)

...หนูดาวเป็นลูกสาวกก จบชั้นม.6 โรงเรียนบ้านหนองใหญ่
คุณแม่ขายไร่ขายนา ส่งดาวเข้ามาเรียนมหาลัย
มาเรียนอยู่ในกรุงเทพ ยูนิเวอร์ซิตีที่ทันสมัย
ดาวสวยดาวเร็ดดาวเด่น คนมันสวยทำอะไรก็เด่น
 ก็เลยถูกพรีเซนต์ให้เป็นความหาลัย เพื่อน ๆ ที่คณะ ปลื้มดาวสุด ๆ เลยนะฮะ...
 (จากเพลง ความหาลัย ศิลปิน สาวมาด เมกะแดนซ์)

3.2) ว่ากล่าว สั่งสอน ซึ่งพบได้ในบทเพลงลูกทุ่งไทย 1 เพลง ดังต่อไปนี้

...มันสะใจ แม่สอนแม่ว่าเทวดากะฮ้ายใส่
แม่สอนแม่ว่ารำคาญตะคอกใส่
โอ้ยบักเทวดาใหญ่บัดสุดท้ายบ่หวิดแม่ ๆ...
 (จากเพลง ลูกเทวดา ศิลปิน สนั่นก สิงห์มาตร)

3.3) ปกป้องสวัสดิภาพของลูก ซึ่งพบได้ในบทเพลงลูกทุ่งไทย 1 เพลง ดังต่อไปนี้

ตัวน้องเป็นสาว รุ่มราวเอ๊ะ เอ๊ะ หุ่นช่างก็เหมียะ บ่ามาเกาะมาต่อม
อ๊แม่ น้องข้างเป็นตึงบ่ยอม ถึงไผมาต่อม ตึงบ่ฮื้อไก่อ
ไผบ่ได้หุ่ยบ่ ไผบ่ได้กำ คงบ่ได้หล่าไปเป็นลูกไป
น้องแตกนงาม ขอยกอะมือไหว้ บ่าวเหนือบ่าวได้อัดเอา...
(จากเพลง เปิดใจสาวเต่ ศิลปิน กระแต)

4) บทบาทลูกสาว คือ พฤติกรรมที่ลูกสาวต้องปฏิบัติต่อบุพการี ซึ่งพบได้ในบทเพลงลูกทุ่งไทย 3 เพลง คือ

เปิดใจสาวเต่	ศิลปิน กระแต
สาวรามฯ ยามเย็น	ศิลปิน บิว กัลยาณี
ความหาลัย	ศิลปิน สาวมาด เมกะแดนซ์

จากการศึกษาบทบาทลูกสาวในบทเพลงลูกทุ่งไทยทั้ง 3 เพลง พบว่า สามารถแบ่งพฤติกรรมที่ลูกปฏิบัติต่อบุพการีได้ 3 พฤติกรรม ดังรายละเอียดดังต่อไปนี้

4.1) เชื่อฟังคำสั่งสอนของแม่ ซึ่งพบได้ในบทเพลงลูกทุ่งไทย 1 เพลง ดังต่อไปนี้

ตัวน้องเป็นสาว รุ่มราวเอ๊ะ เอ๊ะ หุ่นช่างก็เหมียะ บ่ามาเกาะมาต่อม
อ๊แม่ น้องข้างเป็นตึงบ่ยอม ถึงไผมาต่อม ตึงบ่ฮื้อไก่อ
ไผบ่ได้หุ่ยบ่ ไผบ่ได้กำ คงบ่ได้หล่าไปเป็นลูกไป
น้องแตกนงาม ขอยกอะมือไหว้ บ่าวเหนือบ่าวได้อัดเอา...
(จากเพลง เปิดใจสาวเต่ ศิลปิน กระแต)

4.2) ไม่ทำให้แม่ผิดหวัง ซึ่งพบได้ในบทเพลงลูกทุ่งไทย 1 เพลง ดังต่อไปนี้

...สาวรามใจแกร่ง จะขอแข่งกับความอ้างว้าง
สาวรามชะอย่าง ใจชั่วว์ไม่กลัวไม่ถอย
สาวรามคนนี้ รู้ดียังมีคนคอย พ่อแม่รอหน่อย
นุ้ยไม่ทำให้ผิดหวัง...

(จากเพลง สาวรามยามเย็น ศิลปินบิว กัลยาณี)

4.3) หลงแสงสี ลืมตัว ซึ่งพบได้ในบทเพลงลูกทุ่งไทย 1 เพลง
ดังต่อไปนี้

...แม่ขอยากกลับกรุงเทพ คิดถึงเพื่อนๆ ที่มหาลัย
หนูเบื่อบ้านนอกคอกนา หยะเหียง ปลาร้า และกลั่นโคน สาปควาย
ดาวเปื้อชีวิตคันทรี่ อยากไปอยู่ ชิตี เป็นความหาลัย
อย่างหนูนันต้องอยู่กรุงเทพ ถึงจะตรงคอนเซ็ปต์ที่ดาวตั้งไว้ละ...
(จากเพลง ความหาลัย ศิลปิน สาวมาด เมกะแดนซ์)

1.1.2 บทบาทด้านเศรษฐกิจ คือ พฤติกรรมที่ต้องปฏิบัติตามสถานภาพหรือ
การปฏิบัติตามสิทธิและหน้าที่ของสถานภาพในระบบเศรษฐกิจ เช่น การที่ลูกจ้างต้องทำตามคำสั่ง
ของนายจ้าง และการที่นายจ้างต้องออกคำสั่งลูกจ้าง เป็นต้น ซึ่งพบได้ในบทเพลงลูกทุ่งไทย 3
เพลง คือ

อยากมีเธอเป็นแฟน	ศิลปิน ไผ่ พงศธร
คนบ้านเดียวกัน	ศิลปิน ไผ่ พงศธร
ดอกนีออนบานคำ	ศิลปิน ตั๊กแตน ชลดา

จากการศึกษาบทบาทด้านเศรษฐกิจในบทเพลงลูกทุ่งไทยทั้ง 3 เพลง พบว่า
บทบาทด้านเศรษฐกิจของสตรีมีเพียงบทบาทเดียว คือ

1) บทบาทลูกจ้าง ซึ่งมีพฤติกรรมเดียว คือ

1.1) พฤติกรรมการใช้แรงงานตามคำสั่งของนายจ้าง ซึ่งพบได้ใน
บทเพลงลูกทุ่งไทยทั้ง 3 เพลง ดังต่อไปนี้

คนไม่มีแฟนก็เหมือนเพลงที่มีแค่ทำนอง
ขาดอีกคนที่เป็คำร้องมาเติมทำนองชีวิตให้เต็ม
ขาดคนร่วมฝัน แลกเงินด้วยงานเหงื่อเม็ดเค็มๆ
ให้เจ้านายน้ำเสียงเข้มๆ ชื่นว้สั่งงานอย่างนั้นอย่างนี้
ไม่รู้ว่าเธอเคยรู้สึกคล้ายๆ กันหรือไม่
ชีวิตลูกจ้างห่างบ้านมาไกลแบบว่าเดียวดายบ่อยไหมคนดี...
(จากเพลง อยากมีเธอเป็นแฟน ศิลปิน ไผ่ พงศธร)

...น้องตักแตน เข้ามาเป็นสาวโรงงานเย็บผ้า

แรงที่ใช้กับเงินที่ได้ ยังไม่เคยคุ้มค่า

นักเรียน ม.ปลายจากภาคอีสาน

กลายเป็นแรงงานถูกกดราคา

น้องมาซื้อลาบ เขาได้เว้าจา จั่งได้อวดสาเอาก่อนเดือนาง...

(จากเพลง คนบ้านเดียวกัน ศิลปิน ไผ่ พงศธร)

ดอกไม้อะไรดีก็แล้วยังไม่นอน ก็ดอกนีออน... บานคำ

จากดอกไม้ภูธร มาเป็นดอกนีออนบานคำ

ตะวันลาท้องฟ้ามืดดำ เวลาชีวิตก็ผลิดอกออกฝัน

เป็นลูกจ้างดั่งคั่น้อย ลำบากเท่าใดบ่ขุ่น ดีๆ ดีๆ ยังยืนสู้งาน

เหนื่อยก็โทรหากันเนาะเราคนภาคคำ

น้องสมพรบ้านอยู่เจียงฮาย เลิกเก็บลำไย

ก็เลยมาเสิร์ฟอาหาร อยู่ตะวันแดงเดิน โต๊ะมาตั้งนาน

เงินในบัญชีก็มีอยู่แค่นั้น คิดถึงคนทางบ้าน บ่เมนจะปิ๊กบ้านเฮา

ดอกไม้อะไรดีก็แล้วยังไม่นอน ก็ดอกนีออน... บานคำ

ชลดาบ้านอยู่โคราช ความจนพาพัดเข้ามาอยู่ในโรงงาน

นั่งเย็บผ้าโหลทำโอทีมาทุกวัน เก็บสิบเป็นร้อยเพียรสร้างเป็นทางฝัน

อยากมีร้านอาหาร ขายของกินบ้านเอง จาก

พื้นที่เมืองคอน บ้านอยู่ร้อนพิบูลย์

จากสวนยางทางโน้น เข้ามาอยู่แถวลาดพร้าว

ทำงานเซเว่น ขายของชำพร้อมชาลาเปา

ออกกะดิสอง ถึงห้องกั้นเหงา

อยากหลบบ้านแล้วหล่าว คิดถึงทิวพร้าวลมเล

ดอกไม้อะไรดีก็แล้วยังไม่นอน ก็ดอกนีออน บานคำ

(จากเพลง ดอกนีออนบานคำ ศิลปิน ตักแตน)

1.1.3 บทบาทด้านการศึกษา คือ พฤติกรรมที่ต้องปฏิบัติตามสถานภาพหรือการปฏิบัติตามสิทธิและหน้าที่ของสถานภาพในระบบการศึกษา เช่น การที่นักเรียน นักศึกษาต้องตั้งใจศึกษาเล่าเรียน และการที่ครู อาจารย์ต้องสั่งสอนลูกศิษย์ให้เป็นคนดี เป็นต้น ซึ่งพบได้ในบทเพลงลูกทุ่งไทย 2 เพลง คือ

ตำรวจ ยามเย็น

ศิลปิน บิว กัลยาณี

ความหมาย

ศิลปิน ชาวมาด เมกะแดนซ์

จากการศึกษาบทบาทด้านการศึกษาในบทเพลงลูกทุ่งไทยทั้ง 2 เพลง พบว่า
บทบาทด้านการศึกษาของสตรีมีเพียงบทบาทเดียว คือ

1) บทบาทนักศึกษา ซึ่งมีการแบ่งพฤติกรรมที่นักศึกษาปฏิบัติได้ 2 พฤติกรรม ดังต่อไปนี้

1.1) การมุ่งมั่นตั้งใจศึกษาเล่าเรียนเพื่อให้จบการศึกษา ซึ่งพบได้ในบทเพลงลูกทุ่งไทย 1 เพลง ดังต่อไปนี้

...คิดถึงบ้านจัง ตอนนี้นั่งอยู่หน้าราม

หัวใจวังเวงยามพลบค่ำ ทั้งที่หน้ารามผู้คนจอแจ

คิดถึงพี่บ้าง คิดถึงน้องบ้าง และพ่อแม่

แต่เพื่อความฝันน้อยไม่ว่าใคร ต้องจบรามแน่ แค่ไม่กี่ปี...

(จากเพลง สาวรามยามเย็น ศิลปินบิว กัลยาณี)

1.2) ไม่ได้ตั้งใจศึกษา แต่ไปเรียนเพื่อต้องการอยู่ในสังคมที่ทันสมัย
ซึ่งพบได้ในบทเพลงลูกทุ่งไทย 1 เพลง ดังต่อไปนี้

หนูดาวเป็นลูกสาวกก จบชั้นม.6 โรงเรียนบ้านหนองใหญ่

คุณแม่ขายโรตายนา ส่งดาวเข้ามาเรียนมหาลัย

มาเรียนอยู่ในกรุงเทพ ยูนิเวอร์ซิตีที่ทันสมัย

ดาวสวยดาวเร่ดาวเด่น คนมันสวยทำอะไรก็เด่น

ก็เลยถูกฟรีเซ็นต์ทำให้เป็นความหาลัยเพื่อน ๆ ที่คณะ ปลื้มดาวสุดๆเลยนะ...

...แม่ขอยากกลับกรุงเทพ คิดถึงเพื่อน ๆ ที่มหาลัย

หนูปื้อบ้านนอกคอกนา หยะแหง ปลาร้า และกลั่นโคน สาปควาย

ความเบื่อชีวิตคันทรี่ อยากไปอยู่ ซิตี เป็นความหาลัย

อย่างหมันต้องอยู่กรุงเทพ ถึงจะตรงคอนเซ็ปต์ที่ดาวตั้งไว้ละ

(จากเพลง ความหาลัย ศิลปิน สาวมาด เมกะแดนซ์)

ตาราง 1 บทบาททางสังคมของสตรีในบทเพลงลูกทุ่งไทย

บทบาทด้านต่าง ๆ	บทบาท	พฤติกรรม
1.1.1 บทบาทด้านครอบครัว	- บทบาทภรรยา	- การทวงสิทธิ์การเป็นเจ้าของจาก ภรรยาน้อย - ภรรยาไปมีชู้ - ภรรยาเป็นกำลังใจให้สามี - ภรรยาเป็นกุ่นนอนให้สามี - ภรรยาอดทนต่อความเจ้าชู้ของสามี - ภรรยาทอดทิ้งสามี
	- บทบาทภรรยาน้อย	- การโทษตนเองและขอยุติความสัมพันธ์ - การยอมเป็นชู้หรือให้สามีเป็นคนตัดสินใจ
	- บทบาทแม่	- เลี้ยงดู ส่งเสีย - ว่ากล่าว สั่งสอน - ปกป้องสวัสดิภาพของลูก
	- บทบาทลูกสาว	- เชื่อฟังคำสั่งสอนของแม่ - ไม่ทำให้แม่ผิดหวัง - หลงแสงสี ลืมตัว
1.1.2 บทบาทด้านเศรษฐกิจ	- บทบาทลูกจ้าง	- พฤติกรรมการใช้แรงงานตามคำสั่งของนายจ้าง
1.1.3 บทบาทด้านการศึกษา	- บทบาทนักศึกษา	- การมุ่งมั่นตั้งใจศึกษาเล่าเรียนไม่ตั้งใจศึกษา

1.2 การใช้ภาษาในเพลงลูกทุ่งไทย

จากการวิเคราะห์การใช้ภาษาในบทเพลงลูกทุ่งไทยทั้ง 20 เพลง พบว่า สามารถแบ่งภาษาได้ 2 ประเภท คือ

1.2.1 วัจนะภาษา หมายถึง ภาษาที่แสดงออกในรูปถ้อยคำ คำพูด ตัวอักษร ได้แก่ ภาษาพูด ภาษาเขียน เป็นต้น

จากการศึกษาการใช้ภาษาของเพลงลูกทุ่งประเภทวัจนะภาษา พบว่า เนื้อหาของเพลงลูกทุ่ง ทั้ง 20 เพลง มีการใช้ภาษาปากเพียงอย่างเดียว

ภาษาปาก คือ ภาษาที่คนส่วนใหญ่ใช้ในการพูดในชีวิตประจำวัน ภาษาลิ่น ภาษาตลาด คำหยาบ คำคำทอ การครวญครางที่แสดงอารมณ์ ความรู้สึก ซึ่งอาจใช้ได้ทั้งภาษาพูดโดยทั่วไป และภาษาเขียนที่ไม่เป็นทางการ ซึ่งจากการศึกษาสามารถแบ่งประเภทของภาษาปากได้เป็น 3 ประเภท คือ

1) ภาษาพูดทั่วไป คือ ภาษาที่คนทั่วไปใช้พูดในชีวิตประจำวันด้วยความสุภาพ ซึ่งพบได้ในบทเพลงลูกทุ่งไทย 16 เพลง คือ

อยากเป็นคนรัก ไม่อยากเป็นชู้	ศิลปิน	ด็กแตง ชลดา
แฟนเก็บ	ศิลปิน	ด็กแตง ชลดา
ชีวิตฉันขาดเธอไม่ได้	ศิลปิน	จินตหรา พูนลาภ
อยากมีเธอเป็นแฟน	ศิลปิน	ไผ่ พงศธร
น้ำได้เข้า	ศิลปิน	หญิง ธิดิกานต์
ผู้หญิงด้วยกัน	ศิลปิน	ฝน ธนสุนทร
มีเธอจึงมีฝัน	ศิลปิน	ไผ่ พงศธร
รักสามเส้าเราสามคน	ศิลปิน	หญิง ธิดิกานต์
ตำแหน่งแทนคือแฟนน้อย	ศิลปิน	หญิง ธิดิกานต์
มีเมียเด็ก	ศิลปิน	พรศักดิ์ ส่องแสง
คนบ้านเดียวกัน	ศิลปิน	ไผ่ พงศธร
ความหาลัย	ศิลปิน	สาวมาด เมกะแดนซ์
เหตุผลที่ทนเจ็บ	ศิลปิน	ด่าย อรทัย
ดอกนีออนบานคำ	ศิลปิน	ด็กแตง ชลดา
น้อยใจ	ศิลปิน	เดวิด อินทรีย์
การใช้ภาษาปากประเภทภาษาพูดทั่วไป มีตัวอย่างดังต่อไปนี้		

...วาสนาเกิดมาเป็นได้แก่น้อยชีวิตที่ยังเลื่อนลอย
ท่องคำว่าค่อยเสียจนขึ้นใจ
เมื่อเลือกแบบนี้จะทรمانก็ต้องทนไหว
สิ่งเดียวที่พอทำได้ คือบอกหัวใจไม่ให้ฟุ้งซ่าน
นอนกอดความเหงาในวันที่เล่าไม่มา
ช่วยเจียดเวลา ส่งข้อความมาถ้ายังหวังกัน
คงต่อชีวิต ผู้หญิงอาภัพ ได้อีกหลายวัน
ถามใจแล้วยังยืนยัน ว่าชีวิตฉันขาดเธอไม่ได้...
(จากเพลง ชีวิตฉันขาดเธอไม่ได้ ศิลปิน จินตหรา พูนลาภ)

คนไม่มีแฟนก็เหมือนเพลงที่มีแค่ทำนอง
ขาดอีกคนที่ป็นคำร้องมาเติมทำนองชีวิตให้เต็ม
ขาดคนร่วมฝัน แลกเงินด้วยงานเหงื่อเม็ดเค็มๆ
ให้เจ้านายน้ำเสียงเข้มๆ ชี้นิ้วสั่งงานอย่างนั้นอย่างนี้
ไม่รู้ว่เธอเคยรู้สึกคล้าย ๆ กันหรือไม่
ชีวิตลูกจ้างหำงบ้านมาไกลแบบว่าเดียวดายบ่อยใหม่คนดี
ทำงานไม่ไกลเจอหน้าทักทายตามฟอรั่มทุกที
แต่จริง ๆ แล้วลุ่นเต็มที ชาตินี้จะมีโอกาสบ่อกใหม่...
(จากเพลง อยากรู้เธอเป็นแฟน ศิลปิน ไผ่ พงศธร)

2) ภาษาถิ่น คือ ภาษาที่เป็นภาษาพื้นบ้านที่ใช้พูดในแต่ละท้องถิ่น
เช่น ภาษาอีสาน ภาษาเหนือ เป็นต้น ซึ่งพบได้ในบทเพลงลูกทุ่งไทย 5 เพลง คือ

ลูกเตวตา	ศิลปิน สนั่นก สิงห์มาตร
เปิดใจสาวแต่	ศิลปิน กระแต
คนบ้านเดียวกัน	ศิลปิน ไผ่ พงศธร
ความหาลัย	ศิลปิน สาวมาด เมกะแดนซ์
เหตุผลที่ทนเจ็บ	ศิลปิน ต่าย อรทัย

การใช้ภาษาปากประเภทภาษาถิ่น มีตัวอย่างดังต่อไปนี้
 ...ของแม่มีมือหนึ่งมือหนึ่งเวียกงงานบ่เคยแล
 มือหนึ่งมือหนึ่งจี่คร้านคักแทร์ดไถแต่เงินแม่
 เค่มือและฮ่ายใส่จั่นบ่ได้คังใจ กะเคียด
 มันโกธธาเมะ ๆ ขอดังจักหยังยามเห็นหน้า
 แม่แม่ขอตังท้องเอาไว้ลูกเทวดา
 อย่าให้เพิ่นได้โกธธาเคียวโลกาสิบรลัย สิบรลัย...
 (จากเพลง : ลูกเทวดา ศิลปิน : สนั่นก สิงมาตร)

ตัวน้องเป็นสาว รุ่งราวเอ๊ะ เอ๊ะ หุ่นช่างก็เหมาะ บ่าวมาเกาะมาต่อม
 อีแม่น้องขางเป็นตึงบ่ยอม ถึงไผมาต่อม ตึงบ่ฮื้อไกล
 ไผบ่ได้หุ๊บ ไผบ่ได้กำ คงบ่ได้หล่าไปเป็นลูกไป
 น้องแตกนางม ขอยกะมือไหว บ่าวเหนือบ่าวได้อัดเอา...
 (จากเพลง เปิดใจสาวเต ศิลปิน กระแต)

3) ภาษาไม่สุภาพ คือ ภาษาที่เป็นคำหยาบ คำคำทอ ซึ่งพบได้ในบท
 เพลงลูกทุ่งไทย 2 เพลง คือ

กึ่งกำทอง	ศิลปิน ธันวา ราศีธนู
ไก่อตาฟาง	ศิลปิน ธันวา ราศีธนู

การใช้ภาษาปากประเภทภาษาไม่สุภาพ มีตัวอย่างดังต่อไปนี้

น้ำตาลผู้ชายก็ไหลมาเป็นทาง ได้แต่ทวงถามว่าฉันผิดอะไร
 เธอช่างใจร้ายเธอทำได้ยังไง ชายก็ขอยที่ไหนมาเล่นซู้กลางวัน
 สวรรค์มีตา ฟาก็มีหัวอก เปิดประตูนกรับคนเลวทั้งสอง
 อยากจะเชือดใจมาใส่โยยาคอง
เธอมันกึ่งกำทอง เธอมันนางสองใจ
 (จากเพลง กึ่งกำทอง ศิลปิน ธันวา ราศีธนู)

ผู้หญิงหน้าตาดี ๆ ทำที่เรียบร้อยอ่อนหวาน
 ที่แท้เธอคือ ชาตาน นางมารกิเลสตัณหา

รักเดียวใจเดียวไม่พอ อ้อล้อเสพสมกามา
เสแสรงแกล้งทำมาขา ลับตาเธอคิดนอกใจ
(จากเพลง ไก่ตาฟาง ศิลปิน ชันวรา ราศีธนู)

1.2.2 อวัจนะภาษา หมายถึง ภาษาที่ไม่แสดงออกด้วยถ้อยคำ หรือคำพูด โดยตรง แต่สามารถเป็นที่เข้าใจร่วมกันได้ระหว่างผู้ส่งสาร (นักประพันธ์คำร้อง) กับผู้รับสาร อวัจนะภาษาเหล่านั้นได้แก่ ทำนอง (melody) จังหวะ (rhythm)

จากการศึกษาการใช้ภาษาของเพลงลูกทุ่งประเภทอวัจนะภาษา พบว่า เพลงลูกทุ่ง ทั้ง 20 เพลงมีทำนอง และจังหวะแตกต่างกัน ซึ่งสามารถแบ่งออกได้ 3 จังหวะ ดังต่อไปนี้

1) จังหวะช้า คือ เพลงที่มีอัตราจังหวะสามชั้น ซึ่งพบได้ในบทเพลงลูกทุ่งไทย 11 เพลง คือ

อยากเป็นคนรัก ไม่อยากเป็นชู้	ศิลปิน	ตึกแตน ชลดา
แฟนเก็บ	ศิลปิน	ตึกแตน ชลดา
ชีวิตฉันขาดเธอไม่ได้	ศิลปิน	จินตหรา พูนลาภ
อยากมีเธอเป็นแฟน	ศิลปิน	ไผ่ พงศธร
น้ำได้เข้า	ศิลปิน	หญิง ชิติกานต์
ผู้หญิงด้วยกัน	ศิลปิน	ฝน ธนสุนทร
มีเธอจึงมีฝัน	ศิลปิน	ไผ่ พงศธร
รักสามเส้าเราสามคน	ศิลปิน	หญิง ชิติกานต์
ตำแหน่งแทนคือแฟนน้อย	ศิลปิน	หญิง ชิติกานต์
สาวรามฯ ยามเย็น	ศิลปิน	บิว กัลยาณี
เหตุผลที่ทนเจ็บ	ศิลปิน	ค่าย อรทัย

จากการศึกษาจังหวะช้าในบทเพลงลูกทุ่งไทยทั้ง 11 เพลง พบว่า สามารถแบ่ง อารมณ์ในเพลงได้ 3 อารมณ์ คือ

1.1) อารมณ์เศร้าโศก เสียใจ มีจำนวน 8 เพลง ดังตัวอย่างต่อไปนี้

หัวใจปล้นร่วงโรย โอคโอยน้ำตาร่วงริน
เมื่อไฉน หัวใจสิ้นสลาย รู้มั้เขาเป็นใคร
คำถามที่ใครคนนั้น เอ่ยถึงแฟนฉัน ดังคมมีदनับพันมาทิ่มแทง
คนที่ฉันเรียกแฟน เธอเรียกแทนได้ซึ้งกว่าใคร

ว่าสามีตามกฎหมาย เธอบอกไว้ ฐานะของผู้ชาย คนที่ใจฉันเรียกแฟน
 นี่เขามาหลอกลวงฉัน จากวันวานฉันครองตำแหน่งแฟน
 เมื่อความจริงเริ่มแดง ตำแหน่งแทนคือแฟนน้อย...
 (จากเพลง ตำแหน่งแทนคือแฟนน้อย ศิลปิน หญิง ธิติกานต์)

...เจ็บเรียกร้องบ่ได้ แต่ใจก็ยอมสู้ทน
 มีเพียงหนึ่งเหตุผล ก็คือรักรู้ไหม
 เสียน้ำตาก็ครั้ง อ้ายก็ยังหลายใจ
 คำว่าแค้นหล่นหาย ในวันอ้ายลืมห้วงหา
 จากนั้นคงได้แค้น เส้นทางรักต่อคงได้แต่ภาวณา
 สาธุเพื่อให้อ้ายเห็นค่า หวนคืนกลับมาฮักน้องคนเดียว...
 (จากเพลง เหตุผลที่ทนเจ็บ ศิลปิน ค่าย orts)

1.2) อารมณ์ซาบซึ้ง มีจำนวน 2 เพลง ดังตัวอย่างต่อไปนี้
 อยากมีเธอเป็นแฟน อยากเดินควงแขนกับเธอคนที่โดนใจ
 อย่างน้อยยามเหงายังพอมีคนโทรคุยได้
 ถ้ามทุกข์สุขให้กำลังใจเป็นอะไรที่เข้าใจกัน
 ก็เลยอยากมีเธอเป็นแฟน หากได้ควงแขนกับเธอคงสุขดังฝัน
 ฟ้าแอมมองเธอพอลืมเหงาไปวัน ๆ
 ประสาคนคุ้นหน้ากันที่เธอไม่รู้ความจริงบ้างเลย
 (จากเพลง อยากมีเธอเป็นแฟน ศิลปิน ไข่ผงสรร)

...มีเธอเป็นกำลังใจ บนเส้นทางฝัน
 หยดเหงื่อริน เธอคอยซับให้
 มีเรื่องทุกข์ใด เธอช่วยแบ่งเบา
 ตั้งแต่เริ่มคบกัน จนมีกันและกันเป็นเงา
 เธออยากฟังหรือเปล่า เสียงใจละเมอ...
 (จากเพลง มีเธอจึงมีฝัน ศิลปิน ไข่ผงสรร)

2) จังหวะปานกลาง คือ เพลงที่มีอัตราจังหวะสองชั้น ซึ่งพบได้

กิ่งก่าทอง	ศิลป์ปิ่น	ธัญวรา ราศีธนู
ไก่อตาฟาง	ศิลป์ปิ่น	ธัญวรา ราศีธนู
มีเมียบ่เด็ก	ศิลป์ปิ่น	พรศักดิ์ ส่องแสง
น้อยใจ	ศิลป์ปิ่น	เดวิด อินทรีย์

จากการศึกษาจังหวะปานกลางในบทเพลงลูกทุ่งไทยทั้ง 4 เพลง พบว่า สามารถแบ่งอารมณ์ในเพลงได้ 3 อารมณ์ คือ

2.1) อารมณโกรธ คุณัน มีจำนวน 2 เพลง ดังตัวอย่างต่อไปนี้

...พูดไปใครเขาจะเชื่อ เมื่อเสียมันโดนสวมเขา
ตักน้ำชะโงกดูเงา ไม่เห็นเขาที่บนหัว
ความรักทำให้ลุ่มหลง ทำคนหน้ามีดตามัว
เห็นจักรนั้นเป็นดอกบัว มีดมัวเหมือนไก่อ่าฟาง.
(จากเพลง ไก่อ่าฟาง ศิลปิน ชันวรา ราศีชน)

2.2) อารมณ์หึงหวง มีจำนวน 1 เพลง ดังตัวอย่างต่อไปนี้
 ...มีเมียเด็กต้องหมั่นตรวจเช็ค ใครโทรมา
 อย่าเอาหูไปนา และอย่าเอาตาไปไร่
 ใต้เมืงยังสาว โบราณกล่าวอย่าไว้ใจ
 ควายไม่ลื้อมคอก โบราณบอกจะเสียใจ
 ถ้าถูกขโมยลักไป จะเอาควายไหนไถนา...
 (จากเพลง มีเมียเด็ก ศิลปิน พรศักดิ์ ส่องแสง)

2.3) อารมณ์น้อยใจ มีจำนวน 1 เพลง ดังตัวอย่างต่อไปนี้
 ...มาอยู่ด้วยกันก็มีแต่เราที่รู้ใจมัย
 ไม่เห็นมีญาติฝ่ายไหน ตัดสินใจแทนฉันและเธอ
 น้อยใจเรื่องวันนี้ที่ได้เจอ
 ปัญหาของฉันกับเธอ ทำไมไม่พูดกันเอง
 นั่งมองดูเธอเตรียมข้าวของ
 หางตาเธอก็ไม่มอง รีบเก็บแต่ของของตัวเอง
 พูดไม่ออกเมื่อใจนั้นโดนข่มเหง
 ต่อไปคงกว้างคงแวง เมื่อนั้นฉันไม่มีเธอ...
 (จากเพลง น้อยใจ ศิลปิน เดวิด อินทรีย์)

3) จังหวะเร็ว คือ เพลงที่มีอัตราจังหวะชั้นเดียว ซึ่งพบได้ในบท
 เพลงลูกทุ่งไทย 5 เพลง คือ

ลูกเทวดา	ศิลปิน สนั่นก สิงห์มาตร
เปิดใจสาวแต่	ศิลปิน กระแต
คนบ้านเดียวกัน	ศิลปิน ไข่ พงศธร
ความหาลัย	ศิลปิน สาวมาด เมกะแดนซ์
ดอกนีออนบานคำ	ศิลปิน ตักแตน ชลดา

จากการศึกษาจังหวะเร็วในบทเพลงลูกทุ่งไทยทั้ง 4 เพลง พบว่า สามารถแบ่ง
 อารมณ์ในเพลงได้ 2 อารมณ์ คือ

ต่อไปนี้

3.1) อารมณ์เสียดลี ดลกขบขัน มีจำนวน 2 เพลง ดังตัวอย่าง

...ของแม่มือหนึ่งมือหนึ่งเวียกงานบ่เคยแล
มือหนึ่งมือหนึ่งซื้อร้านดักแทร์ดไถแต่เงินแม่
เด่มือและฮ่ายใส่ขันบ่ได้ดังใจ กะเกียด
มันโกรธราแม่ะ ๆ ขอตั้งจักหยังยามเห็นหน้า
แม่แม่ะขอตั้งทอ้งเอาไว้ลูกเทวดา
อย่าให้เพิ่นได้โกรธราเดียวโลกาสิบรรลัย สิบรรลัย...
 (จากเพลง ลูกเทวดา ศิลปิน สนั่นก สิงมาตร)

...หนูดาวเป็นลูกสาวกก จบชั้นม.6 โรงเรียนบ้านหนองใหญ่
 คุณแม่ขายไร่ขายนา ส่งดาวเข้ามาเรียนมหาลัย
 มาเรียนอยู่ในกรุงเทพ ยูนิเวอร์ซิตีที่ทันสมัย
 ดาวสวยดาวเร็ดดาวเด่น คนมันสวยทำอะไรก็เด่น
 ก็เลยถูกฟรีเซนต์ให้เป็นดาวมหาลัย เพื่อน ๆ ที่คณะ ปลื้มดาวสุด ๆ เลยนะฮะ...
 (จากเพลง ดาวมหาลัย ศิลปิน สาวมาด เมกะแดนซ์)

3.2) อารมณ์สนุกสนาน มีจำนวน 3 เพลง ดังตัวอย่างต่อไปนี้

...โอ้ย..น้อ..นอ...คนบ้านเฮา
 คนบ้านเดียวกัน แคมองตากันก็เข้าใจอยู่
 รู้ว่าเหนื่อยแค่ไหน ว่าหนักแค่ไหนบนหนทางสู้
 ยังมีคำปลอบโยน ยังมีคำปลอบใจ
 มีคำว่าซำบายดีบ่ให้กันเสมอ เด้อคนบ้านเฮา...
 (จากเพลง คนบ้านเดียวกัน ศิลปิน ฝั่ พงศธร)

...ดอกไม้อะไรดีก็แล้วยังไม่นอน ก็ดอกนีออน... บานคำ
 จากดอกไม้ภูธร มาเป็นดอกนีออนบานคำ
 ตะวันลาท้องฟ้ามืดดำ เวลาชีวิตก็ผลิดอกออกฝัน
 เป็นลูกจ้างดั่งคั่น้อย ลำบากเท่าใดบ่ย่น ดึก ๆ คื่น ๆ ยังยืนสู้งาน
 เหนื่อยก็โทรหากันเนาะเราคนภาคคำ...
 (จากเพลง ดอกนีออนบานคำ ศิลปิน ตักแตน)

ตาราง 2 การใช้ภาษาในบทเพลงลูกทุ่งไทย

ภาษา	ประเภท	ชนิด
1.2.1 วิจนะภาษา	- ภาษาปาก	- ภาษาพูดทั่วไป - ภาษาถิ่น - ภาษาไม่สุภาพ
1.2.2 อวิจนะภาษา	- จังหวะช้า	- เสรีา โศก เสียใจ - ซาบซึ้ง - เสงา โศกเดี่ยว เดี่ยวดาย
	- จังหวะปานกลาง	- โกรธ คุดัน - หึงหวง - น้อยใจ
	- จังหวะเร็ว	- เสียดสี ตลกขบขัน - สนุกสนาน

สรุป

จากการศึกษาการกำหนดเนื้อหาบทบาททางสังคมของสตรีและการใช้ภาษาในบทเพลงลูกทุ่งไทย พบว่า

1.1 การกำหนดเนื้อหาบทบาททางสังคมของสตรี

1.1.1 บทบาทด้านครอบครัว

1) บทบาทภรรยา คือ พฤติกรรมที่ภรรยาปฏิบัติต่อสามีหรือกับภรรยาน้อย ซึ่งพบว่ามี 6 พฤติกรรม คือ

- 1.1) การทวงสิทธิ์การเป็นเจ้าของจาก ภรรยาน้อย
- 1.2) ภรรยาไปมีคู่
- 1.3) ภรรยาเป็นกำลังใจให้สามี
- 1.4) ภรรยาเป็นคู่นอนให้สามี
- 1.5) ภรรยาอดทนต่อความเจ้าชู้ของสามี
- 1.6) ภรรยาทอดทิ้งสามี

2) บทบาทภรรยาน้อย คือ พฤติกรรมที่ภรรยาน้อยปฏิบัติต่อสามีหรือต่อภรรยาหลวง ซึ่งพบว่ามี 2 พฤติกรรม คือ

- 2.1) การโทษตนเองและขออุทิศความสัมพันธ์
- 2.2) การยอมเป็นขี้หรือให้สามีเป็นคนตัดสินใจ
- 3) บทบาทแม่ คือ พฤติกรรมที่แม่ปฏิบัติต่อลูก ซึ่งพบว่ามี 3

พฤติกรรม คือ

- 3.1) เลี้ยงดู ส่งเสีย
- 3.2) ว่ากล่าว สั่งสอน
- 3.3) ปกป้องสวัสดิภาพของลูก
- 4) บทบาทลูกสาว คือ พฤติกรรมที่ลูกสาวต้องปฏิบัติต่อบุพการี ซึ่ง

พบว่ามี 3 พฤติกรรม คือ

- 4.1) เชื่อฟังคำสั่งสอนของแม่
- 4.2) ไม่ทำให้แม่ผิดหวัง
- 4.3) หลงแสงสี ลืมตัว

1.1.2 บทบาทด้านเศรษฐกิจ

- 1) บทบาทลูกจ้าง คือพฤติกรรมที่ลูกจ้างปฏิบัติต่อนายจ้าง ซึ่งพบว่ามี

พฤติกรรมเดียว คือ

- 1.1) พฤติกรรมการใช้แรงงานตามคำสั่งของนายจ้าง

1.1.3 บทบาทด้านการศึกษา

- 1) บทบาทนักศึกษา ซึ่งพบว่ามี 2 พฤติกรรม คือ
 - 1.1) การมุ่งมั่นตั้งใจศึกษาเล่าเรียน
 - 1.2) ไม่ตั้งใจศึกษาแต่ไปเรียนเพื่อต้องการอยู่ในสังคมที่ทันสมัย

1.2 การใช้ภาษาในเพลงลูกทุ่งไทย

จากการศึกษาเพลงลูกทุ่งไทยทั้ง 20 เพลง พบว่า สามารถแบ่งการใช้ภาษาของเพลงลูกทุ่งได้ 2 ประเภท คือ

- 1.2.1 วังนະภาษา หมายถึง ภาษาที่แสดงออกในรูปถ้อยคำ คำพูด ตัวอักษร ได้แก่ ภาษาพูด ภาษาเขียน เป็นต้น

จากการศึกษาการใช้ภาษาของเพลงลูกทุ่งประเภทวังนະภาษา พบว่าเนื้อหาของเพลงลูกทุ่ง ทั้ง 20 เพลงมีการใช้ภาษาปาก เพียงอย่างเดียว ซึ่งแบ่งได้ 3 ชนิด คือ

- 1) ภาษาพูดทั่วไป
- 2) ภาษาถิ่น
- 3) ภาษาไม่สุภาพ

1.2.2 อวัจนภาษา หมายถึง ภาษาที่ไม่แสดงออกด้วยถ้อยคำ หรือคำพูดโดยตรง แต่สามารถเป็นที่เข้าใจร่วมกันได้ระหว่างผู้ส่งสาร (นักประพันธ์คำร้อง) กับผู้รับสาร อวัจนภาษาเหล่านั้นได้แก่ ทำนอง (melody) จังหวะ (rhythm)

จากการศึกษาการใช้ภาษาของเพลงลูกทุ่งประเภทอวัจนภาษา พบว่า เพลงลูกทุ่ง ทั้ง 20 เพลงมีทำนอง และจังหวะแตกต่างกัน ซึ่งสามารถแบ่งออกได้ 3 ประเภทดังต่อไปนี้

- 1) จังหวะช้า ซึ่งแสดงได้ 3 อารมณ์ คือ
 - 1.1) เศร้าโศก เสียใจ
 - 1.2) ซาบซึ้ง
 - 1.3) เหงา โดดเดี่ยว
- 2) จังหวะปานกลาง ซึ่งแสดงได้ 3 อารมณ์ คือ
 - 2.1) โกรธ ดุดัน
 - 2.2) หึงหวง
 - 2.3) น้อยใจ
- 3) จังหวะเร็ว ซึ่งแสดงได้ 2 อารมณ์ คือ
 - 3.1) เสียสติ ตลกขบขัน
 - 3.2) สนุกสนาน

วิจารณ์ผลการวิจัย

จากการวิเคราะห์พบว่า การกำหนดเนื้อหาบทบาททางสังคมของสตรีในเพลงลูกทุ่งไทย ทั้ง 20 เพลงนั้น มีบทบาททั้งสิ้น 3 ด้าน คือ ด้านครอบครัว ด้านเศรษฐกิจและด้านการศึกษา ซึ่งบทบาทด้านครอบครัวสามารถแบ่งออกเป็น 4 บทบาท คือ บทบาทภรรยา บทบาทภรรยาน้อย บทบาทแม่ และบทบาทลูกสาว ซึ่งส่วนใหญ่จะเป็นบทบาทภรรยาและบทบาทภรรยาน้อย ที่มีการแสดงพฤติกรรมให้เห็นว่า การเป็นภรรยาต้องอดทนอดกลั้นต่อสภาพชีวิตในครอบครัว และต้องทนต่อชีวิตสมรส ทนต่อการโดนหลอก และโทษตนว่าเป็นฝ่ายผิดเสมอ ซึ่งพฤติกรรมเหล่านี้ทำให้เห็นถึงความเป็นรองของสตรีที่ไม่มีโอกาสได้ตอบบุรุษ แต่ได้มีการตอบโต้กันเองในสตรี เช่น การทวงสิทธิ์การเป็นเจ้าของจากภรรยาน้อย กล่าวคือ สตรีจำเป็นต้องยอมจำนนให้แก่บุรุษในทุกทาง

แต่ในบทบาทภรรยาก็ยังพบ พฤติกรรมที่ดี ที่ภรรยาควรปฏิบัติ เช่น การเป็นกำลังใจให้สามี การเป็นคู่นอนให้สามี ซึ่งพฤติกรรมเหล่านี้ล้วนสื่อให้เห็นปฏิบัติการเชิงอำนาจของวาทกรรม ความเป็นเมียที่เชิดชูและตอกย้ำแบบฉบับเฉพาะบทบาทสตรีที่ภรรยาจำเป็นต้องมี คุณสมบัติของความอดทนและความเสียสละต่อผู้เป็นสามี

นอกจากพฤติกรรมที่ดี ที่กล่าวมาแล้วนั้น ในบทบาทการเป็นภร่ายังพบ พฤติกรรมที่ไม่ดีอีกด้วย เช่น การที่ภรรยาไปมีชู้ การทอดทิ้งสามี เป็นต้น ซึ่งในเนื้อหาเพลงได้มีการคำทอ ประณาม เลียดสี ว่าเป็นผู้หญิงเลว เป็นหญิงชั่วซึ่งก็เป็นการตอกย้ำให้เห็นว่าสตรีที่ดีนั้นต้องซื่อสัตย์และจงรักภักดีต่อผู้เป็นสามีเท่านั้น

ส่วนในบทบาทแม่ จะพบแต่พฤติกรรมที่ดีเท่านั้น แสดงให้เห็นว่าบทบาทความเป็นแม่นั้นเป็นสิ่งที่มีความสำคัญอย่างยิ่งในสังคมไทย กล่าวคือความเป็นแม่นั้นถูกคาดหวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะเลี้ยงดูลูกได้อย่างไม่ขาดตกบกพร่อง คือการให้เวลาในการอบรมเลี้ยงดูบุตร ซึ่งหน้าที่ดังกล่าวนี้เป็นหน้าที่ของผู้หญิง และหน้าที่ดังกล่าวนี้เองที่เป็นสิ่งที่ผูกพันตัวผู้หญิงให้จำกัดพื้นที่ของตนให้อยู่ในบ้าน ซึ่งแม้ว่าในสมัยปัจจุบันนี้จะมีผู้หญิงบางคนออกไปทำงานนอกบ้าน แต่ทว่าผู้หญิงเหล่านั้นก็ยังคงมีภาระที่จะต้องเลี้ยงดูบุตรเป็นสำคัญเช่นเดิม และในที่สุดแล้วภาระของความเป็นแม่นั้นก็จะต้องมาก่อนภาระด้านอื่น ๆ เสมอ

บทบาทลูกสาว จากบทเพลงจะมีการแบ่งพฤติกรรมออกเป็น 2 อย่าง คือ พฤติกรรมที่ดี เช่น การเชื่อฟังคำสั่งสอนของพ่อแม่ เป็นต้น ซึ่งพฤติกรรมเหล่านี้ล้วนสื่อให้เห็นปฏิบัติการเชิงอำนาจของวาทกรรมความเป็นลูกที่เชิดชูและตอกย้ำแบบฉบับเฉพาะบทบาทสตรีที่ลูกสาวจำเป็นต้องมีคุณสมบัติของการเชื่อฟังคำสั่งสอนของพ่อแม่

ส่วนในบทบาทลูกสาวที่ไม่ดี เช่น การไปหลงแสงสี ลืมตัว ไม่ตั้งใจเรียน ไม่เคารพเชื่อฟังแม่ เป็นต้น ซึ่งในเนื้อหาเพลงได้มีการคำทอ ประณาม เลียดสี ว่าเป็นลูกที่ไม่เอาไหน เป็นลูกที่ไม่ดี ซึ่งก็เป็นการตอกย้ำให้เห็นว่าลูกที่ดีนั้น ต้องเชื่อฟังคำสั่งสอนของพ่อแม่ นอกจากนี้จะเป็นการตอกย้ำแล้ว ยังเป็นการลดคุณค่าของสตรีอีก คือ การที่เสนอเนื้อหาบทเพลงที่ไม่ดี มีนัยว่าการที่ไม่เรียนนั้นไม่ได้ไปหาความรู้ แต่ต้องการไปเข้าสังคมหา ซึ่งการเสนอเนื้อหาเช่นนี้เหมือนเป็นการจะบอกว่าสตรีนั้น ไร้สมอง ขาดจิตสำนึก อ่อนแอต่อสภาพสังคมบริโภคนิยม ไม่สามารถเป็นผู้นำได้ แม้จะมีการศึกษาที่สูงก็ตาม

บทบาทด้านเศรษฐกิจ จากการวิเคราะห์พบว่า ในเพลงลูกทุ่งไทยที่มีบทบาทด้านเศรษฐกิจของสตรีทั้ง 3 เพลง พบว่า บทบาทด้านเศรษฐกิจของสตรีมีเพียงบทบาทเดียว คือ บทบาทการเป็นลูกจ้าง ซึ่งมีพฤติกรรมการใช้แรงงานตามคำสั่งของนายจ้าง ซึ่งพฤติกรรมเหล่านี้ล้วนสื่อให้เห็นการตอกย้ำความเชื่อที่ว่า ผู้หญิงเป็นเพศที่ไม่มีเหตุผล ไม่สามารถคิดอะไรที่

ซับซ้อนได้ ไม่สามารถคิดอะไรในระดับที่นอกเหนือจากประสบการณ์ได้ ไม่สามารถตัดสินใจในปัญหาที่สำคัญได้ ทำให้ผู้หญิงไม่ได้รับการสนับสนุนให้สนใจและไม่ได้รับการยอมรับในการเป็นผู้นำไม่ว่าในระดับใด ซึ่งความเชื่อเหล่านี้มาจากความเชื่อที่ผู้หญิงมีหน้าที่หลักในการเลี้ยงดูและดูแลครอบครัว นำไปสู่การที่ครอบครัวไม่สนับสนุนให้เด็กผู้หญิงได้รับการศึกษา โดยเฉพาะในครอบครัวที่มีฐานะไม่ดีนัก และเนื่องจากค้อยทางการศึกษารวมทั้งความเชื่อที่ว่าผู้หญิงไม่มีทักษะทางเครื่องยนต์กลไก ทำให้ผู้หญิงส่วนใหญ่ในโลกนี้เช่นกันที่มีสัดส่วนที่ต้องทำงานไร้ทักษะและได้รับการจ้างแรงงานต่ำมากกว่าชาย นำไปสู่การที่ผู้หญิงอยู่ในกลุ่มของผู้ยากจนในสัดส่วนที่มากกว่าชาย

บทบาทด้านการศึกษา จากการวิเคราะห์พบว่า ในเพลงลูกทุ่งไทยที่มีบทบาทด้านการศึกษาของสตรีทั้ง 2 เพลง พบว่า บทบาทด้านการศึกษาของสตรีมีเพียงบทบาทเดียว คือ บทบาทการเป็นนักศึกษา ซึ่งมีการแบ่งพฤติกรรมที่นักศึกษาปฏิบัติได้ 2 พฤติกรรม คือ พฤติกรรมที่ดี ตั้งใจศึกษาเล่าเรียนซึ่งพฤติกรรมเหล่านี้ล้วนสื่อให้เห็นปฏิบัติการเชิงอำนาจของวาทกรรมความเป็นนักศึกษาที่เชิดชูและตอกย้ำแบบฉบับเฉพาะบทบาทสตรีที่นักศึกษาจำเป็นต้องมี คุณสมบัติของการตั้งใจศึกษาเล่าเรียน และถือได้ว่ามีพัฒนาการมากกว่าแต่ก่อนที่สตรีมักไม่ค่อยได้รับการศึกษาสูงมากนัก

ส่วนในบทบาทนักศึกษาที่ไม่ดี เช่น ไม่ตั้งใจเรียน เป็นต้น เป็นการลดคุณค่าของสตรี คือ การที่เสนอเนื้อหาบทเพลงที่ไม่ดี มีนัยว่าการที่ไม่เรียนนั้นไม่ได้ไปหาความรู้ แต่ต้องการไปเข้าสังคมหา ซึ่งการเสนอเนื้อหาเช่นนี้เหมือนเป็นการจะบอกว่าตอกย้ำว่าสตรีนั้นไร้สมอง ขาดจิตสำนึก อ่อนแอต่อสภาพสังคมบริโภคนิยม ใช้การศึกษาเพียงเพื่อเป็นหนทางในการเข้าสังคม

จากบทบาททางสังคมของสตรีทั้ง 3 ด้าน ดังที่กล่าวไปแล้วนั้น สรุปได้ว่า บทบาททางสังคมของสตรีในบทเพลงลูกทุ่งไทยแสดงให้เห็นถึงความเป็นรองของสตรีที่ไม่มีโอกาสได้ตอบบุรุษ สตรีจำเป็นต้องยอมจำนนให้แก่บุรุษในทุกทาง สตรียังถูกจำกัดพื้นที่ให้อยู่แต่ภายในบ้าน และเป็นฝ่ายถูกกระทำเสมอ ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ จินตนา ดำรงเลิศ (2531: 3) ที่ว่า ผู้หญิงที่ดีก็ต้องมีคุณสมบัติของการเป็นภรรยาที่ดีเป็นแม่บ้านแม่เรือน ผู้ชายต้องการภรรยาที่ไม่จี๋หึง และก็เป็นหนึ่งในคุณสมบัติภรรยาที่ดี

จากการวิเคราะห์พบว่า การใช้ภาษาในบทเพลงลูกทุ่งไทย ทั้ง 20 เพลงนั้นมีภาษาอยู่ 2 ประเภท คือ วัจนะภาษาและอวัจนะภาษา ซึ่งวัจนะภาษามีการใช้ภาษาปากเพียงอย่างเดียว แต่แบ่งได้เป็น 3 ชนิด คือ ภาษาพูดทั่วไป ภาษาถิ่นและภาษาไม่สุภาพ สอดคล้องกับความหมายของเพลงลูกทุ่งที่ว่า เป็นเพลงที่มีลักษณะสัมพันธ์กับท้องถิ่นอย่างชัดเจน โดยมีการ

แทรกความเป็นท้องถิ่นด้านคำร้องทั้งภาษาถิ่น สารของบทเพลงที่บอกเล่าเรื่องราวชีวิตและสังคม ที่เกี่ยวข้องกับคนในแ่งมุมต่าง ๆ ซึ่งในอดีตเราจะเรียกบทเพลงประเภทนี้ว่าเพลงตลาดหรือ เพลงชีวิต

ส่วนอวัจนะภาษา คือ ทำนอง จังหวะ อารมณ์ พบว่า แบ่งเป็น 3 จังหวะ คือ จังหวะช้า ซึ่งแสดงอารมณ์ เศร้า ซึ่งกินใจ อารมณ์เหงาเปล่าเปลี่ยว เดียวดาย สัมพันธ์กับเนื้อหาของเพลงที่ส่วนใหญ่เกี่ยวกับเรื่องความรักที่ผิดหวัง เศร้า และมีบางเพลงที่เป็นเรื่องที่บอกว่าเหงา เดียวดาย

จังหวะปานกลาง ซึ่งแสดงอารมณ์ ดุคัน โกรธ หึงหวง น้อยใจ สอดคล้องกับเนื้อหาเพลงที่เกี่ยวกับการตำหนิที่นอกใจ และจังหวะเร็ว ซึ่งแสดงความสนุกสนาน เสียสติ ตลกขบขัน สอดคล้องกับเนื้อหาเพลงที่เกี่ยวกับการทำงานในเมืองที่มีแต่ความวุ่นวาย บางเพลงก็เกี่ยวกับการเที่ยวพราสี เน้นความสนุกสนาน

จะเห็นได้ว่า ผลการศึกษาการใช้ภาษาในเพลงถูกหุ่่งทั้งสองประเภทนั้น มีความสอดคล้องกับแนวคิดแนวคิดเรื่องเพลงและการสื่อสารที่ว่า วัจนะภาษาและอวัจนะภาษาในบทเพลงนั้นจะมีความเป็นเอกภาพ (unity) ที่สื่อมาพร้อมกับเพลงพร้อม ๆ กัน กล่าวคือในเนื้อหาของเพลงมีการสื่อเนื้อหาออกมามีการใช้ภาษาเป็นเช่นไร ก็จะมีการทำนองและจังหวะที่เหมือนกัน โดยสิ่งเหล่านี้ไม่สามารถแยกแยะออกจากกันได้ เช่น เพลงที่มีเนื้อหาการใช้ภาษาหยาบคาย คำทอ ก็จะมีทำนอง และจังหวะที่ดุคัน แสดงอารมณ์โกรธ เป็นต้น

กระบวนการทัศน์ของบทบาททางสังคม ของสตรีในเพลงลูกทุ่งไทย

การวิเคราะห์ข้อมูล

การศึกษากระบวนการทัศน์ของบทบาททางสังคมของสตรีในบทเพลงลูกทุ่ง เป็นการศึกษากระบวนการทัศน์ ซึ่งเป็นฐานที่มั่นของธุรกิจเพลงที่ใช้ประกอบสร้างวาทกรรมบทบาททางสังคมของสตรี ให้มีเหตุผลหนักแน่นรองรับอยู่ จนทำให้บทบาทนั้นเป็นที่ยอมรับในวงกว้างและมีพลังอำนาจได้ มาจากปัจจัย 3 ด้าน ดังต่อไปนี้

1. กระบวนการทัศน์กระแสหลักและกระแสทางเลือก

1.1 กระบวนการทัศน์กระแสหลัก คือ อำนาจนิยมในโครงสร้างระบอบปีตาธิปไตย

จากการวิเคราะห์อำนาจนิยมในโครงสร้างระบอบปีตาธิปไตย พบว่าเป็นปัจจัยและกระบวนการทัศน์สำคัญ ที่จะนำไปสร้างวาทกรรมบทบาททางสังคมของสตรีขึ้นมา ทั้งนี้เพื่อที่จะเข้าใจว่าอำนาจนิยมในโครงสร้างระบอบปีตาธิปไตย จะนำไปสร้างวาทกรรมบทบาททางสังคมของสตรีขึ้นมาได้อย่างไร จำเป็นต้องเข้าใจก่อนว่าบทบาททางสังคมของแต่ละคนเกิดขึ้นมาได้อย่างไร

ดังที่ได้กล่าวมาแล้วข้างต้นในบทนำนั้นว่า การดำรงอยู่ซึ่งบทบาทและสถานภาพทางเพศของทั้งชายและหญิงนั้น มีการดำรงอยู่ที่เป็นความแตกต่างกัน ซึ่งความแตกต่างดังกล่าวนี้หาใช่ความแตกต่างอันเกิดจากลักษณะทางธรรมชาติ หรือความแตกต่างในเรื่องของสรีระร่างกาย ซึ่งเป็นความแตกต่างที่ธรรมชาติสร้างให้เราแตกต่างกันมาตั้งแต่กำเนิด ไม่สามารถที่จะฝืนหรือเปลี่ยนแปลงในสาระสำคัญเหล่านั้นได้เพียงเท่านั้น แต่ความแตกต่างที่เกิดขึ้นกลับเป็นความแตกต่างในแง่ของสิ่งที่ถูกปลูกสร้างขึ้นมา จากการนำเอาความแตกต่างทางด้านสรีระ มาเป็นตัวกำหนด หรือเป็นพื้นฐานในการตีความและการสร้างองค์ความรู้ และแนวทางปฏิบัติที่นำมาสู่การปฏิบัติต่อกันอย่างไม่เท่าเทียมกันในแต่ละเพศ ความแตกต่างดังกล่าวนี้เป็นผลอันเกิดมาจากการที่สังคมไทยนับเป็นสังคมที่ชายเป็นใหญ่ (patriarchal society) เช่นเดียวกับสังคมต่าง ๆ ส่วนใหญ่ในโลก นั่นคือ “ชายเป็นผู้นำ หญิงคือผู้ตาม ชายคือผู้กำหนด หญิงเป็นผู้รับไปปฏิบัติ” ซึ่งการที่เป็นเช่นนั้นก็เพราะว่า การที่สถานภาพของเพศชายที่เหนือกว่าเพศหญิงนั้น เป็นผลมาจากแนวความคิดสังคมที่ชายเป็นใหญ่ (patriarchal society) ซึ่งเป็นแนวคิดที่ดำรงอยู่ในสังคมมาอย่างยาวนานในทุกสังคมของโลก (รุ่งวิทย์ มาทงามเมือง, 2540: 8) จะเห็นได้ว่า การกำหนดบทบาทและ

สถานภาพทางเพศที่แตกต่างกันดังกล่าวนี้ เป็นสิ่งที่เกิดจากการที่ชุดของความรู้ชุดหนึ่ง ๆ เข้าไป มีอิทธิพลเหนือจิตสำนึกของกลุ่มคนทำให้ผู้คนในสังคมเหล่านั้น มีค่านิยม มีแนวความคิดความเชื่อที่ยึดโยงสัมพันธ์กับ แนวทางปฏิบัติตนของตนเอง แม้ในวิถีการดำเนินชีวิตที่เป็นเรื่องส่วนตัวของตนเองก็ตามแต่ และในแง่คิดของ รุ่งวิทย์ มาทนามเมือง ที่กล่าวมาแล้วในข้างต้นนั้น ได้มองว่าชุดของความรู้ที่เป็นสิ่งยึดโยงการกระทำต่าง ๆ เหล่านั้น คือสิ่งที่เรียกว่า ระบบสังคมที่ชายเป็นใหญ่ (patriarchal society) ที่ทำให้วาทกรรมของความเป็นเพศ มีบทบาทและสถานภาพที่แตกต่างกัน

จากประวัติศาสตร์ที่ผ่านมา ต้องยอมรับว่าภาษาโดยเฉพาะวัจนภาษา หรือภาษาถ้อยคำนั้น เกิดจากความคิดของผู้ชายที่คิดประดิษฐ์ตัวอักษรขึ้นใช้สื่อสาร สั่งการ ครอบงำ ปกครอง ผู้หญิงและผู้ชายที่อยู่ร่วมกันในสังคม โดยเฉพาะสังคมไทยดูได้จากศิลาจารึกบันทึกประวัติศาสตร์กฎหมาย และ วรรณคดีล้วนแล้วแต่อยู่ในมือของผู้ชาย ที่ใช้สื่อสารกับมนุษย์ผู้ชายด้วยกัน และผู้หญิงทั้งสิ้น เพราะผู้ชายเป็นผู้ปกครอง เป็นผู้มีอำนาจและโอกาสในสังคม ได้การศึกษา ได้บวชเรียน และได้รับการยอมรับจากสังคมว่าเป็นผู้รู้ ผู้แข็งแรง ผู้เป็นใหญ่ในสังคม ภายใต้โครงสร้างชายเป็นใหญ่นี้ จึงทำให้เกิดโครงสร้างทางภาษาที่ถูกกำหนดโดยผู้ชาย

จากบทความเรื่องทฤษฎีเฟมินิสต์กับการเปลี่ยนแปลงสังคม ของกาญจนา แก้วเทพ (2540: 70) ได้กล่าวถึงทฤษฎีทางภาษาศาสตร์ของ ลากอง (Lacan, 1981) ว่า “ภายใต้โครงสร้างอำนาจชายเป็นใหญ่...ผู้หญิงไม่มีภาษาที่จะพูดอย่างที่เธออยากพูด ทุกสิ่งทุกอย่างล้วนแล้วแต่ความปรารถนาของผู้อื่นทั้งสิ้น” ซึ่ง ดร. กาญจนา แก้วเทพ ได้ยกตัวอย่างไว้ว่า บรรดาเพลงไทยที่ผู้หญิงขับร้องส่วนใหญ่จะประพันธ์โดยนักแต่งเพลงชาย

ในวงการสื่อสารมวลชน ผู้ชายเป็นผู้คุมสื่อทั้งหมดไว้ในมือ จึงทำให้ภาษาและทัศนคติการมองโลกในมุมมองของผู้ชายถูกผลิตออกมาสู่มวลชน พร้อมกับความลำเอียงทางเพศ อย่างไรก็ตาม แม้ผู้หญิงจะได้ออกมาทำงานเขียนเพลงเพื่อให้ผู้หญิงร้องมากขึ้นได้ แต่ก็มีอุปสรรคซึ่งจะทำให้การเปิดพื้นที่ทางสังคมของผู้หญิงที่จะนำไปสู่ความเท่าเทียมกัน โดยถ่ายทอดภาษาที่เป็นของผู้หญิงออกมาเป็นเพลง อยู่หลายประการคือ กรอบความคิดชายเป็นใหญ่ เพราะในความเป็นจริงผู้หญิงถูกครอบงำความคิด โดยความคิดซึ่งเป็นของผู้ชายที่มีอยู่ก่อนหน้า อีกทั้งผลงานแต่ละชิ้นนั้นจะต้องเกี่ยวข้องกับตลาด เงินทุน (โครงสร้างเศรษฐกิจ) เทคโนโลยีการผลิตระบบการจัดจำหน่าย กฎหมาย องค์กรและสถาบันต่าง ๆ ที่ยื่นมือเข้ามากำหนดลักษณะของผลงานที่จะออกมา (เช่น สปอนเซอร์) ดังนั้น นักแต่งเพลงทั้งหญิงและชายจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องถ่ายทอดบทเพลงออกมาเพื่อป้อนสู่ตลาด โดยอาศัยมุมมองที่หลากหลาย แปลกใหม่อยู่เสมอ ภายใต้ความต้องการของกลุ่มเป้าหมายที่ยังคงอยู่ในกรอบความคิดแบบเดิม ๆ

การศึกษากระบวนการทัศนด้านอำนาจนิยมในโครงสร้างระบอบประชาธิปไตยในบทเพลงลูกทุ่งไทย พบว่า มีเนื้อหาที่เกี่ยวกับอำนาจนิยมในโครงสร้างระบอบประชาธิปไตย มีตัวอย่างดังต่อไปนี้

...เจ็บเรียกร้องบ่ได้ แต่ใจก็ยอมสู้ทน

มีเพียงหนึ่งเหตุผล ก็คือรักรู้ไหม

เสียน้ำตาที่ครั้ง อ้ายก็ยังหลายใจ

คำว่าแค้นหล่นหาย ในวันอ้ายลืมห่วงหา

(จากเพลง เหตุผลที่ทนเจ็บ ศิลปิน ต่าย อรทัย)

...ล่ำโซ่หัวใจฉันไว้ใช้งาน แต่ไม่ให้ความสำคัญ

ยกย่องออกหน้าออกตา เป็นตุ๊กตาคลายเหงา

อยู่ห้องเช่าคอยเธอโทรมา

เมื่อเธอนึกอยากมาหา ฉันจึงมีค่าในฐานะแฟน...

(จากเพลง แฟนเก็บ ศิลปิน ด็กแตง ชลดา)

1.2 กระบวนการทัศนกระแสทางเลือก คือ แนวคิดหลังสมัยใหม่

ในกระบวนการทัศนกระแสหลักนั้น เป็นกระบวนการทัศนซึ่งได้สืบทอดความคิดเรื่องผู้ชายเป็นใหญ่กว่าผู้หญิงมาตามลำดับ แต่ในกระบวนการทัศนกระแสทางเลือกนั้น ไม่เห็นด้วยกับความคิดนี้ บอกว่าผู้หญิงก็มีสิทธิของพวกเธอเท่าเทียมกับผู้ชาย ผู้หญิงก็มีวาทกรรมของตนเอง ผู้หญิงไม่จำเป็นต้องอยู่ภายใต้กฎเกณฑ์ที่ผู้ชายเป็นฝ่ายกำหนด โดยเฉพาะโครงสร้างทางสังคม ความสัมพันธ์เชิงอำนาจ ระเบียบกฎเกณฑ์ต่าง ๆ ที่ออกมา ผู้หญิงเป็นเบี้ยล่างมาโดยตลอด เช่น การที่ต้องยินยอมอดทนต่อความเจ้าชู้ของสามี กระทั่งความไม่เท่าเทียมในเรื่องของการประกอบอาชีพและค่าแรง จะเห็นถึงความไม่เสมอภาคกันเหล่านี้ได้อย่างชัดเจน

จากการวิเคราะห์แนวคิดหลังสมัยใหม่ พบว่า เป็นปัจจัยและกระบวนการทัศนสำคัญที่จะนำไปสร้างวาทกรรมบทบาททางสังคมของสตรีขึ้นมา ดังตัวอย่างบทเพลงต่อไปนี้

...ถูกผู้หญิงด้วยกัน ฉันรู้ว่าชั่วแค่ไหน

หากได้รู้มีใครเป็นมือที่สาม ฉันคงเป็นคนต้องไป

ถึงแม้มันจะถลำลึกไปก็ตาม เมื่อเขาพูดขนาดนั้นฉันก็ยินดี

ก็จะต้องยอม ยอมรับกับความเป็นจริง

ไม่คิดแย่งชิงของใครไว้ศักดิ์ศรี

รักสามเส้าเราสามคน จบลงด้วยดี
 หยุคใจไว้แค่ตรงนี้ เพื่อความสบายใจ...
 (จากเพลง รักสามเส้าเราสามคน ศิลปิน หญิง ธิดิกานต์)

...สาวรามใจแกร่ง จะขอแข่งกับความอ้างว้าง
 สาวรามชะอย่าง ใจชั่วร้ไม่กลัวไม่ถอยสาวรามคนนี้
รู้ดียังมีคนคอย พ่อแม่รอหนอย นุ้ยไม่ทำให้ผิดหวัง...
 (จากเพลง สาวรามฯ ยามเย็น ศิลปิน บิว กัลยาณี)

2. ระบบทุนนิยม

ระบบทุนนิยม เป็นปัจจัยและกระบวนการทัศนสำคัญของบริษัท ที่จะนำไปสร้างวาทกรรมบทบาทสตรีขึ้นมา โดยมีกระบวนการสร้างสรรค์ผลงานในระบบทุนนิยมนี้เป็นฉากสำคัญ อันเนื่องมาจากกลไกตลาดจะเป็นตัวกำหนดความเป็นไปของทุกสิ่งทุกอย่าง (แม้กระทั่งความสัมพันธ์ของผู้คนในสังคม) สินค้าในตลาดจะถูกกำหนดว่าภายใต้เงื่อนไขใดสินค้าใดจะถูกแลกเปลี่ยน ตลาดแรงงานจะเป็นตัวกำหนดคุณสมบัติและค่าแรงงานทั้งสินค้า แรงงานและทักษะของมนุษย์ที่เป็นประโยชน์จะถูกนำมาแลกเปลี่ยนอย่างเสรีภายใต้เงื่อนไขของตลาด สินค้าใดก็ตามจะหาคุณค่าทางเศรษฐกิจไม่ได้ หากไม่มีความต้องการสินค้านั้นในตลาด แรงงานและทักษะของมนุษย์ก็เช่นกัน จะไม่มีคุณค่าไปด้วย หากไม่มีความต้องการของแรงงาน และทักษะนั้นในตลาด เจ้าของทุนสามารถที่จะจ้างแรงงาน และสั่งการให้ผู้ใช้แรงงานเหล่านั้นผลิตเพื่อให้เกิดผลกำไรจากการลงทุน ผู้ใช้แรงงานจะต้องรับจ้างนายทุน มิฉะนั้นก็จะไม่สามารถหาเลี้ยงชีพได้ โครงสร้างทางเศรษฐกิจเช่นนี้ เป็นผลสะท้อนของระดับการให้ความสำคัญของคุณค่าต่าง ๆ โดยมีเงินทุนเป็นตัวสั่งการแรงงาน และแรงงานก็จะทำการผลิตสิ่งของที่ไม่มีชีวิต ซึ่งบางครั้งอาจมีค่ามากกว่าแรงงานของตัวผู้ผลิตเองด้วยซ้ำ กล่าวโดยสรุป ในสังคมทุนนิยม จะทำให้ผู้ผลิตต้องการที่จะใช้ทุนที่มีอยู่ผลิตสินค้าและบริการเพื่อสร้างกำไรให้มากที่สุด

ในวงการสื่อสารมวลชน ผู้ชายเป็นผู้คุมสื่อทั้งหมดไว้ในมือ จึงทำให้ภาษาและทัศนคติการมองโลกในมุมมองของผู้ชายถูกผลิตออกมาสู่มวลชนพร้อมกับความลำเอียงทางเพศ อีกทั้งผลงานแต่ละชิ้นนั้นจะต้องเกี่ยวข้องกับตลาด เงินทุน (โครงสร้างเศรษฐกิจ) เทคโนโลยีการผลิต ระบบการจัดจำหน่าย กฎหมาย องค์กรและสถาบันต่าง ๆ ที่ยื่นมือเข้ามากำหนดลักษณะของผลงานที่จะออกมา ให้สอดคล้องกับสภาพสังคมที่เป็นอยู่ ดังนั้นนักแต่งเพลงทั้งหญิงและชาย จำเป็นที่จะต้องถ่ายทอดบทเพลงออกมาเพื่อป้อนสู่ตลาด โดยอาศัยมุมมองที่หลากหลาย แปลก

ใหม่ อยู่เสมอ แต่ก็ยังอยู่ภายใต้ความต้องการของกลุ่มเป้าหมายที่ยังคงอยู่ในกรอบความคิดแบบเดิมๆ ที่ว่าเพลงที่เกี่ยวกับบทบาททางสังคมของสตรีที่ถูกกดขี่ มีบทบาทที่เป็นรองในบทเพลงลูกทุ่งไทย ที่เป็นสภาพสังคมที่เกิดขึ้นจริงทำกำไรได้อย่างสูงสุด

การศึกษากระบวนการทัศน์ด้านระบบทุนนิยมในบทเพลงลูกทุ่งไทย พบว่า มีเนื้อหาที่เกี่ยวกับระบบทุนนิยมที่สตรีมีบทบาทเป็นรอง มีตัวอย่างดังต่อไปนี้ดังต่อไปนี้

...น้องตักแตน เข้ามาเป็นสาวโรงงานเย็บผ้า

แรงที่ใช้กับเงินที่ได้ ยังบ่เคยคุ้มค่า

นักเรียน ม.ปลายจากภาคอีสาน

กลายเป็นแรงงานถูกกดราคา

น้องมาซื้อลาบ เขาได้ไว้จา จั่งได้อวดสาเอาก่อนเดือนาง...

(จากเพลง คนบ้านเดียวกัน ศิลปิน ไผ่ พงศธร)

ดอกไม้อะไรดีแล้วยังไม่นอน ก็ดอกนีออน... บานคำ

จากดอกไม้ภูธร มาเป็นดอกนีออนบานคำ

ตะวันลาท้องฟ้ามืดดำ เวลาชีวิตก็ผลิดอกออกฝัน

เป็นลูกจ้างตั้งคั่น้อย ลำบากเท่าใดบ่ย่น ดึกๆ คื่นๆ ยังยืนสู้งาน

เหนื่อยก็โทรหากันเนาะเราคนภาคคำ

(จากเพลง ดอกนีออนบานคำ ศิลปิน ตักแตน)

นอกจากนั้น ในสังคมทุนนิยมที่มีการรวมตัวของเงินทุน ได้ก่อให้เกิดองค์กรการทำงานที่มีลักษณะพิเศษเฉพาะขึ้น โดยผู้ทำงานในองค์กร จะเป็นเพียงส่วนหนึ่งของระบบ เช่นเดียวกับฟันเฟืองของเครื่องจักร ในระบบทุนนิยมนี้ ต้องการกลุ่มคนจำนวนมากที่ให้ความร่วมมือในการดำเนินการเป็นอย่างดี ผลพวงที่ได้จากการยอมรับเงื่อนไข การให้คุณค่าตามระบบทุนนิยมก็คือ มนุษย์แปลกแยกจากธรรมชาติของตัวเองจากเพื่อนมนุษย์ จากสิ่งแวดล้อมที่เป็นธรรมชาติ มนุษย์ถูกเปลี่ยนเป็นสินค้า ที่จะต้องใช้ชีวิตให้เหมือนกับ การลงทุนที่จะต้องนำกำไรสูงสุดภายใต้เงื่อนไขทางการตลาดที่ได้กำหนดไว้ มนุษย์พยายามหาความปลอดภัยในการอยู่กันอย่างใกล้ชิด ในกลุ่มคนที่ไม่มี ความแตกต่างทางความคิด ความรู้สึก และการกระทำ ในขณะเดียวกันที่ทุกคนพยายามอยู่ใกล้คนอื่นให้มากที่สุด แต่ทุกคนก็มีความรู้สึกโดดเดี่ยว ไม่มั่นคง และกังวลอยู่ลึกๆ เนื่องจากไม่สามารถกำจัดความแปลกแยกที่ยังคงมีอยู่ภายในได้ ดังนั้นทุนนิยมจึงได้สร้างเครื่องมือมาบรรเทาความโดดเดี่ยวนี ในรูปแบบของเพลง ที่เข้าถึงคนได้

ง่าย เพลงที่ทำให้คนรู้สึกไม่โดดเดี่ยว นอกจากนั้นในเนื้อหาเพลงยังมีเนื้อหาที่แสดงให้เห็นว่าไม่มี ความแตกต่างทางความคิด ความรู้สึก และการกระทำ เข้าใจคนฟังทำให้รู้สึกไม่โดดเดี่ยว เป็นการ ใช้อารมณ์เป็นเครื่องมือในการขาย

สิ่งที่เกิดขึ้นในระบบทุนนิยม มิได้เพียงแค่และโฉมให้กับผู้ผลิตเท่านั้น แต่ยัง เปลี่ยนหน้าของผู้บริโภคอีกด้วย ดังนั้นเพื่อให้สอดคล้องสนับสนุนกันไปได้สิ่งที่เป็เหมือนเงา ของทุนนิยมก็คือ สังคมบริโภคนิยม ดังที่จะกล่าวในหัวข้อถัดไป

3. สังคมบริโภคนิยม

ตามที่กล่าวถึงการดำรงชีวิตอยู่ในโลกทุนนิยม ซึ่งทำให้ผู้คนแปลกแยก โดดเดี่ยว ผู้คนส่วนใหญ่เอาชนะความรู้สึกและความกังวลลึก ๆ เหล่านั้น ด้วยการหาความบันเทิงให้แก่ ตัวเองในลักษณะต่าง ๆ เช่น การบริโภคแสงเสียงจากอุตสาหกรรมบันเทิง การสร้างความ พึงพอใจให้แก่ตนเองด้วยการซื้อสินค้าใหม่ ๆ และแลกเปลี่ยนมันกับสิ่งอื่น ๆ ต่อ ๆ ไป ผู้คนมี ความสุขจากการหาความสนุก ความสุขที่เกิดจากการบริโภคสินค้า อาหาร เครื่องดื่ม บุหรี่ ผู้คน หนังสือ ภาพยนตร์ คนตรี ฯลฯ ตกเป็นเหยื่อของสื่อมวลชนและการโฆษณา พฤติกรรมของ ผู้บริโภคในระบบทุนนิยมถูกกำหนดให้มุ่งสู่การแลกเปลี่ยน รับ และบริโภคทุกสิ่งทุกอย่างทั้งที่เป็น วัตถุและไม่ใช่วัตถุ ทุกสิ่งทุกอย่างสามารถแลกเปลี่ยนได้ โดยผู้บริโภคเองก็ไม่ได้ตระหนักถึง อิทธิพลของปัจจัยรอบ ๆ ตัวที่กำหนดพฤติกรรมการบริโภคของตนเองแต่อย่างใด

พฤติกรรมรักการบริโภคเหล่านี้ ได้ฝังตัวอยู่ในผู้คนทุกแห่ง ทุกสถานที่ในโลก การจะไม่ตกเป็นเหยื่อของกระแสบริโภคทุนนิยมในสังคมปัจจุบันนั้นเป็นไปได้ยาก เพราะใน วัฒนธรรมบริโภคนิยมนั้น วัตถุ สินค้า บริการ ไม่ได้มีหน้าที่พื้นฐานทั่วไป หรืออาจเรียกได้ว่า มนุษย์ได้สร้าง “มรดกขลัง” ให้กับสินค้า เพื่อชี้ว่าตนเป็นผู้มีอิสระที่จะเลือกบริโภคได้มาก (จาก สินค้าที่ถูกกำหนดมาให้เลือก)

สังคมบริโภคนิยมนี้ ได้ทำให้ธุรกิจเพลงมีพลังสร้างวาทกรรมบทบาททางสังคม ของสตรีขึ้นมาได้อย่างไร ผู้ศึกษาจะได้ขอสรุปแนวคิดเรื่องการตลาดกับสุนทรียภาพ เพื่อจะนำมา ศึกษากระบวนการทัศน์วาทกรรมบทบาททางสังคมของสตรีในบทเพลงลูกทุ่งไทยกันต่อไป

ตามคำกล่าวที่ว่า “สุนทรียภาพ ” เป็นความรู้สึกจากการรับรู้ที่บริสุทธิ์ในห้วงเวลา หนึ่งนั้น นักปรัชญาชื่อ เอมมานูเอล คานท์ (Immanuel Kant) ชาวเยอรมันกล่าวว่า “บางครั้งเราก็ มีความรู้สึกมีความสุข เพื่อความสุขเท่านั้น” แปลความหมายได้ว่า เป็นความรู้สึกพอใจในอารมณ์ โดยไม่หวังผลตอบแทนใด ๆ (มโน พิสุทธิรัตนานนท์, 2546: 4) การสร้างสุนทรียะ จึงเป็นเรื่อง

ของการสร้างความพึงพอใจให้ได้ แล้วก็จะได้ผลประโยชน์ตามที่ธุรกิจต้องการ ซึ่งกลายเป็นการตลาดรูปแบบใหม่ ที่เน้นการสร้างความประทับใจ และความคุ้นเคยแก่ลูกค้า

Ziethaml and Bitner (2000: 2) ให้แนวคิดของสุนทรียภาพในธุรกิจบริการว่าเป็นผลมาจาก คนตรีประกอบ ศิลปะการแสดง และการเดินรำ รวมถึงความชื่นชมต่อสีและ รูปลักษณะของสินค้า หรือบริการนั้น เช่น การใช้คนตรีประกอบที่มีกลิ่นอายของท้องถิ่นอีสานในบทเพลงที่เกี่ยวข้องกับบทบาทด้านเศรษฐกิจ ที่มีการย้ายจากภาคอีสานมาสู่กรุง แสดงให้เห็นถึงความพอใจในสุนทรียภาพที่แตกต่างกัน ทำให้ลูกค้ารับรู้โดยตรง

การตลาดและสุนทรียภาพได้ผสมผสานคุณลักษณะเข้าด้วยกัน เพราะต่างก็เป็นส่วนหนึ่งของแนวคิดจิตวิทยาที่สร้างแรงจูงใจ และแรงกระตุ้นความรู้สึก การรับรู้ ความสนใจ ความอยากและกระบวนการซื้อสินค้า และบริการในที่สุด นักการตลาดต้องปรับเปลี่ยนกระบวนทัศน์ (paradigm) ให้สอดคล้องกับความต้องการ และความรู้สึกของลูกค้าอย่างต่อเนื่อง เพื่อมุ่งสู่การสร้างประสบการณ์ และความคุ้นเคยแก่ผู้บริโภคต่อไป (customer experience) ดังตัวอย่างบทเพลงดังต่อไปนี้

โอ๊ย..น้อ..นอ...คนบ้านเฮา

คนบ้านเดียวกัน แคมองตากันก็เข้าใจอยู่

รู้ว่าเหนื่อยแค่ไหน ว่าหนักแค่ไหนบนหนทางสู้

ยังมีคำปลอบโยน ยังมีคำปลอบใจ

มีคำว่าซาบซึ้งบิ่ให้กันเสมอ เคือนคนบ้านเฮา...

(เพลง คนบ้านเดียวกัน ศิลปิน ไผ่ พงศธร)

...ลูกชายเทวดาเกิดมาบ่สนใจ ลูกชายเทวดาเกิดมาบ่เอาไผ

แต่งแต่รถมอเตอร์ไซค์เทไปก็เทมา ให้ไทบ้านเขาซาไปทั่ว

เมดบ้านโทรศัพท์คุยสาวแม่เฮียเป็นวัน ๆ โทรศัพท์คุยสาวแม่เฮียจนรำคาญ

จีรตเลาะบ้านแป้นแป้นฮอดโรงเรียน

เฮ็ดให้สาวกระโปงเขียนนมเบ้งว่าบ่ได้เที่ยวงานยามได้

มอเดร์ไซกวนเมืองเที่ยวงานยามได้ขึ้นซื้อลือเลื่อง

มันชอบหาเรื่องหน้าฮ่านหมอลำ ขวดยอยประจำ มันเท...

(จากเพลง ลูกเทวดา ศิลปิน สนั่นกั สิงห์มาตร)

ดังนั้น เมื่อ สุนทรียะ เป็นหัวใจสำคัญของบทเพลง แนวคิดสุนทรียศาสตร์ในการสร้างการตลาด ที่สามารถสร้างวาทกรรมบทบาททางสังคมของสตรีขึ้นมา มีอำนาจเหนือผู้บริโภค ด้วยประสบการณ์ที่ตรึงลูก้าไว้ได้

สรุป

การศึกษากระบวนการทัศน์ของบทบาททางสังคมของสตรีในบทเพลงลูกทุ่ง เป็นการศึกษากระบวนการทัศน์ ซึ่งเป็นฐานที่มั่นของธุรกิจเพลงที่ใช้ประกอบสร้างวาทกรรมบทบาททางสังคมของสตรี ให้มีเหตุผลหนักแน่นรองรับอยู่ จนทำให้บทบาทนั้นเป็นที่ยอมรับในวงกว้างและมีพลังอำนาจได้ มาจากปัจจัย 3 ด้าน ดังต่อไปนี้

1. กระบวนทัศน์กระแสหลักและกระแสทางเลือก

1.1 กระบวนทัศน์กระแสหลัก คือ อำนาจนิยมในโครงสร้างระบอบปีศาจปไต

จากการวิเคราะห์อำนาจนิยมในโครงสร้างระบอบปีศาจปไต พบว่าเป็นปัจจัยและกระบวนการทัศน์สำคัญ ที่จะนำไปสร้างวาทกรรมบทบาททางสังคมของสตรีขึ้นมา ให้มีบทบาทที่เป็นรอง ซึ่งในวงการสื่อสารมวลชน ผู้ชายเป็นผู้คุมสื่อทั้งหมดไว้ในมือ จึงทำให้ภาษาและทัศนคติการมองโลกในมุมมองของผู้ชายถูกผลิตออกมาสู่มวลชน พร้อมกับความลำเอียงทางเพศ อย่างไรก็ตาม แม้ผู้หญิงจะได้ออกมาทำงานเขียนเพลงเพื่อให้ผู้หญิงร้องมากขึ้นได้ แต่ก็มีอุปสรรคซึ่งจะทำให้การเปิดพื้นที่ทางสังคมของผู้หญิง ที่จะนำไปสู่ความเท่าเทียมกัน โดยถ่ายทอดภาษาที่เป็นของผู้หญิงออกมาเป็นเพลงอยู่หลายประการคือ กรอบความคิดชายเป็นใหญ่ เพราะในความเป็นจริงผู้หญิงถูกครอบงำความคิด โดยความคิดซึ่งเป็นของผู้ชายที่มีอยู่ก่อนหน้า

1.2 กระบวนทัศน์กระแสทางเลือก คือ แนวคิดหลังสมัยใหม่

ในกระบวนทัศน์กระแสหลักนั้น เป็นกระบวนทัศน์ซึ่งได้สืบทอดความคิดเรื่องผู้ชายเป็นใหญ่กว่าผู้หญิงมาตามลำดับ แต่ในกระบวนทัศน์กระแสทางเลือกนั้น ไม่เห็นด้วยกับความคิดนี้ บอกว่าผู้หญิงก็มีสิทธิของพวกเธอเท่าเทียมกับผู้ชาย ผู้หญิงก็มีวาทกรรมของตนเอง ผู้หญิงไม่จำเป็นต้องอยู่ภายใต้กฎเกณฑ์ที่ผู้ชายเป็นฝ่ายกำหนด โดยเฉพาะโครงสร้างทางสังคม ความสัมพันธ์เชิงอำนาจ ระเบียบกฎเกณฑ์ต่าง ๆ ที่ออกมา ผู้หญิงเป็นเบี้ยล่างมาโดยตลอด เช่น การที่ต้องยินยอมอดทนต่อความเจ้าชู้ของสามี กระทั่งความไม่เท่าเทียมในเรื่องของการประกอบอาชีพและค่าแรง จะเห็นถึงความไม่เสมอภาคกันเหล่านี้ได้อย่างชัดเจน

2. ระบบทุนนิยม

ระบบทุนนิยม เป็นปัจจัยและกระบวนการที่สำคัญของบทเพลง ที่จะนำไปสร้างวาทกรรมบทบาทสตรีขึ้นมา โดยมีกระบวนการสร้างสรรค์ผลงานในระบบทุนนิยมนี้เป็นฉากสำคัญ ในสังคมทุนนิยม จะทำให้ผู้ผลิตต้องการที่จะใช้ทุนที่มีอยู่ผลิตสินค้าและบริการเพื่อสร้างกำไรให้มากที่สุด

นอกจากนั้น ในสังคมทุนนิยม ได้ทำให้ทุกคนมีความรู้สึกโดดเดี่ยว ไม่มั่นคง และกังวลอยู่ลึก ๆ เนื่องจากไม่สามารถกำจัดความแปลกแยกที่ยังคงมีอยู่ภายในได้ ดังนั้นทุนนิยม จึงได้สร้างเครื่องมือมาบรรเทาความโดดเดี่ยวนั้น ในรูปแบบของเพลง ที่เข้าถึงคนได้ง่าย เพลงได้ทำให้คนรู้สึกไม่โดดเดี่ยว นอกจากนั้นในเนื้อหาเพลงยังมีเนื้อหาที่แสดงให้เห็นว่าไม่มีความแตกต่างทางความคิด ความรู้สึก และการกระทำ เข้าใจคนฟังทำให้รู้สึกไม่โดดเดี่ยว เป็นการใช้อารมณ์เป็นเครื่องมือในการขาย

3. สังคมบริโภคนิยม

ตามที่กล่าวถึงการดำรงชีวิตอยู่ในโลกทุนนิยม ซึ่งทำให้ผู้คนแปลกแยก โดดเดี่ยว ผู้คนส่วนใหญ่เอาชนะความรู้สึกและความกังวลลึก ๆ เหล่านั้น ด้วยการหาความบันเทิงให้แก่ตัวเองในลักษณะต่าง ๆ ทุกสิ่งทุกอย่างสามารถแลกเปลี่ยนได้ โดยผู้บริโภคเองก็ไม่ได้ตระหนักถึงอิทธิพลของปัจจัยรอบ ๆ ตัว ที่กำหนดพฤติกรรมและการบริโภคของตนเองแต่อย่างใด

การสร้างสุนทรียะ จึงเป็นเรื่องของการสร้างความพึงพอใจให้ได้ แล้วก็จะได้ผลประโยชน์ตามที่ธุรกิจต้องการ ซึ่งกลายเป็นการตลาดรูปแบบใหม่ ที่เน้นการสร้างความประทับใจ และความคุ้นเคยแก่ลูกค้า ดังนั้น เมื่อสุนทรียะเป็นหัวใจสำคัญของบทเพลง แนวคิดสุนทรียศาสตร์ในการสร้างการตลาด ที่สามารถสร้างวาทกรรมบทบาททางสังคมของสตรีขึ้นมา มีอำนาจเหนือผู้บริโภค ด้วยประสบการณ์ที่ตรึงลูกค้าไว้ได้

วิจารณ์ผลการวิจัย

การศึกษากระบวนการทัศน์ของบทบาททางสังคมของสตรีในบทเพลงลูกทุ่ง เป็นการศึกษากระบวนการทัศน์ ซึ่งเป็นฐานที่มั่นของธุรกิจเพลง ที่ใช้ประกอบสร้างวาทกรรมบทบาททางสังคมของสตรี ให้มีเหตุผลหนักแน่นรองรับอยู่ จนทำให้บทบาทนั้นเป็นที่ยอมรับในวงกว้างและมีพลังอำนาจได้ มาจากปัจจัย 3 ด้าน คือ กระบวนการทัศน์กระแสหลัก และกระแสทางเลือก ระบบทุนนิยมและสังคมบริโภคนิยม

จากผลการวิจัยพบว่า บทบาททางสังคมของสตรีในบทเพลงลูกทุ่งไทย ยังคงมีเนื้อหาที่แสดงให้เห็นถึงความเป็นรองของสตรี การถูกจำกัดพื้นที่ สอดคล้องกับกระบวนทัศน์กระแสหลัก คือ อำนาจนิยมในโครงสร้างระบบปิด patriarchy โดย อธิบายว่า บทบาททางสังคมของแต่ละคนเป็นความแตกต่างในแง่ของสิ่งที่ถูกปลูกฝังขึ้นมา จากการนำเอาความแตกต่างทางด้านสรีระ มาเป็นตัวกำหนด หรือเป็นพื้นฐานในการตีความและการสร้างองค์ความรู้ และแนวทางปฏิบัติที่นำมาสู่การปฏิบัติต่อกันอย่างไม่เท่าเทียมกันในแต่ละเพศ ความแตกต่างดังกล่าวนี้เป็นผลอันเกิดมาจากการที่สังคมไทยนับเป็นสังคมที่ชายเป็นใหญ่ (patriarchal society) เช่นเดียวกับสังคมต่าง ๆ ส่วนใหญ่ในโลก นั่นคือ “ชายเป็นผู้นำ หญิงคือผู้ตาม ชายคือผู้กำหนด หญิงเป็นผู้รับไปปฏิบัติ” ทำให้อำนาจส่วนใหญ่ตกเป็นของผู้ชาย ซึ่งระบบสังคมที่ชายเป็นใหญ่ (patriarchal society) นี้เอง ที่ทำให้วาทกรรมของความเป็นเพศมีบทบาทและสถานภาพที่แตกต่างกัน และวาทกรรมเหล่านี้ ก็เกิดจากความคิดของผู้ชายที่คิดประดิษฐ์ตัวอักษรขึ้นใช้สื่อสาร สั่งการ ครอบงำ ปกครอง ผู้หญิงและผู้ชายที่อยู่ร่วมกันในสังคม และจากบทความเรื่องทฤษฎีเฟมินิสต์กับการเปลี่ยนแปลงสังคม ของ กาญจนา แก้วเทพ (2535: 6) ได้กล่าวถึงทฤษฎีทางภาษาศาสตร์ของ ลากอง (J. Lacan) ว่า “ภายใต้โครงสร้างอำนาจชายเป็นใหญ่...ผู้หญิงไม่มีภาษาที่จะพูดอย่างที่เธออยากพูด ทุกสิ่งทุกอย่างล้วนแล้วแต่ความปรารถนาของผู้อื่นทั้งสิ้น” ซึ่ง ดร.กาญจนา แก้วเทพ ได้ยกตัวอย่างไว้ว่า บรรดาเพลงไทยที่ผู้หญิงขับร้องส่วนใหญ่จะประพันธ์โดยนักแต่งเพลงชาย

แต่ในบทเพลงเหล่านั้น ก็มีบางมุมที่แสดงให้เห็นว่า สตรีก็มีความคิดที่แตกต่างออกไป มีความคิดเป็นของตนเองมากขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับกระบวนทัศน์กระแสทางเลือก คือ แนวคิดหลังสมัยใหม่ ซึ่งในกระบวนทัศน์กระแสทางเลือกนั้น เห็นว่าผู้หญิงก็มีสิทธิของพวกเธอเท่าเทียมกับผู้ชาย ผู้หญิงก็มีวาทกรรมของตนเอง ผู้หญิงไม่จำเป็นต้องอยู่ภายใต้กฎเกณฑ์ที่ผู้ชายเป็นฝ่ายกำหนด โดยเฉพาะโครงสร้างทางสังคม ความสัมพันธ์เชิงอำนาจ ระเบียบกฎเกณฑ์ต่าง ๆ ที่ออกมา ผู้หญิงเป็นเบี้ยล่างมาโดยตลอด เช่น การที่ต้องยินยอมอดทนต่อความเจ้าชู้ของสามี กระทั่งความไม่เท่าเทียมในเรื่องของการประกอบอาชีพและค่าแรง จะเห็นถึงความไม่เสมอภาคกันเหล่านี้ได้อย่างชัดเจน ซึ่งคิดหลังสมัยใหม่ เป็นแนวคิดที่สรุปรวมยอดจากพฤติกรรมและสภาพความเป็นจริงของชีวิตในสังคม ที่แสดงออกถึงลักษณะดังกล่าว ความเชื่อที่ว่าไม่มีอะไรที่จริงแท้ แต่เปลี่ยนแปลงไปตามกาลเทศะต่าง ๆ นั้น เข้ากันได้ดีกับสภาพสังคมที่เปลี่ยนแปลง เคลื่อนไหวอยู่ตลอดเวลา

ในบทเพลงยังได้รับอิทธิพลจากระบบทุนนิยม ซึ่งได้ทำให้ผู้ผลิตต้องการที่จะใช้ทุนที่มีอยู่ผลิตสินค้าและบริการ เพื่อสร้างกำไรให้มากที่สุด และในวงการสื่อสารมวลชน ผู้ชายเป็นผู้คุมสื่อทั้งหมดไว้ในมือ จึงทำให้ภาษาและทัศนคติการมองโลกในมุมมองของผู้ชายถูกผลิต

ออกมาสู่มวลชน พร้อมกับความลำเอียงทางเพศ ส่งผลให้ผู้หญิงมีบทบาทที่เป็นรอง อีกทั้งผลงานแต่ละชิ้นนั้นจะต้องเกี่ยวข้องกับตลาด เงินทุน (โครงสร้างเศรษฐกิจ) เทคโนโลยีการผลิต ระบบการจัดจำหน่าย กฎหมาย องค์กรและสถาบันต่าง ๆ ที่ยื่นมือเข้ามากำหนดลักษณะของผลงานที่จะออกมาให้สอดคล้องกับสภาพสังคมที่เป็นอยู่ ดังนั้นนักแต่งเพลงทั้งหญิงและชาย จำเป็นที่จะต้องถ่ายทอดบทเพลงออกมา เพื่อป้อนสู่ตลาด โดยอาศัยมุมมองที่หลากหลาย แปลกใหม่ อยู่เสมอ แต่ก็ยังอยู่ภายใต้ความต้องการของกลุ่มเป้าหมายที่ยังคงอยู่ในกรอบความคิดแบบเดิม ๆ

นอกจากนั้น ในสังคมทุนนิยม มนุษย์ถูกเปลี่ยนเป็นสินค้า ที่จะต้องใช้ชีวิตให้เหมือนกับการลงทุน ที่จะต้องนำกำไรสูงสุด ภายใต้งบเงินไขทางการตลาดที่ได้กำหนดไว้ มนุษย์พยายามหาความปลอดภัยในการอยู่กันอย่างใกล้ชิด ในกลุ่มคนที่ไม่มีความแตกต่างทางความคิด ความรู้สึก และการกระทำ ในขณะเดียวกันที่ทุกคนพยายามอยู่ใกล้คนอื่นให้มากที่สุด แต่ทุกคนก็มีความรู้สึกโดดเดี่ยว ดังนั้นทุนนิยมจึงได้สร้างเครื่องมือมาบรรเทาความโดดเดี่ยวนี้อยู่ในรูปแบบของเพลง ที่เข้าถึงคนได้ง่าย ในเนื้อหาเพลงยังมีเนื้อหาที่แสดงให้เห็นว่า ไม่มีความแตกต่างทางความคิด ความรู้สึก และการกระทำ เข้าใจคนฟังทำให้รู้สึกไม่โดดเดี่ยว เป็นการใช้อารมณ์เป็นเครื่องมือในการขาย

ตามที่กล่าวถึงการดำรงชีวิตอยู่ในโลกทุนนิยม ซึ่งทำให้ผู้คนแปลกแยก โดดเดี่ยว ผู้คนส่วนใหญ่เอาชนะความรู้สึกและความกังวลลึก ๆ เหล่านั้น ด้วยการหาความบันเทิงให้แก่ตัวเองในลักษณะต่าง ๆ เช่น การบริโภคแสงเสียงจากอุตสาหกรรมบันเทิง มีความสุขจากการหาความสนุก ความสุขที่เกิดจากการบริโภคสินค้าหรือ คนดรี ทำให้ตกเป็นเหยื่อของสื่อมวลชนได้ง่าย ทุกสิ่งทุกอย่างสามารถแลกเปลี่ยนได้ โดยผู้บริโภคเองก็ไม่ได้ตระหนักถึงอิทธิพลของปัจจัยรอบ ๆ ตัว ที่กำหนดพฤติกรรมกรรมการบริโภคของตนเองแต่อย่างใด

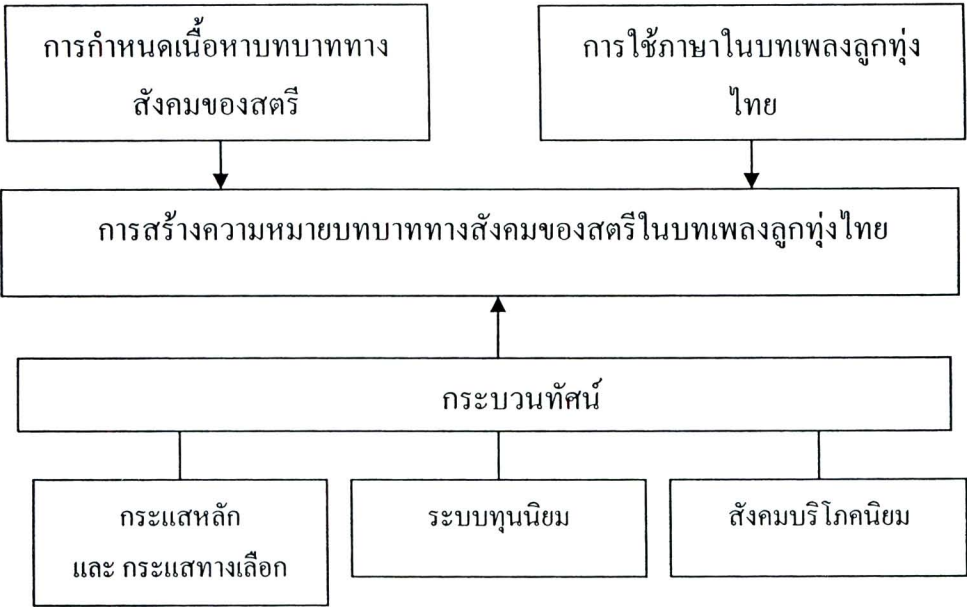
พฤติกรรมรักการบริโภคเหล่านี้ ได้ฝังตัวอยู่ในผู้คนทุกแห่ง เน้นการบริโภคเพื่อความสุนทรีภาพ ซึ่งเป็นความรู้สึกพอใจในอารมณ์ โดยไม่หวังผลตอบแทนใด ๆ อีกทั้งแนวคิดของสุนทรีภาพในธุรกิจบริการนั้น เป็นผลมาจากคนดรีประกอบ เช่น การใช้คนดรีประกอบที่มีกลิ่นอายของท้องถิ่นอีสานในบทเพลงที่เกี่ยวกับบทบาทด้านเศรษฐกิจ ที่มีการย้ายจากภาคอีสานมาสู่กรุง แสดงให้เห็นถึงความพอใจในสุนทรีภาพที่แตกต่างกัน ทำให้ลูกค้ารับรู้โดยตรง ทำให้นักการตลาดต้องปรับเปลี่ยนกระบวนทัศน์ (paradigm) ให้สอดคล้องกับความต้องการและความรู้สึกของลูกค้าอย่างต่อเนื่อง เพื่อมุ่งสู่การสร้างประสบการณ์ และความคุ้นเคยแก่ผู้บริโภคต่อไป (customer experience)

การสร้างความหมายบทบาททางสังคม
ของสตรีในบทเพลงลูกทุ่งไทย

การรายงานผลการศึกษา บทบาททางสังคมของสตรีในบทเพลงลูกทุ่งไทยที่ผ่านมา เป็นการรายงานการกำหนดเนื้อหาและการใช้ภาษาในบทบาททางสังคมของสตรีในบทเพลงลูกทุ่งไทย และกระบวนการทัศน์ของบทบาททางสังคมของสตรีในบทเพลงลูกทุ่งไทย ซึ่งข้อมูลทั้งหมดนี้ จะทำให้เห็นการใช้อำนาจเพื่อสร้างความหมายบทบาททางสังคมของสตรีขึ้นมาจากการทำงานของ 3 สิ่ง คือ

- 1. การกำหนดเนื้อหา ที่เป็นการใช้อำนาจในรูปของความรู้หรือตัวสารของตัวบทเพื่อบอกเรื่องราวต่าง ๆ ถึงผู้คน โดยเรื่องราวเหล่านี้จะสอดคล้องกับกระบวนการทัศน์ของวาทกรรมด้วย
- 2. การใช้ภาษา ที่เป็นการใช้อำนาจของภาษา เพื่อส่งทอดเจตนาออกมา ให้เกิดการสร้างความหมายตามที่ต้องการ
- 3. กระบวนการทัศน์ทั้งด้านอำนาจนิยมในโครงสร้างระบอบปีศาจปไต โดย ระบบทุนนิยม และสังคมบริโภคนิยม จะเป็นกรอบคิดหรือสภาพแวดล้อมที่เป็นเหตุของการสร้างบทบาททางสังคมของสตรี และเป็นพลังที่ทำให้วาทกรรมเป็นที่ยอมรับในวงกว้างได้

การสร้างความหมายบทบาททางสังคมของสตรีในบทเพลงลูกทุ่งไทย สามารถพิจารณาได้ตามภาพต่อไปนี้

ภาพ 6 แสดงการสร้างความหมายบทบาททางสังคมของสตรีในบทเพลงลูกทุ่งไทย

ความหมายบทบาททางสังคมของสตรีในบทเพลงลูกทุ่งไทย จากการปฏิบัติการของทั้ง 3 ขอบเขตที่กล่าวข้างต้น สามารถวิเคราะห์ออกมาได้ว่า ได้ทำให้เกิดการสร้างความหมายบทบาททางสังคมของสตรีในบทเพลงลูกทุ่งไทย ขึ้น 3 ด้าน คือ บทบาทด้านครอบครัว บทบาทด้านเศรษฐกิจ และบทบาทด้านการศึกษา

ต่อจากนี้ไป จะเป็นการวิเคราะห์ถึงการสร้างความหมายบทบาททางสังคมของสตรีในบทเพลงลูกทุ่งไทย

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. การสร้างความหมายบทบาททางสังคมของสตรีในบทเพลงลูกทุ่งไทย จากการกำหนดเนื้อหา

จากการวิเคราะห์การสร้างความหมายบทบาททางสังคมของสตรี พบว่า มีบทบาททางสังคม 3 ด้าน คือ บทบาทด้านครอบครัว บทบาทด้านเศรษฐกิจและบทบาทด้านการศึกษา ซึ่งแต่ละด้านมีรายละเอียดดังนี้

1.1 การสร้างความหมายบทบาทด้านครอบครัว ซึ่งพบบทบาทต่าง ๆ ต่อไปนี้คือ

1.1.1 บทบาทภรรยา ซึ่งในบทบาทภรณานั้น พบว่า มีวาทกรรมที่เกี่ยวข้องกับภรรยามีดังต่อไปนี้

1) วาทกรรม “คนของฉันมีเขาเป็นเจ้าของ” หมายถึง การทวงสิทธิ์การเป็นเจ้าของที่ภรรยาหลงใช้พูดกับภรรยาน้อย เพื่อต้องการทวงสามีคืนจากภรรยาน้อย

2) วาทกรรม “กึ่งกำทอง” หมายถึง คำคำของผู้ชายที่ใช้คำภรรยาที่ไปมีชู้ว่า เปรียบเสมือนกึ่งกำที่เปลี่ยนสีไปตามสภาพแวดล้อม และใช้คำให้แรงขึ้นด้วยคำว่าทอง ที่มีความหมายคล้ายกับดอกทอง ที่หมายถึงการโกหก

3) วาทกรรม “คนรักของฉัน” หมายถึง การทวงสิทธิ์การเป็นเจ้าของที่ภรรยาหลงใช้พูดกับภรรยาน้อย เพื่อต้องการทวงสามีคืนจากภรรยาน้อย

4) วาทกรรม “มีเธอจึงมีแรงฝัน” หมายถึง การขอบคุณภรรยาที่อยู่คอยเป็นกำลังใจในการทำงานให้มีความหวังในวันต่อไป

5) วาทกรรม “ชาตาน นางมารกิเลสตัณหา” หมายถึง คำคำของผู้ชายที่ใช้คำภรรยาที่ไปมีชู้ว่าเปรียบเสมือนชาตาน นางมารที่ชั่วร้าย ฝึกฝนแต่เรื่องทางเพศไม่รู้จักพอ

6) วาทกรรม “สามีตามกฎหมาย” หมายถึง การทวงสิทธิ์การเป็นเจ้าของที่ภรรยาหลงใช้พுகับภรรยาน้อย เพื่อต้องการทวงสามีคืนจากภรรยาน้อย ด้วยการบอกว่าตนอยู่เหนือกว่า ด้วยความถูกต้องตามกฎหมาย เป็นภรรยาที่ถูกเปิดเผย

7) วาทกรรม “อ่อนน้อมกว่า ” หมายถึง หน้าที่ของภรรยาที่ผู้ชายให้ความสำคัญ บอกถึงรสนิยมของผู้ชาย ที่ชอบผู้หญิงที่มีอายุน้อยกว่าและนิยมนำมาเป็นคู่นอน

8) วาทกรรม “เจ็บเรียวร้องบ่ได้” หมายถึง ความอดทนที่ภรรยาต้องมี เมื่อรู้ว่าสามีของตนไปมีชู้

9) วาทกรรม “ขาดกันให้สมใจเธอ ” หมายถึง การทอดทิ้งของภรรยา ที่ต้องการเลิกกับสามี

จากวาทกรรมภรรยาที่กล่าวไปข้างต้น ทำให้สามารถสรุปได้ว่า การสร้างความหมายบทบาทภรรยาในบทเพลงลูกทุ่งไทย คือ ภรรยาที่ดีต้องเป็นกำลังใจให้สามี เป็นคู่นอนให้สามี ต้องอดทนอดกลั้นต่อสภาพชีวิตในครอบครัว และต้องทนต่อชีวิตสมรส ต้องไม่ทอดทิ้งสามี ภรรยาที่ดีต้องมีความซื่อสัตย์ และไม่แสดงความหึงหวงต่อสามี แต่สามารถแสดงความหึงหวงต่อภรรยาน้อยได้ ส่วนภรรยาที่ไม่ดี คือ การไปมีชู้ ไม่ซื่อสัตย์ต่อสามี และการทอดทิ้งสามี

1.1.2 บทบาทภรรยาน้อย ซึ่งในบทบาทภรรยาน้อยนั้น พบว่า มีวาทกรรมที่เกี่ยวกับ ภรรยามีดังต่อไปนี้

1) วาทกรรม “อยากเป็นคนรักไม่อยากเป็นชู้” หมายถึง สิ่งที่ภรรยาน้อยต้องการบอกผู้ชายที่มาหลอกตน ว่าต้องการที่จะเป็นคนรัก เป็นภรรยาที่ถูกต้องการ ไม่ได้อยากเป็นชู้ หรือภรรยาน้อย

2) วาทกรรม “แฟนเก็บ” หมายถึง การมีตำแหน่งเป็นภรรยาน้อย ไม่สามารถเป็นที่เปิดเผยได้ ไม่สามารถให้ใครรับรู้ถึงความสัมพันธ์ได้

3) วาทกรรม “ชีวิตฉันขาดเธอไม่ได้” หมายถึง บทบาทที่ต้องพึ่งพิงทั้งกายและใจ ไม่สามารถอยู่ได้ถ้าขาดคนที่รัก

4) วาทกรรม “น้ำได้เข้า” หมายถึง ความเจ็บปวดเสียใจที่ต้องมาโดนหลอกให้เป็นภรรยาน้อย ว่าเจ็บมากที่ต้องมากินน้ำได้เข้าที่ด่าอย่างก่น้ำได้สอ

5) วาทกรรม “รักสามเส้าเราสามคน” หมายถึง ความสัมพันธ์ระหว่าง คนที่รักกัน 3 คน นั่นก็คือ ภรรยา สามี และภรรยาน้อย ที่คนมาทีหลังต้องเป็นคนไป

6) วาทกรรม “แฟนน้อย” หมายถึง การมีตำแหน่งเป็นภรรยาน้อย ไม่สามารถเป็นที่เปิดเผยได้ ไม่สามารถให้ใครรับรู้ถึงความสัมพันธ์ได้ และเป็นรองในทุกๆเรื่อง

จากวาทกรรมภรรยาน้อยที่กล่าวไปข้างต้น ทำให้สามารถสรุปได้ว่า การสร้างความหมายบทบาทภรรยาน้อยในบทเพลงลูกทุ่งไทย คือ ควรเชื่อฟังสามี ต้องยอมจำนนต่อสามี ยอมจำนนต่อโชคชะตา ฟ้าดิน ต้องยอมเป็นรอง ต้องโทษตนว่าเป็นคนผิด ต้องให้สามีเป็นคนตัดสินใจในเรื่องความสัมพันธ์ หรือไม่ก็ต้องเป็นฝ่ายไปเอง ไม่มีสิทธิ์เรียกร้องใดๆทั้งสิ้น

1.1.3 บทบาทแม่ ซึ่งในบทบาทแม่ พบว่า มีวาทกรรมที่เกี่ยวกับแม่มีดังต่อไปนี้

1) วาทกรรม “เทวดาของแม่” หมายถึง บทบาทแม่ที่ต้องเห็นลูกของตนนั้นสำคัญ เหมือนกับเทวดา ต้องเลี้ยงดูส่งเสียเป็นอย่างดี

2) วาทกรรม “อี่แม่น้องนาง” หมายถึง บทบาทแม่ที่ห่วง หวงลูกของตน คอยดูแลอยู่ใกล้ๆ คอยปกป้องภัยอันตราย

3) วาทกรรม “ขายไร่ขายนา” หมายถึง การขายที่ดิน ทรัพย์สินเพื่อส่งเสียให้ลูกได้เรียนหนังสือ แม้จะยากจนแค่ไหนก็ตาม

จากวาทกรรมแม่ที่กล่าวไปข้างต้น ทำให้สามารถสรุปได้ว่า การสร้างความหมายบทบาทแม่ในบทเพลงลูกทุ่งไทย คือ ต้องเลี้ยงดูส่งเสียลูก ต้องว่ากล่าวสั่งสอนให้ลูกเป็นคนดี และต้องคอยดูแลปกป้องสวัสดิภาพของลูกให้ปลอดภัย

1.1.4 บทบาทลูกสาว ซึ่งในบทบาทลูกสาว พบว่า มีวาทกรรมที่เกี่ยวกับลูกสาวมีดังต่อไปนี้

1) วาทกรรม “สาวรามใจแกร่ง” หมายถึง บทบาทลูกสาวที่มีความอดทน เพื่อศึกษาให้จบตามความหวังของแม่

2) วาทกรรม “อี่แม่น้องนาง” หมายถึง บทบาทลูกสาวที่รู้ว่าแม่คอยห่วงใย และทำตามคำสั่งสอนของแม่

3) วาทกรรม “แม่ไม่เข้าใจ” หมายถึง คำกล่าวที่ลูกไว้อ้างกับแม่เมื่อไม่สามารถอธิบายในสิ่งที่ตนทำผิดไปได้

จากวาทกรรมลูกสาวที่กล่าวไปข้างต้น ทำให้สามารถสรุปได้ว่า การสร้างความหมายบทบาทแม่ในบทเพลงลูกทุ่งไทย คือ ลูกสาวที่ดีต้องเชื่อฟังคำสั่งสอนของแม่ และไม่ให้แม่ผิดหวัง ส่วนลูกสาวที่ไม่ดี คือ การไม่เห็นความสำคัญของแม่ หลงแสงสี ลืมตัว ไม่เชื่อฟังแม่ ผลาญเงินแม่

1.2 การสร้างความหมายบทบาทด้านเศรษฐกิจ ซึ่งพบบทบาทต่างๆต่อไปนี้
คือ

1.2.1 บทบาทลูกจ้าง ซึ่งในบทบาทลูกจ้างนั้น พบว่า มีวาทกรรมที่เกี่ยวกับ ลูกจ้างมีดังต่อไปนี้

1) วาทกรรม “เหงื่อเม็ดเค็ม ๆ” หมายถึง การทำงานที่ต้องใช้แรงงาน จนมีเหงื่อท่วมตัวจึงจะได้ค่าแรง

2) วาทกรรม “คนบ้านเดียวกัน” หมายถึง คนที่มีถิ่นกำเนิดที่เดียวกัน เข้ามาทำงานในเมืองหลวง ใช้แรงงานแลกเงินเหมือนกัน

3) วาทกรรม “คอกนืออนบานคำ” หมายถึง ผู้หญิงที่ทำงานตอนกลางคืน ด้วยการเปรียบเทียบผู้หญิง คือ คอกนืออนบานคำ ที่มีไฟหรือใช้แรงทำงานตอนกลางคืน

จากวาทกรรมลูกจ้างที่กล่าวไปข้างต้น ทำให้สามารถสรุปได้ว่า การสร้างความหมายบทบาทลูกจ้างในบทเพลงลูกทุ่งไทย คือ ต้องทำงานที่ใช้แรงงานแลกกับเงิน ต้องทำงานหนัก เป็นงานที่ต้องทำตามคำสั่งนายจ้าง

1.3 การสร้างความหมายบทบาทด้านการศึกษา ซึ่งพบบทบาทต่างๆต่อไปนี้
คือ

1.3.1 บทบาทนักศึกษา ซึ่งในบทบาทนักศึกษานั้น พบว่า มีวาทกรรมที่เกี่ยวกับนักศึกษา มีดังต่อไปนี้

1) วาทกรรม “สาวรามใจแกร่ง” หมายถึง บทบาทนักศึกษาที่ตั้งใจมาศึกษาเล่าเรียนด้วยความอดทน เพื่อให้สมดังตามความหวังของแม่

2) วาทกรรม “ความหาลัย” หมายถึง นักศึกษาที่ให้ความสำคัญกับหน้าตาในสังคมมหาวิทยาลัย

จากวาทกรรมนักศึกษาที่กล่าวไปข้างต้น ทำให้สามารถสรุปได้ว่า การสร้างความหมายบทบาทนักศึกษาในบทเพลงลูกทุ่งไทย คือ นักศึกษาที่ดีต้องมุ่งมั่นตั้งใจศึกษาเล่าเรียน ส่วนนักศึกษาที่ไม่ดีคือ นักศึกษาที่ไม่มุ่งมั่นตั้งใจศึกษาเล่าเรียน แต่เรียนไปเพื่อต้องการอยู่ในสังคมหรู เป็นทางผ่านสู่อาชีพที่ต้องใช้รูปร่าง หน้าตา และสถานภาพนักศึกษาเป็นใบเบิกทางเท่านั้น

จากวาทกรรมบทบาททางสังคมของสตรีจากการกำหนดเนื้อหาในบทเพลง ดังที่กล่าวมาข้างต้นทำให้สรุปได้ว่า การสร้างความหมายบทบาททางสังคมของสตรีในบทเพลงลูกทุ่งไทยมีการสร้างความหมายให้สตรีเป็นรองบุรุษ สตรีจำเป็นต้องยอมจำนนให้แก่บุรุษในทุกทาง สตรียังถูกจำกัดพื้นที่ให้อยู่แต่ภายในบ้าน และเป็นฝ่ายถูกระงับเสมอ

ตาราง 3 การสร้างความหมายบทบาททางสังคมของสตรีในบทเพลงลูกทุ่งไทย

บทบาทด้านต่าง ๆ	บทบาท	วาทกรรม	การสร้างความหมาย
- บทบาทด้านครอบครัว	- บทบาทภรรยา	- “คนของฉันมีเขาเป็นเจ้าของ” - “ถึงท่าทอง” - “คนรักของฉัน” - “มีเธอจึงมีแรงฝัน” - “ซาตาน นางมารกิเลส ดันหา” - “สามีตามกฎหมาย” - “อุ่นนอนอุ่นกว่า” - “เจ็บเรียวร้องบ่ได้” - “ขาดกันให้สนใจเธอ”	- ภรรยาที่ดีต้องเป็นกำลังใจให้สามี เป็นอุ่นนอนให้สามี - ต้องอดทนอดกลั้นต่อสภาพชีวิตในครอบครัวและต้องทนต่อชีวิตสมรส ต้องไม่ทอดทิ้งสามี ภรรยาที่ดีต้องมีความซื่อสัตย์และไม่แสดงความหึงหวงต่อสามี แต่สามารถแสดงความหึงหวงต่อภรณาน้อยได้ - ส่วนภรรยาที่ไม่ดี คือ การไปมีชู้ ไม่ซื่อสัตย์ต่อสามี และการทอดทิ้งสามี
	- บทบาทภรรยา	- “อยากเป็นคนรักไม่ อยากเป็นชู้” - “แฟนเก็บ” - “ชีวิตฉันขาดเธอไม่ได้” - “น้ำได้เช่า” - “รักสามเศร้าเราสามคน” - “แฟนน้อย”	- ภรณาน้อยควรเชื่อฟังสามี - ต้องยอมจำนนต่อสามี ยอมจำนนต่อโชคชะตา ต้องยอมเป็นรอง ต้องโทษตนว่าเป็นคนผิด ต้องให้สามีเป็นคนตัดสินใจในเรื่อง - ความสัมพันธ์หรือไม่ก็ต้องเป็นฝ่ายไปเอง ไม่มีสิทธิ์เรียกร้องใด ๆ ทั้งสิ้น
	- บทบาทแม่	- “เทวดาของแม่” - “อ้อแม่น้องนาง” - “ขายไร่ขายนา”	- แม่ที่ดีต้องเลี้ยงดูส่งเสียลูก - ต้องว่ากล่าว สั่งสอนให้ลูกเป็นคนดี และต้องคอยดูแลปกป้องสวัสดิภาพของลูกให้ปลอดภัย

ตาราง 3 (ต่อ)

บทบาทด้านต่าง ๆ	บทบาท	วาทกรรม	การสร้างความหมาย
	- บทบาท ลูกสาว	- “สาวรามใจแกร่ง” - “อี่แม่น้องนาง” - “แม่ไม่เข้าใจ”	- ลูกสาวที่ดีต้องเชื่อฟังคำสั่งสอนของแม่ และไม่ทำให้แม่ผิดหวัง - ส่วนลูกสาวที่ไม่ดี คือ การไม่เห็นความสำคัญของแม่ หลงแสงสี ลืมตัว ไม่เชื่อฟังแม่ ผลาญเงินแม่
บทบาทด้านเศรษฐกิจ	- บทบาท ลูกจ้าง	- “เหงื่อเม็ดเค็มๆ” - “คนบ้านเดียวกัน” - “คอกนีออนบานคำ”	- ลูกจ้างสตรีต้องทำงานที่ใช้แรงงานแลกกับเงิน ต้องทำงานหนัก เป็นงานที่ต้องทำตามคำสั่งนายจ้าง
บทบาทด้านการศึกษา	- บทบาท นักศึกษา	- “สาวรามใจแกร่ง” - “ความหาลัย ”	- นักศึกษาที่ดีต้องมุ่งมั่นตั้งใจศึกษาเล่าเรียน - ส่วนนักศึกษาที่ไม่ดีคือนักศึกษาที่ไม่มุ่งมั่นตั้งใจศึกษาเล่าเรียน แต่เรียนไปเพื่อการอยู่ในสังคมหรือเป็นทางผ่านสู่อาชีพที่ต้องใช้รูปร่าง หน้าตา และสถานภาพนักศึกษาเป็นใบเบิกทางเท่านั้น

2. การสร้างความหมายบทบาททางสังคมของสตรีจากการใช้ภาษา

ซึ่งสามารถอธิบายได้ตามตัวบทแต่ละอย่างว่า มีการใช้ภาษาอย่างไร ให้สื่อความหมายบทบาทที่ดีและไม่ดีของสตรีในบทเพลงลูกทุ่งไทยออกมา ได้ดังนี้

2.1 วังนะภาษา ทำให้เกิดการสร้างความหมายบทบาทที่ดีของสตรี ได้ดังนี้ คือ มีการใช้ภาษาปาก เป็นภาษาที่คนส่วนใหญ่ใช้ในการพูดในชีวิตประจำวัน มีการใช้ภาษาถิ่น

มีการครวญครางที่แสดงอารมณ์ ความรู้สึก ซึ่งอาจใช้ได้ทั้งภาษาพูดโดยทั่วไป และภาษาเขียนที่ไม่เป็นทางการ ในการสื่อความหมายบทบาทที่ดีของสตรีนี้ แม้จะเป็นภาษาปากก็จริงแต่ไม่ได้ใช้คำหยาบ หรือคำด่าทอใด ๆ ทั้งสิ้น จะเป็นการชื่นชม และเป็นการพรรณนาเป็นส่วนใหญ่

ส่วนการสร้างความหมายบทบาทที่ไม่ดีของสตรี ได้ดังนี้ คือ มีการใช้ภาษาปาก ภาษาตลาด มีคำหยาบ คำทอ เสียดสีสตรี มีการใช้ภาษาถิ่น มีการครวญครางที่แสดงอารมณ์ ความรู้สึกโกรธ โมโห ในการสื่อความหมายบทบาทที่ไม่ดีของสตรีนี้ ซึ่งจะเป็นภาษาที่ใช้คำหยาบ หรือคำด่าทอทั้งสิ้น จะเป็นการว่ากล่าวสื่อให้รู้ว่าเป็นบทบาทที่ไม่ควรทำเป็นอย่างยิ่ง

2.2 อวัจนะภาษา ได้แก่ ทำนอง (melody) จังหวะ (rhythm) ซึ่งทำให้เกิดการสร้างความหมายบทบาทที่ดีของสตรี ได้ดังนี้ คือ ส่วนใหญ่มักมีจังหวะที่ช้า ซึ่งแสดงอารมณ์เศร้า ซึ่งกินใจ อารมณ์เหงา เปล่าเปลี่ยว เดียวดาย มีความอ่อนหวานในทำนอง แต่ก็มีเพลงที่มีจังหวะเร็ว ซึ่งแสดงความสุขสนุกสนาน แต่ไม่พบจังหวะปานกลางในเพลงที่มีบทบาทที่ดีของสตรีเลย

ส่วนการสร้างความหมายบทบาทที่ไม่ดีของสตรี ได้ดังนี้ คือ ส่วนใหญ่มักมีจังหวะปานกลาง ซึ่งแสดงอารมณ์ดูดนั โกรธ หึงหวง น้อยใจ ไม่มีความอ่อนหวานในทำนอง มีแต่ความดูดนั แต่ก็มีเพลงที่มีจังหวะเร็ว ซึ่งแสดงถึงความตลกขบขัน คำทอ เสียดสี ในเพลงบ้าง บางเพลง

3. การสร้างความหมายบทบาททางสังคมของสตรีในบทเพลงลูกทุ่งไทยจาก กระบวนทัศน์

3.1 กระบวนทัศน์กระแสหลักและกระแสทางเลือก

ด้านอำนาจนิยมในโครงสร้างระบอบปิตาธิปไตย เป็นกระบวนทัศน์กระแสหลักที่เป็นพื้นฐานสำคัญในการสร้างความหมายเกี่ยวกับสตรี ให้มีบทบาททางสังคมของสตรี นั่นก็เป็นเพราะว่า ในระบอบปิตาธิปไตยนั้น เป็นระบอบที่ให้อำนาจชายในทุกเรื่อง แม้กระทั่งสื่อต่างๆก็อยู่ในมือของผู้ชายเป็นส่วนใหญ่ ผู้ชายทั้งหลายจะเป็นผู้ผลิตบทเพลงที่เกี่ยวกับสตรีเกือบทั้งหมด จึงสามารถผลิตวาทกรรมต่างๆ มาครอบงำคนในสังคมได้ ซึ่งจากการครอบงำวาทกรรมดังกล่าวนี้ ได้แสดงให้เห็นว่า บทบาททางสังคมของสตรีนั้น มีส่วนเกี่ยวข้องกับวาทกรรมเป็นสำคัญ และวาทกรรมที่เป็นตัวมากำหนดสิ่งต่าง ๆ เหล่านี้ นั่น เพศหญิงเองไม่ได้เป็นผู้ที่มีอำนาจในการกำหนดวาทกรรมดังกล่าวเพื่อนำมาใช้เป็นบรรทัดฐานแก่ตนเองแต่อย่างใด หากแต่การกำหนดวาทกรรมดังกล่าวนี้ ถูกกำหนดโดยเพศที่เป็นเพศหลักในสังคม นั่นก็คือเพศชาย ทำให้การทำงานของวาทกรรมที่ถูกสร้างขึ้นมานั้น เป็นการทำงานเพื่อสร้างความชอบธรรม

ให้แก่การกระทำของผู้ชาย และส่งเสริมต่อความเป็นผู้นำของผู้ชาย เช่น ผู้ชายเป็นช้างเท้าหน้า ผู้หญิงเป็นช้างเท้าหลัง เป็นต้น วาทกรรมหรือค่านิยมเหล่านี้ล้วนแต่ถูกสร้างมากำหนดสถานะความเป็นเพศ ที่บ่งบอกถึงสถานะที่ไม่เท่าเทียมกันในสังคม โดยที่บทบาทของผู้ชายคือ ผู้นำ ผู้หาเลี้ยงครอบครัว (ภรรยา และบุตร) แต่บทบาทของผู้หญิงนั้นคือ ผู้สนับสนุนผู้ที่คอยอยู่เบื้องหลังดูแล เอาใจใส่ต่อทั้งผู้นำครอบครัว และครอบครัว ทำให้หน้าที่ของผู้หญิงนั้นคือ การทำครอบครัวให้มีความสุข ซึ่งหน้าที่ดังกล่าวของผู้หญิงนั้นก็คือ การดูแลทุกสิ่งทุกอย่างภายในบ้าน ซึ่งคนในสังคมนั้นเห็นตรงกันว่า เป็นบทบาทที่ดีที่ผู้หญิงควรปฏิบัติ แต่ถ้าหากสตรีคนใดไม่เป็นไปตามพฤติกรรมที่วาทกรรมเหล่านั้นได้กำหนดไว้ คือ ไม่ยอมเป็นช้างเท้าหลัง ไม่ดูแลเอาใจใส่ครอบครัว ไม่ดูแลทุกสิ่งทุกอย่างภายในบ้าน หรือแม้กระทั่งเลียนแบบพฤติกรรมบางอย่างของผู้ชาย เช่น มีชู้ สตรีเหล่านั้นก็จะกลายเป็นสตรีที่ไม่ดี หรือเรียกได้ว่าเป็นบทบาทที่ไม่ดีของสตรีในทันที

แต่ด้านแนวคิดหลังสมัยใหม่ ที่เป็นกระบวนทัศน์กระแสทางเลือก ไม่เห็นด้วยกับความคิดนี้ กระบวนทัศน์นี้ บอกว่าผู้หญิงก็มีสิทธิของพวกเธอเท่าเทียมกับผู้ชาย ผู้หญิงก็มีวาทกรรมของตนเอง มีการสร้างความหมายบทบาททางสังคมที่แตกต่างออกไป คือ ผู้หญิงไม่จำเป็นต้องอยู่ภายใต้กฎเกณฑ์ที่ผู้ชายเป็นฝ่ายกำหนด โดยเฉพาะโครงสร้างทางสังคมความสัมพันธ์เชิงอำนาจ ระเบียบกฎเกณฑ์ต่าง ๆ ที่ออกมา ผู้หญิงเป็นเบี้ยล่างมาโดยตลอด เช่น การใช้นามสกุลของผู้ชายหลังแต่งงานก็ดี กฎหมายเกี่ยวกับเรื่องชู้สาวก็ดี รวมไปถึงเรื่องของการจัดการด้านทรัพย์สิน และกระทั่งความไม่เท่าเทียมในเรื่องของการประกอบอาชีพและค่าแรง จะเห็นถึงความไม่เสมอภาคกันเหล่านี้ได้อย่างชัดเจน ซึ่งแนวคิดหลังสมัยใหม่นี้ได้ทำให้มีการสร้างความหมายที่ตรงกันข้ามจากกระบวนทัศน์กระแสหลัก คือ มองว่าสตรีมีความคิดเป็นของตนเอง ไม่อยู่ในกรอบของชายเป็นใหญ่และมีความเท่าเทียมในทุกด้าน

3.2 ระบบทุนนิยม

นอกจากอำนาจของผู้ชายที่เป็นคนสร้างความหมายบทบาททางสังคมของสตรีแล้ว ระบบทุนนิยมก็ยังมีส่วนช่วยกำหนดอีก คือ ในสังคมทุนนิยม จะทำให้ผู้ผลิตต้องการที่จะใช้ทุนที่มีอยู่ผลิตสินค้าและบริการเพื่อสร้างกำไรให้มากที่สุด และในวงการสื่อสารมวลชนผู้ชายเป็นผู้คุมสื่อทั้งหมดไว้ในมือ จึงทำให้ภาษาและทัศนคติการมองโลกในมุมมองของผู้ชายถูกผลิตออกมาสู่มวลชนพร้อมกับความลำเอียงทางเพศ อีกทั้งผลงานแต่ละชิ้นนั้นจะต้องเกี่ยวข้องกับตลาด เงินทุน (โครงสร้างเศรษฐกิจ) เทคโนโลยีการผลิต ระบบการจัดจำหน่าย กฎหมายองค์กรและสถาบันต่าง ๆ ที่ยื่นมือเข้ามากำหนดลักษณะของผลงานที่จะออกมาให้สอดคล้องกับสภาพสังคมที่เป็นอยู่ ซึ่งเป็นสังคมที่อำนาจชายเป็นใหญ่ ดังนั้น นักแต่งเพลงทั้งหญิงและชาย

จำเป็นที่จะต้องถ่ายทอดบทเพลงออกมาเพื่อป้อนสู่ตลาดโดยอาศัยมุมมองที่หลากหลาย แปลกใหม่ ซึ่งแต่เดิมบทบาทของสตรีที่ผ่านมามักถูกนำเสนอในแนวทางที่ดี ที่ถูกต้องเป็นส่วนมาก ทำให้มีความซ้ำซากในเนื้อหา เพื่อหาความแปลกใหม่ หลากหลาย นักแต่งเพลงจึงถ่ายทอดออกมาในบทบาทที่ตรงข้ามบ้าง คือ บทบาทที่ไม่ดี เพื่อความแปลกใหม่ อีกทั้งเนื้อหาก็มีความแปลกใหม่อีกด้วย แต่ก็ยังคงอยู่ภายใต้ความต้องการของกลุ่มเป้าหมายที่ยังคงอยู่ในกรอบความคิดแบบเดิม ๆ อยู่เสมอ ในที่นี้ก็คือ กรอบความคิดแบบชายเป็นใหญ่ ที่ทำให้บทบาททางสังคมของสตรีทั้งดีและไม่ดี ยังเป็นที่ขายได้อย่างมากมายมหาศาล

นอกจากนั้น ในสังคมทุนนิยม ที่มีการรวมตัวของเงินทุน ได้ก่อให้เกิดองค์การทำงานที่มีลักษณะพิเศษเฉพาะขึ้น โดยผู้ทำงานในองค์กรจะเป็นเพียงส่วนหนึ่งของระบบเช่นเดียวกับฟันเฟืองของเครื่องจักร ในระบบทุนนิยมนี้ต้องการกลุ่มคนจำนวนมากที่ให้ความร่วมมือในการดำเนินการเป็นอย่างดี ผลพวงที่ได้จากการยอมรับเงื่อนไขการให้คุณค่าตามระบบทุนนิยมก็คือ มนุษย์แปลกแยกจากธรรมชาติของตัวเองจากเพื่อนมนุษย์ จากสิ่งแวดล้อมที่เป็นธรรมชาติ มนุษย์ถูกเปลี่ยนเป็นสินค้าที่จะต้องใช้ชีวิตให้เหมือนกับการลงทุน ที่จะต้องนำกำไรสูงสุดภายใต้เงื่อนไขทางการตลาดที่ได้กำหนดไว้ มนุษย์พยายามหาความปลอดภัยในการอยู่กันอย่างใกล้ชิด ในกลุ่มคนที่ไม่มี ความแตกต่างทางความคิด ความรู้สึก และการกระทำ ในขณะที่เดียวกันที่ทุกคนพยายามอยู่ใกล้คนอื่นให้มากที่สุด แต่ทุกคนก็มีความรู้สึกโดดเดี่ยว ไม่มั่นคง และกังวลอยู่ลึก ๆ เนื่องจากไม่สามารถกำจัดความแปลกแยกที่ยังคงมีอยู่ภายในได้ ดังนั้นทุนนิยมจึงได้สร้างเครื่องมือบรรเทาความโดดเดี่ยวนี้อย่างหนึ่ง ในรูปแบบของเพลง ที่เข้าถึงคนได้ง่าย เพลงที่ทำให้คนรู้สึกไม่โดดเดี่ยว นอกจากนั้นในเนื้อหาเพลงยังมีเนื้อหาที่แสดงให้เห็นว่าไม่มีความแตกต่างทางความคิด ความรู้สึก และการกระทำ เข้าใจคนฟังทำให้รู้สึกไม่โดดเดี่ยว เป็นการใช้อารมณ์เป็นเครื่องมือในการขาย ทำให้เพลงที่เกี่ยวกับบทบาททางสังคมของสตรี ในบทเพลงถูกทุ้งทุ้งไทยที่เป็นสภาพสังคมที่เกิดขึ้นจริง ทำกำไรได้อย่างสูงสุด

3.3 สังคมบริโภคนิยม

ในสังคมบริโภคนิยม ตามที่กล่าวถึงการดำรงชีวิตอยู่ในโลกทุนนิยม ซึ่งทำให้ผู้คนแปลกแยกโดดเดี่ยว ผู้คนส่วนใหญ่เอาชนะความรู้สึกและความกังวลลึก ๆ เหล่านั้น ด้วยการหาความบันเทิงให้แก่ตัวเองในลักษณะต่าง ๆ การสร้างความพึงพอใจให้แก่ตนเองด้วยการซื้อสินค้าใหม่ ๆ และแลกเปลี่ยนมันกับสิ่งอื่น ๆ ต่อ ๆ ไป ผู้คนมีความสุขจากการหาความสนุกสนาน สุขที่เกิดขึ้นจากการบริโภคสินค้า อาหาร เครื่องดื่ม บุหรี่ ผู้คน หนังสือ ภาพยนตร์ คนตรี ฯลฯ ทำให้ผู้บริโภคตกเป็นเหยื่อของสื่อมวลชนและการโฆษณา

การตลาดและสุนทรียภาพได้ผสมผสานคุณลักษณะเข้าด้วยกัน เพราะต่างก็เป็นส่วนหนึ่งของแนวคิดจิตวิทยาที่สร้างแรงจูงใจ และแรงกระตุ้นความรู้สึก การรับรู้ ความสนใจ ความอยากและกระบวนการซื้อสินค้า และบริการในที่สุด นักการตลาดต้องปรับเปลี่ยนกระบวนทัศน์ (paradigm) ให้สอดคล้องกับความต้องการและความรู้สึกของลูกค้าอย่างต่อเนื่อง เพื่อมุ่งสู่การสร้างประสบการณ์ และความคุ้นเคยแก่ผู้บริโภคต่อไป (customer experience)

สรุป

การสร้างความหมายบทบาททางสังคมของสตรีในบทเพลงลูกทุ่งไทย

1. การสร้างความหมายบทบาททางสังคมของสตรีจากการกำหนดเนื้อหา

1.1 การสร้างความหมายบทบาทด้านครอบครัว

การสร้างความหมายบทบาทภรรยาในบทเพลงลูกทุ่งไทย คือ ภรรยาที่ดีต้องเป็นกำลังใจให้สามี เป็นคู่นอนให้สามี ต้องอดทนอดกลั้นต่อสภาพชีวิตในครอบครัวและต้องทนต่อชีวิตสมรส ต้องไม่ทอดทิ้งสามี ภรรยาที่ดีต้องมีความซื่อสัตย์ และไม่แสดงความหึงหวงต่อสามี แต่สามารถแสดงความหึงหวงต่อภรณาน้อยได้ ส่วนภรรยาที่ไม่ดี คือ การไปมีชู้ ไม่ซื่อสัตย์ต่อสามี และการทอดทิ้งสามี

การสร้างความหมายบทบาทภรณาน้อยในบทเพลงลูกทุ่งไทย คือ ควรเชื่อฟังสามี ต้องยอมจำนนต่อสามี ยอมจำนนต่อโชคชะตา ฟ้าดิน ต้องยอมเป็นรอง ต้องโทษตนว่าเป็นคนผิด ต้องให้สามีเป็นคนตัดสินใจในเรื่องความสัมพันธ์ หรือไม่ก็ต้องเป็นฝ่ายไปเอง ไม่มีสิทธิ์เรียกร้องใด ๆ ทั้งสิ้น

การสร้างความหมายบทบาทแม่ในบทเพลงลูกทุ่งไทย คือ ต้องเลี้ยงดูส่งเสียลูก ต้องว่ากล่าวสั่งสอนให้ลูกเป็นคนดี และต้องคอยดูแล ปกป้องสวัสดิภาพของลูกให้ปลอดภัย

การสร้างความหมายบทบาทลูกสาวในบทเพลงลูกทุ่งไทย คือ ลูกสาวที่ดีต้องเชื่อฟังคำสั่งสอนของแม่ และไม่ทำให้แม่ผิดหวัง ส่วนลูกสาวที่ไม่ดี คือ การไม่เห็นความสำคัญของแม่ หลงแสงสี ลืมตัว ไม่เชื่อฟังแม่ ผลาญเงินแม่

1.2 การสร้างความหมายบทบาทด้านเศรษฐกิจ

การสร้างความหมายบทบาทลูกจ้างในบทเพลงลูกทุ่งไทย คือ ต้องทำงานที่ใช้แรงงานแลกกับเงิน ต้องทำงานหนัก เป็นงานที่ต้องทำตามคำสั่งนายจ้าง

1.3 การสร้างความหมายบทบาทด้านการศึกษา

การสร้างความหมายบทบาทนักศึกษาในบทเพลงลูกทุ่งไทย คือ นักศึกษาที่ดีต้องมุ่งมั่นตั้งใจศึกษาเล่าเรียน ส่วนนักศึกษาที่ไม่ดี คือ นักศึกษาที่ไม่มุ่งมั่นตั้งใจศึกษาเล่าเรียน แต่เรียนไปเพื่อต้องการอยู่ในสังคมหรู เป็นทางผ่านสู่อาชีพที่ต้องใช้รูปร่าง หน้าตา และสถานภาพ นักศึกษาเป็นใบเบิกทางเท่านั้น

2. การสร้างความหมายบทบาททางสังคมของสตรีจากการใช้ภาษา

ซึ่งสามารถอธิบายได้ตามฉวบทแต่ละอย่างว่ามีการใช้ภาษาอย่างไร ให้สื่อความหมายบทบาทที่ดีและไม่ดีของสตรีในบทเพลงลูกทุ่งไทยออกมาได้ ดังนี้

2.1 วังนะภาษา ทำให้เกิดการสร้างความหมายบทบาทที่ดีของสตรี ได้ดังนี้ คือ มีการใช้ภาษาปากเป็นภาษาที่คนส่วนใหญ่ใช้ในการพูดในชีวิตประจำวัน มีการใช้ภาษาถิ่น มีการครวญครางที่แสดงอารมณ์ ความรู้สึก ซึ่งอาจใช้ได้ทั้งภาษาพูดโดยทั่วไป และภาษาเขียนที่ไม่เป็นทางการ ในการสื่อความหมายบทบาทที่ดีของสตรีนี้ แม้จะเป็นภาษาปากก็จริงแต่ไม่ได้ใช้คำหยาบ หรือคำคำทอใด ๆ ทั้งสิ้น จะเป็นการชื่นชม และเป็นการพรรณนาเป็นส่วนใหญ่

ส่วนการสร้างความหมายบทบาทที่ไม่ดีของสตรี ได้ดังนี้ คือ มีการใช้ภาษาปาก ภาษาตลาด มีคำหยาบ คำทอ เสียดสีสตรี มีการใช้ภาษาถิ่น มีการครวญครางที่แสดงอารมณ์ ความรู้สึก โกรธ โมโห ในการสื่อความหมายบทบาทที่ไม่ดีของสตรีนี้ จะเป็นภาษาที่ใช้คำหยาบ หรือคำคำทอ ทั้งสิ้น จะเป็นการว่ากล่าว สื่อให้รู้ว่าเป็นบทบาทที่ไม่ควรทำเป็นอย่างยิ่ง

2.2 อวังนะภาษา ได้แก่ ทำนอง (melody) จังหวะ (rhythm) ซึ่งทำให้เกิดการสร้างความหมายบทบาทที่ดีของสตรี ได้ดังนี้ คือ ส่วนใหญ่มักมีจังหวะที่ช้า ซึ่งแสดงอารมณ์ เศร้า ซึ่งกินใจ อารมณ์เหงาเปล่าเปลี่ยว เดียวดาย มีความอ่อนหวานในทำนอง แต่ก็มีเพลงที่มีจังหวะเร็ว ซึ่งแสดงความสุขสนุกสนาน แต่ไม่พบจังหวะปานกลางในเพลงที่มีบทบาทที่ดีของสตรีเลย

ส่วนการสร้างความหมายบทบาทที่ไม่ดีของสตรี ได้ดังนี้ คือ ส่วนใหญ่มักมีจังหวะปานกลาง ซึ่งแสดงอารมณ์ ดุคัน โกรธ หึงหวง น้อยใจ ไม่มีความอ่อนหวานในทำนอง มีแต่ความดุคัน แต่ก็มีเพลงที่มีจังหวะเร็ว ซึ่งแสดงถึงความตลกขบขัน คำทอ เสียดสี ในเพลงบ้างบางเพลง

3. การสร้างความหมายบทบาททางสังคมของสตรีในบทเพลงลูกทุ่งไทยจากกระบวนการทัศน์

3.1 กระบวนทัศน์กระแสหลักและกระแสทางเลือก

กระบวนทัศน์กระแสหลัก คือ อำนาจนิยมในโครงสร้างระบอบ ปิตาธิปไตย เป็นพื้นฐานสำคัญในการสร้างความหมายที่เกี่ยวกับสตรี ให้มีบทบาททางสังคมของ

สตรี นั่นก็เป็นเพราะว่า ในระบอบปีตาธิปไตยนั้น เป็นระบอบที่ให้อำนาจชายในทุกเรื่อง แม้กระทั่งสื่อต่าง ๆ ก็อยู่ในมือของผู้ชายเป็นส่วนใหญ่ ผู้ชายทั้งหลายจะเป็นผู้ผลิตบทเพลงที่เกี่ยวกับสตรีเกือบทั้งหมด จึงสามารถผลิตวาทกรรมต่าง ๆ มาครอบงำคนในสังคมได้ ซึ่งจากการครอบงำวาทกรรมดังกล่าวนี้ ได้แสดงให้เห็นว่า บทบาททางสังคมของสตรีนั้น มีส่วนเกี่ยวข้องกับวาทกรรมเป็นสำคัญ และวาทกรรมที่เป็นตัวมากำหนดสิ่งต่าง ๆ เหล่านี้ นั่น เพศหญิงเองไม่ได้เป็นผู้ที่มีอำนาจในการกำหนดวาทกรรมดังกล่าว เพื่อนำมาใช้เป็นบรรทัดฐานแก่ตนเองแต่อย่างใด หากแต่การกำหนดวาทกรรมดังกล่าวนี้ ถูกกำหนดโดยเพศที่เป็นเพศหลักในสังคม นั่นก็คือเพศชาย ทำให้การทำงานของวาทกรรมที่ถูกสร้างขึ้นมานั้น เป็นการทำงานเพื่อสร้างความชอบธรรมให้แก่การกระทำของผู้ชาย และส่งเสริมต่อความเป็นผู้นำของผู้ชาย

กระบวนการทัศน์กระแสทางเลือก คือ แนวคิดหลังสมัยใหม่ ที่ไม่เห็นด้วยกับความคิดชายเป็นใหญ่ บอกว่าผู้หญิงก็มีสิทธิของพวกเธอเท่าเทียมกับผู้ชาย ผู้หญิงก็มีวาทกรรมของตนเอง มีการสร้างความหมายบทบาททางสังคมที่แตกต่างออกไป คือ ผู้หญิงไม่จำเป็นต้องอยู่ภายใต้กฎเกณฑ์ที่ผู้ชายเป็นฝ่ายกำหนด โดยเฉพาะโครงสร้างทางสังคม ความสัมพันธ์เชิงอำนาจระเบียบกฎเกณฑ์ต่าง ๆ ที่ออกมา ผู้หญิงเป็นเบี้ยล่างมาโดยตลอด ซึ่งแนวคิดหลังสมัยใหม่นี้ได้ทำให้มีการสร้างความหมายที่ตรงกันข้ามจากกระบวนการทัศน์กระแสหลัก คือ มองว่าสตรีมีความคิดเป็นของตนเอง ไม่อยู่ในกรอบความคิดของชายเป็นใหญ่และมีความเท่าเทียมในทุกด้าน

3.2 ระบบทุนนิยม

ในสังคมทุนนิยม จะทำให้ผู้ผลิตต้องการที่จะใช้ทุนที่มีอยู่ ผลิตสินค้าและบริการเพื่อสร้างกำไรให้มากที่สุด ดังนั้นนักแต่งเพลงทั้งหญิงและชายจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องถ่ายทอดบทเพลงออกมา เพื่อป้อนสู่ตลาด โดยอาศัยมุมมองที่หลากหลาย แปลกใหม่ ซึ่งแต่เดิมบทบาทของสตรีที่ผ่านมามักถูกนำเสนอในแนวทางที่ดี ที่ถูกต้องเป็นส่วนมาก ทำให้มีความซ้ำซากในเนื้อหา เพื่อหาความแปลกใหม่ หลากหลาย นักแต่งเพลงจึงถ่ายทอดออกมาในบทบาทที่ตรงข้ามบ้าง คือ บทบาทที่ไม่ดี เพื่อความแปลกใหม่ อีกทั้งเนื้อหาก็มีความแปลกใหม่อีกด้วย แต่ก็ยังคงอยู่ภายใต้ความต้องการของกลุ่มเป้าหมายที่ยังคงอยู่ในกรอบความคิดแบบเดิม ๆ อยู่

3.3 สังคมบริโภคนิยม

ในสังคมบริโภคนิยมตามที่กล่าวถึงการดำรงชีวิตอยู่ในโลกทุนนิยม ซึ่งทำให้ผู้คนแปลกแยก โดดเดี่ยว ผู้คนส่วนใหญ่เอาชนะความรู้สึกและความกังวลเล็ก ๆ เหล่านี้ ด้วยการหาความบันเทิงให้แก่ตัวเองในลักษณะต่าง ๆ ทำให้ผู้บริโภคตกเป็นเหยื่อของสื่อมวลชนและการโฆษณา

การตลาดและสุนทรียภาพได้ผสมผสานคุณลักษณะเข้าด้วยกัน เพราะต่างก็เป็นส่วนหนึ่งของแนวคิดจิตวิทยาที่สร้างแรงจูงใจ และแรงกระตุ้นความรู้สึก การรับรู้ ความสนใจ ความอยากและกระบวนการซื้อสินค้าและบริการในที่สุด นักการตลาดต้องปรับเปลี่ยนกระบวนการทัศน์ (paradigm) ให้สอดคล้องกับความต้องการและความรู้สึกของลูกค้าอย่างต่อเนื่อง เพื่อมุ่งสู่การสร้างประสบการณ์ และความคุ้นเคยแก่ผู้บริโภคต่อไป (customer experience) ซึ่งในสังคมปัจจุบัน จะมีกรอบความคิดแบบชายเป็นใหญ่ ที่ทำให้บทบาททางสังคมของสตรี เป็นความต้องการและอยู่ในความรู้สึกของลูกค้า จึงทำให้บทบาทเหล่านั้นยังเป็นที่ขายได้อย่างมากมายมหาศาล

วิจารณ์ผลการวิจัย

ที่ผ่านมาได้เปิดเผยความสัมพันธ์เชิงอำนาจ ที่ซ่อนเร้นอยู่ในการดำเนินธุรกิจของเพลงที่ปรากฏชัดขึ้นจากกระบวนการทัศน์ต่าง ๆ ซึ่งเป็นฐานอำนาจรูปแบบต่าง ๆ ที่อยู่ในสังคม อันมีผลต่อการสร้างเหตุและผลของวาทกรรมบทบาททางสังคมของสตรีนี้ให้เป็นที่ยอมรับ และเมื่อผนวกเข้ากับการวิเคราะห์การกำหนดเนื้อหาบทบาททางสังคมของสตรีในบทเพลงลูกทุ่งไทย ก็จะยิ่งเห็นชัดแจ้งขึ้นว่า การกำหนดเนื้อหา และการใช้ภาษาอย่างซ้ำซ้อน ให้เป็นไปตามอำนาจของความรู้จากกระบวนการทัศน์กระแสหลักและกระแสทางเลือก สภาพการณ์ของระบบทุนนิยมและสังคมบริโภคนิยมได้อย่างลงตัวนั้น ได้ทำให้บทบาททางสังคมของสตรีมีการเปิดเผยตัวออกมาอย่างสง่างาม

อย่างไรก็ตาม การสร้างอำนาจให้บทบาททางสังคมของสตรีในบทเพลงลูกทุ่งไทย ยังมีไม้เด็ดที่สำคัญอยู่ที่การสร้างความหมายบทบาททางสังคมของสตรี ขึ้นมาเพื่อจะมีอิทธิพลครอบงำความคิดและค่านิยมของผู้คน ให้เป็นไปในลักษณะที่สนับสนุนผลประโยชน์ทางธุรกิจของเพลงเอาไว้ให้ได้ ความหมายที่ปรากฏจึงไม่ใช่ “ความหมายธรรมดา” แต่เป็นความหมายที่ถูกประดิษฐ์ขึ้น เพื่อให้มีอำนาจเหนือความคิด ความเชื่อ และการกำหนดบทบาททางสังคมของผู้คน

การสร้างความหมายของบทบาททางสังคมของสตรี ต่างก็มีที่มาจากกระบวนการทัศน์กระแสหลักและกระแสทางเลือก ผนวกเข้ากับกระบวนการทัศน์ทางระบบทุนนิยมและสังคมบริโภคนิยม จากนั้นก็จะทำให้มีทางไปได้สวย ด้วยการกำหนดเนื้อหาและการใช้ภาษา ก่อเกิดเป็นความหมายบทบาททางสังคมของสตรี 3 ด้าน คือ บทบาทด้านครอบครัว บทบาทด้านเศรษฐกิจ และบทบาทด้านการศึกษา

และการที่จะรู้ว่าการสร้างความหมายบทบาททางสังคมของสตรีนั้น ได้กลายเป็นอำนาจที่ดำรงอยู่ในวาทกรรมได้ในลักษณะไหน ด้วยการใช้แนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง คือ แนวคิดเรื่องการรื้อสร้างตัวบท และแนวคิดวาทกรรม

ซึ่งแนวคิดเรื่อง การรื้อการสร้างตัวบท (Deconstructions) มีหลักเชื่อว่าความหมายเป็นสิ่งที่เลื่อนไหล แปรเปลี่ยนไปได้เรื่อย ๆ การใช้วิธีการแบบ การรื้อสร้างในการอ่านตัวบทบทบาททางสังคมของสตรีในบทเพลงลูกทุ่งไทย ความหมายอื่น ๆ ที่ตัวบทกดทับเอาไว้ ด้วยการพยายามทำให้สิ่งที่มองไม่เห็นมาปรากฏต่อสายตาได้ เพื่อหาสิ่งที่หายไปอันดำรงอยู่ (the present absences) หรือความเงียบที่กำลังผลิตอยู่ (productive silences)

ดังนั้น การอ่านแบบนี้จะทำให้เข้าใจว่ามีบางสิ่งซ่อนอยู่หลังฉากนอกเหนือไปจากสิ่งที่เห็นว่าเป็นการกำหนดเนื้อหาบทบาททางสังคมของสตรี ผ่านตัวบทวัจนะและอวัจนะภาษาเท่านั้น บางสิ่งที่ว่านี้จะไม่ได้ปรากฏโดยตัวข้อความหรือรูปภาพแบบตรง แต่จะพบได้โดยการรื้อสร้างที่เป็นการวิเคราะห์ความสัมพันธ์หนึ่ง ๆ ในตัวบทที่ผู้เขียนเองก็อาจไม่ตระหนักรู้ถึงความสัมพันธ์เชิงอำนาจอันสลับซับซ้อนที่ซ่อนอยู่ในตัวบทด้วยซ้ำ ทั้งนี้เพราะภาษาหรือวาทกรรมเป็นสิ่งที่เกิดจากอำนาจและการจัดการโครงสร้างของอำนาจ (heirachy) ในสังคมที่ได้ทำการรื้อถอนโครงสร้างและสร้างความหมายขึ้นมาใหม่ (deconstruction) ให้กับสรรพสิ่ง

บทเพลงได้ใช้การจัดวางโครงสร้างของอำนาจในสังคม ที่ได้ทำการรื้อถอนโครงสร้างและสร้างความหมายขึ้นมาใหม่ ให้กับเรื่องบทบาททางสังคมของสตรี โดยความหมายดังกล่าวคือ บทบาทที่ดีของสตรีต้องดูแลครอบครัว ต้องเชื่อฟังพ่อแม่ ต้องทำตามคำสั่งนายจ้าง ส่วนบทบาทที่ไม่ดี คือ การไปมีชู้ การทอดทิ้งสามี

เมื่อได้อ่านพร้อมกับการรื้อสร้างสิ่งที่อยู่ในตัวบท ก็จะพบสิ่งที่หายไปอันดำรงอยู่ หรือพบความเงียบที่กำลังผลิตอยู่ เป็นการสร้างวาทกรรมด้วยการกำหนดเนื้อหาธรรมดา แต่สิ่งที่เป็นความหมายบทบาทที่ซ่อนอยู่ต่างหาก ที่เป็นนัยยะและเจตนาที่แท้จริงของบทเพลง ด้วยการหมกเม็ดธาตุแท้เอาไว้ จึงไม่พบข้อความในเชิงลบทั้ง ๆ ที่ก็มีความหมายไม่แตกต่างกัน

ฉะนั้น เพื่อจะหาพบสิ่งที่ซ่อนอยู่จึงต้องมองว่า “ภาษาไม่ใช่เครื่องมือโปร่งใสที่ส่องสะท้อนความจริง แต่เป็นระบบสัญลักษณ์ที่สร้างความจริง ภาษากำหนดกรอบคิดของเราในการมองโลก” เหตุฉะนั้น ความรู้ทุกสิ่งจึงเป็นวาทกรรมทางอำนาจ กล่าวคือ ผู้มีอำนาจเป็นผู้กำหนดความรู้กฎเกณฑ์สารพัด แม้กระทั่งกำหนดทัศนคติ การรับรู้ที่มีต่อเรื่องบทบาทตามต้องการเท่านั้นยังไม่พอ แนวคิดการรื้อสร้างยังทำให้รู้ว่าเบื้องหลังของการประพันธ์เพลงที่มีความไพเราะสนุกสนาน ที่จริงแล้วเป็นการครอบงำทางความคิดให้แก่ผู้ฟัง

การรื้อสร้างตัวบทเพื่อคู่สิ่งที่ซ่อนอยู่ในการสร้างความหมายบทบาททางสังคมของสตรีในบทเพลงลูกทุ่งไทย ทำให้รู้ว่าในที่สุดเรื่องราวของบทบาทจะต้องเป็นไปตามการกำหนดของอำนาจทางบทบาทที่มาจากโครงสร้างระบบปิตาธิปไตย นอกจากนี้การกำหนดนี้ยังมาจากผู้เป็นใหญ่ในระบบทุนนิยม คือ ผู้ที่มีอำนาจทางเศรษฐกิจและอำนาจรัฐ และที่ขาดไม่ได้ก็คือ มาจากผู้บริโภคที่ต้องการบทบาททางสังคมของสตรีเอาไว้

อย่างไรก็ตาม เพื่อให้เข้าใจถึงสิ่งที่ซ่อนอยู่จากการสร้างความหมายบทบาททางสังคมของสตรีในบทเพลงลูกทุ่งไทย อาจใช้แนวคิดการรื้อสร้างนี้ ร่วมกับแนวคิดหลักของแบบจำลองเพื่อรู้เท่าทันสื่อตามแบบของ Eddie Dick ซึ่งทำให้มองออกมา การสื่อสารทุกรูปแบบล้วนเป็นวาทกรรมที่ใช้เพื่อประกอบสร้างความเป็นจริง ที่ผ่านการคัดเลือกหรือจัดเรียบเรียงรายละเอียดข้อมูล เนื้อหาสาระ หรือภาพต่าง ๆ มาแล้วเป็นอย่างดี เพื่อที่จะสื่อสารความเป็นจริงตามมุมมองของ “ผู้สร้าง” ออกมาให้ได้ โดยเหตุนี้สารหรือสิ่งต่าง ๆ ที่สื่อนำเสนอออกมานั้น แม้ว่าจะดูเหมือนจริงเพียงไรก็ตาม กลับไม่ค่อยมีความเป็นกลาง ไม่เคยปราศจากอคติของผู้สร้างในการอธิบายความเป็นจริง ไม่ว่าจะอยู่ในรูปของสิ่งพิมพ์ คำพูด ภาพ โฆษณา หรือข่าวก็ตาม ซึ่งตัวบทวาทกรรมบทบาททางสังคมของสตรีในบทเพลงลูกทุ่งไทย ก็หนีไม่พ้นไปจากบรรดาภูเขาลำนี้เช่นกัน

ฉะนั้น การจะเข้าใจว่าบทบาททางสังคมของสตรีในบทเพลงลูกทุ่งไทยนั้น ก็มาจากการประกอบสร้างความเป็นจริงได้จะต้อง “รื้อสร้างวาทกรรมบทบาททางสังคมของสตรี” ใน 3 ส่วนคือ

1. การค้นหาความหมายที่ซ่อนเร้นอยู่ในตัวบทเหล่านั้น โดยดูที่โครงสร้างของตัวบท ที่มีทั้งวัจนภาษาและอวัจนภาษา การกำหนดเรื่องราวหรือเนื้อหาไว้ในตัวบท พร้อมกับการใช้ภาษาเหล่านั้น และที่สำคัญ คือ ดูว่ามีการสะท้อนค่านิยมที่เห็นได้อย่างชัดเจนนั้นอย่างไรบ้าง ซึ่งพบได้ว่า ความหมายของบทบาททางสังคมของสตรีทั้ง 2 ประการนั้นต่างก็สะท้อนว่า สิ่งที่เป็นเรื่องของบทบาทนั้น จะถูกกำหนดจากโครงสร้างระบบปิตาธิปไตย และอยู่ภายใต้โครงสร้างของระบบทุนนิยม ซึ่งมีอำนาจทางเศรษฐกิจและอำนาจที่ถูกควบคุมโดยผู้ชายเป็นหลัก บนสังเวียนของสังคมบริโภคนิยม การบริโภคสุนทรียภาพยังคุ่เค็ดเข้มข้นต่อไป

2. การอ่านให้ออกว่า ตัวบทได้ผ่านการวางแผน พิจารณา คัดเลือก กลั่นกรอง และออกแบบสารมาแล้วเป็นอย่างดี เพื่อผลิตกลุ่มผู้รับสารเป้าหมายของตัวเอง เพื่อให้ผู้รับสารฟังความหมายจากตัวบทต่าง ๆ ได้หลากหลาย ตามความสามารถ เพศสภาพ เชื้อชาติ ฐานะ บทบาท หรือเบื้องหลังทางวัฒนธรรมของแต่ละบุคคล ดังนั้น สิ่งที่ปรากฏทั้งทางด้านเนื้อหาและการใช้

ภาษาที่ทุกฉากทุกตอน จะเต็มไปด้วยความหมายแฝงดังที่แจ่มแจ้งไว้ ฉะนั้นในบทบาททางสังคมของสตรี จึงมิได้ไร้เดียงสา ปราศจากเจตนาที่จะมีอำนาจครอบงำผู้คน

3. การวิเคราะห์ว่ามีอำนาจอยู่ในขั้นตอนการผลิต (production) ที่ครอบคลุมถึงทุกสิ่งในระหว่างการผลิตตัวบทของสื่อ ตั้งแต่เทคโนโลยี อำนาจจากสถาบันต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง รวมไปถึง อำนาจทางด้านกฎหมาย ธรรมเนียมปฏิบัติ และบทบาทต่าง ๆ ของคนทำงานสื่อในกระบวนการผลิต ซึ่งตัวบทบทบาททางสังคมของสตรีในบทเพลงลูกทุ่งไทยเป็นเช่นนั้น เพราะการผลิตตัวสื่อในบทเพลง ก็เต็มไปด้วยเรื่องราวของการลงทุน และการออกแบบจากนักประพันธ์ มีอาชีพที่ซ้ำซ้อน ทั้งการใช้วัฒนธรรมและอวัจนภาษาเพื่อโน้มน้าวใจ

จากสิ่งที่กล่าวมาทั้งหมดนั้น เราจำเป็นต้องคำนึงอยู่เสมอด้วยว่า ในระหว่างการ “รื้อสร้าง” สื่อเพื่อให้เกิดความรู้เท่าทันนี้ จะต้องพิจารณาวิเคราะห์และตั้งคำถามควบคู่กันไปอยู่เสมอ ต้องหมั่นตั้งคำถามและเตือนตนอยู่เสมอว่า ในระหว่างที่เรากำลังบริโภคหรือรับสารจากสื่อเพลงนั้น ย่อมมีสิ่งที่ถูกเลือกมานำเสนอ เลือกมาจุดประเด็น และเลือกตัดทิ้งออกไปอยู่เสมอ

อย่างไรก็ตาม เมื่อสังเกตจะเห็นได้ว่า การวิเคราะห์บทบาททางสังคมของสตรีในบทเพลงลูกทุ่งไทย แนวคิดของการรื้อสร้างนี้ จะเป็นไปตามสิ่งที่นักคิดแนวหลังสมัยใหม่กระทำก็คือ การแสวงหาความจริงอื่น ๆ ที่ถูกมองข้ามและค้นพื้นที่ให้กับสิ่งเหล่านั้น การตีความหมายเป็นสิ่งที่จำเป็นอย่างยิ่งสำหรับองค์ความรู้แนวหลังสมัยใหม่แบบการรื้อสร้างนี้ โดยสนใจว่าใครนิยามสิ่งต่าง ๆ เหล่านั้นที่บทเพลงอ้างถึง และคุณค่าของคำนิยามเหล่านั้นได้ประเมินหรือมีอำนาจเหนือต่อวาทกรรมชิ้นนั้น ๆ อย่างไร ซึ่งเมื่อพบคำตอบก็เท่ากับค้นพบว่าสิ่งที่ถูกมองข้ามเหล่านั้นก็คือ บรรดาอำนาจในรูปแบบต่าง ๆ ในสังคมนั่นเอง ที่เป็นตัวการให้เกิดวาทกรรมที่สร้างความหมายบทบาททางสังคมของสตรีขึ้นมาได้ และทำให้เป็นที่ยอมรับในวงกว้างได้ด้วยอีกต่างหาก

ดังนั้น การใช้กลยุทธ์ทางตัวบทที่แยบยลจะต้องใช้การรื้อสร้างจึงจะเผยธาตุแท้ของการสร้างความหมายใหม่ในบทบาททางสังคมของสตรี ในแบบเฉพาะของบทเพลงขึ้นมา ส่งเสริมอำนาจชายเป็นใหญ่ กำหนดชี้ทิศและสร้างค่านิยมเรื่องบทบาทต่อสังคมในอีกรูปแบบหนึ่ง โดยชายเป็นใหญ่ที่วันนี้ สามารถสร้างกำไรและคงอำนาจทางชนชั้นให้กับเจ้าของวาทกรรม ซึ่งก็คือ ผู้ชายให้คงทนสถาพรต่อไป

กล่าวโดยสรุป วิธีการรื้อสร้างนี้เป็นการท้าทายต่อแนวทางการรับรู้ การเข้าใจแบบเดิมที่มีต่อวาทกรรมบทบาททางสังคมของสตรีในบทเพลงลูกทุ่งไทย ว่าถึงเวลาแล้วที่ควรจะต้องแสวงมองออกว่าบรรดาผู้มีอำนาจนั้น จะสร้างระบบคิดไว้ใช้ควบคุมชุมชน เพื่อเอาเปรียบ ใช้ประโยชน์ กดขี่ ผู้ที่ต่ำกว่า ฉะนั้น แนวคิดการรื้อสร้างตัวบทนี้ จึงสามารถจับพิรุณการห่อหุ้มข่มขู่ของอำนาจต่าง ๆ ที่มีไว้ เพื่อสร้างกำไรของธุรกิจเพลง